

THE GOSPEL ACCORDING TO LUKE

1 Nnee láágo nohwitahyú hago ánágot'ííhíí dahíké'go yek'eda ishchíigo,

2 Nnee da'ítsé godezt'i'gé' binááł ánágot'ííhíí, Jesus biyati' yaa nadaagolní'íí nohwil nadaagosni'híí k'ehgo yek'eda ishchíi;

3 Áík'ehgo Theóphilus, ízisgo ánt'éhi, shíí alódó da'ítsé godezt'i'gé' hago ánágot'ííhíí bigosíksíidgo dahíké' ánágot'ííhíí bee nich'í' k'e'eshchíi hasht'íí,

4 Hago ánágot'ííhíí nił na'gosni' n'íí da'aníigo bígonksíhíí bighą nich'í' bek'e'eshchii.

5 Hérod Judéa yánant'aaná' nnee, Zakarías holzéhi, okąąh yedaabik'ehi Abía hat'i'íí itah nlii lé'e: án bi'aad, Elísabeth holzéhi, Aaron hat'i'i nlii.

6 Zakarías lá'íí bi'aad bílgo Bik'ehgo'ihí'nań bi-nadzahgee dánkt'éégo ádaat'ee, Bik'ehgo'ihí'nań ngon'ááníí lá'íí biyati'íí nzhọgo yikísk'eh hi'ash lé'e.

7 Bichągháshé doo hwaa da, Elísabeth doo ilchiih dahíí bighą; sáan lá'íí hastiin daasilíi'.

8 Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee Zakarías okąąh yebik'ehgo baa gonyáána',

9 Nnee okąąh yedaabik'ehi dahgos'aaníí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań daach'okąąh goz'aą yuńe' dilidgo likągolchinihíí yidiktí'go habi'doltíi lé'e.

10 Likągolchinihíí diltí'go biká' ngonyaaná' nnee láágo dadányú dała'adzaago da'okąąh lé'e.

11 Ákóne' hikagolchinihíí biká' dahsi'aago yidilth'íí dihe'nazhinéégo Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi bił ch'í'nah adzaa.

12 Zakarías yiltsaago yik'e tsídolyizgo bilgoyéé'go gozlii.

13 Áiná' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gáyilnii, Doo néndzid da, Zakarías: Bik'ehgo'ihí'nań ni'okaqahíí yidezts'aq; ni'aad Elísabeth bizhaazhé ishkiini ná yilchii, áí mé'ihíí bizhi' John bá áńle'.

14 Baa nił gozhóq doleeł, dázhq nił gozhóq doleeł; nnee láago mé' goleehee yaa bił daagozhóq doleeł.

15 Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee ízisgo at'éé doleeł, wine dagohíí ihágodilhisíí doo yidlaq da doleeł; t'ah bimaa bibishch'id yiyi' sitijé' godezt'i'go Holy Spirit bee baa godet'aq doleeł.

16 Díí mé' goleehee nnee Israel hat'i'íí láago beBik'ehń, Bik'ehgo'ihí'nań daayokaqahń, yich'í' nnáhiikáhgo áidoliil.

17 Elías biyi'siziiníí la'íí binawodíí k'ehgo beBik'ehń yádn dahdidogaal doleeł, nnee bichagháshé nht'éégo yaa tsínadaadikeesgo áidoliil, la'íí hayíí doo ídaayésts'aq dahíí nnee nht'éégo ádaat'eehíí bigoyá' yídaayésts'aago áidoliil; beBik'ehń yaa higháhíí nnee bijíí yune' bá ilch'í'gole'go áidoliil.

18 Zakarías Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gáyilnii, Hago at'éégo shiye' goleehee bígonsi doleeł, shíí hastiin silijná' shi'aadń aldo' sá silij?

19 Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bich'í' hananádzii, gánúigo, Shíí Gábriel honszee, Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee sizíí; shíí nich'í' hasdziihgo díí nht'éégo ágone'íí baa nił nagoshni'go shi'dol'aad.

20 Doo yáñti' da nleeh, díí ágone' dishñiihíi be-golzaahíi bijjii zhá hanándziih, doo shondlaá dahíi bighá, ágone' dishñiihíi da'anii begolne'hi at'éé.

21 Nnee dała'at'éé n'íi Zakarías ch'éh yiba' naháztáa, hat'íi bighá doo hwaa ch'ínádáh da daanzigo.

22 Ch'ínádzaaná' doo hago'at'éégo nnee yich'í' hadzii da: áik'ehgo hat'íhíta bich'í' ch'í'nah adzaa shi daanzii; t'ah doo yałti' dago daazhógo na'ígizh lé'e.

23 Áígee binasdziidíi ałł áyíilaaná' bigowayú onádzaa.

24 Ái bikédé'go bi'aad Elísabeth hiltsaá siljina' yaa ch'anant'í'go ashda'i dahitáa, gáníigo,

25 Nnee bich'í' siste' n'íi shich'á'zhí'go shá áile'híi bighá sheBik'ehñ shaa ch'ozbaago díi k'ehgo shá ágólaa.

26 Isdzán holtsaaniihíi gostán behitáago Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á, Gábríel holzéhi, yaaká'gé' kih goznil Názareth golzeezhí' yí'aad, ái kih gozníi Gálíleehíi biyi',

27 Áígee it'eedn k'ad nnee, Joseph holzéhi, baa hiitíni yich'í' oyáá lé'e, ái nneehñ David hat'i'i nlij; it'eedn Mary holzee.

28 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'gé'hi Mary yaa nyáágo gáyimii, Nil gozhóq le', Bik'ehgo'ihí'nañ dázhó naa ch'oba'go nohweBik'ehñ nil nlij; dázhó niyaa gozhóq doleelgo isdzané bitahgé' hanitjii.

29 Án yo'íigo ábiñiihíi bighá tsídolyiz, yaa tsídiskeezgo hat'íishá' niigo aníi nzi lé'e.

30 Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gábiñii, Doo néndzid da, Mary: Bik'ehgo'ihí'nañ naa ch'oba'go

haniktíí.

³¹ Isaa, hinktsáá nleehgo ishkiiníí hinłchii, án Jesus gólzeego ánlííł.

³² Ízisgo at'éé doleel, Da'tiséyé At'éhi biYe' holzee doo; án David yá niltjigo godoleel, Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń David yánant'aa lę'e n'íí yánant'aago ábile':

³³ Jacob hat'i'i daanliiníí dahazhı' yánant'aa doleel; nant'aago doo bee nnágódáh da.

³⁴ Mary Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gáyihıii, Hago'at'éego díí, shika' doo hwaa daná'?

³⁵ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gábihıii, Holy Spirit niká'zhı' at'éé doleel, Da'tiséyú At'éhi binawodíí niká'zhı' áiléh: áík'ehgo ni'imé' goleehíí dážhó dilzini doleel, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' holzee doo.

³⁶ Elísabeth, nik'íí, doo iłchíhi da daalč'inii n'íí, sá siljı ndi alđó' hiltsaá, gostán bedahitaa, bi'imé' ishkiin doleel.

³⁷ Bik'ehgo'ihí'nań doo hat'íí ch'éh áil'jı da.

³⁸ Mary gáníí, Shıí Bik'ehgo'ihí'nań bíyéé nshjı; ha'aa dishıii, da'ánııihíí bikísk'ehyú áshidolıíł. Áígé' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bich'á' onádzaa.

³⁹ Áígé' Mary dahaleego anahyú beezhı'yú kłh goznilyú Judahíí biyi' oyáá lę'e;

⁴⁰ Ákú Zakarías bigową yune' ha'ayáágo Elísabeth yich'ı' hadzii.

⁴¹ Elísabeth Mary biyati' yidezts'aago biyi' mé' dehes'naa lę'e; la'íí Elísabeth Holy Spirit bee baa godet'aa lę'e:

⁴² Áń nawode hadzii laá gánıigo, Isdzané bitahgé' niyaa gozhóó doleel, mé' nibishch'id biyi' sitiiníí alđó' biyaa gozhóó doleel.

43 Hago'at'éégo láhi sheBik'ehń bimaá shaa ch'oba'go shaa nyáá?

44 Niyati'íi disets'aqaná' mé' bił gozhóqo shiyi' dehes'naa laq.

45 Isdzán osdlaqđíi biyaa gozhóq: Bik'ehgo'ih'i'nań binal'a'á yaaká'gé'híi binkááyú ábiłñiihíi da'anii begolne'híi bigha.

46 Mary gáníi, Shijíi dawa bee sheBik'ehń ízisgo at'ééhíi baa nagoshñi',

47 Shiyi'siziinií Bik'ehgo'ih'i'nań Hasdášhíłtíinií yaa bił gozhóq.

48 Shíi binal'a'á nshłini doo hat'íi be'ánsht'ee da ndi nkt'éégo shaa tsínádeskeez: kogé' godezt'i'go nñee daakinolt'ijłíi dawa, isdzán biyaa gozhóni daashihñii doleeł.

49 Dážhó k'a'at'éhi dážhó nkt'ééhíi áshíılaa; án bizhi'íi dilzih.

50 Iłké' nánot'ijłíi dahadń Bik'ehgo'ih'i'nań bił diyinihíi baa ch'oba' doleeł.

51 Binawod ch'í'nah áyíılaa: bijíi yune' dážhó ádaadilkahíi yił nadaagodesgeed,

52 Nñee hayíi ízisgo ádaat'ee n'íi hayaa ánáyiidlaaná' doo ízisgo ádaat'ee da n'íi hadag ánáyiidlaa.

53 Hayíi dáshina' nakai n'íi dawahá nkt'ééhíi yá ná'nné' ni'; áiná' ízis da'it'iinihíi dádiłkqoqo onáyis'a' lé'e.

54 Bána'iziidíi, Israel holzéhi, bich'ozñi', biłgoch'oba'íi yee yénalñiihgo;

55 Dahazhı' Abraham la'íi bich'á'gé' hadaakinolchiikíibił goch'oba', daanohwitaa n'íi ágáyihñii n'íi k'ehgo, ñii, Mary.

56 Mary Elísabeth yił sikeego taagi dahitaą lé'e, áíge' bigowayú onázzaa.

57 Elísabeth iłchiigee ngonyaa lé'e; áígee ishkiin yizhchij.

58 Hago'at'éégo Elísabeth Bik'ehgo'ihinań baa ch'ozbaadí, ba'ashhahgé' daagolíní ła'í daabik'íhí yaa t'ídaanzigo bił daagozhóq lé'e.

59 Mé' tsebí beyiskaągo circumcise alnéhgo baa ch'ikai; Zakarías holzee doleeł, bitaa bizhi'hí k'ehgo, daach'ini.

60 Áiná' mé' bimaahí, Dah; John bizhi' hileeh, ni.

61 Nik'í doo ła' ágágołzee da, daabiłch'ini.

62 Áík'ehgo mé'í bitaahí bich'j' na'ída'ch'igizhgo, Dí mé'í hat'í holzee doo? daabiłch'ini.

63 Áík'ehgo Zakarías biká' k'e'elchihí hat'íigo na'ígizh, áíge', Dí mé'í John holzee doo, niigo biká' k'e'eshchij. Ái bigha nneehí bił díyadaagot'ee lé'e.

64 Áíge' dahko Zakarías hanádziigo, Bik'ehgo'ihinań ya'ahénzi lé'e.

65 Áíge' ba'ashhahgé' daagolíní tsídaadesyiz: díí ágodzaahí ni' Judéa biyi' dahyisk'idyú daagoch'ilíní dawa bitahyú didesdlaad.

66 Hayí aí ch'ini daidezts'aaní bijí yuyaa nazné'go, Dí mé'í hagosha' at'éé hileehi! daanii. Áíge' Bik'ehgo'ihinań yił niłi lé'e.

67 Zakarías, mé' bitaahí, Holy Spirit yábiyilti'go Bik'ehgo'ihinań binkáayú yakti', gánígo,

68 Bik'ehgo'ihinań Israel hat'i'i beBik'ehń ba'ahégosi; nnee bíyéehí yaa nyáágo hanáyiniłi bigha,

69 Bána'iziidíí, David holzéhi, bich'á'gé' hadaakinolchiikíí bitahgé' dážhó nalwodi hasdánohwiñiil doleełí nohwá hayiltııı;

70 Ni'gospdzán alzaagé' yúshdé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi daadilzini yinkááyú nohwich'ı' hadziigo gánohwiñniid:

71 Nohwik'edaannıihıı ła'ıı hayıı bił daanlchq'ıı dawa nohwidás sizıı doleeł;

72 Daanohwitaa n'ıı áyihıı n'ıı k'ehgo nohwaa daach'oba', ła'ıı áı biłgo godiyıhgo ląngot'aq n'ıı yénálnıih,

73 Bik'ehgo'ihí'nań bit'la dahdidilniigo díı k'ehgo nohwá ngon'aq,

74 Nohwıı hayıı nohwik'edaannıihıı nohwidás sizııgo, doo nıdaahiildzidgo da Bik'ehgo'ihí'nań bá nada'iidziid doo,

75 Dáhandaaahınna'zhı' daagodinlzıgo ła'ıı nkt'éego binadzahgee ádaant'eego.

76 Ni, mé'ıı, Da'tiséyú At'éhi binkááyú na'iziidıı honlzee doo: ni nohweBik'ehń bádnyú ilch'ı'goléhgo dahnnáh;

77 Nnee Bik'ehgo'ihí'nań bıyééhıı hago'at'éego binchq'ıı bá da'ızlıı ánánln'e'go hasdaakáh doleełgo yıdaagolsııhgo ánle',

78 Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaqahń nohwaa ch'oba'ıı binkááyú; da'án bik'ehgo yaaká'gé' idindláadıı nohwaa nyáá,

79 Hayıı chagołheelyú naháztaanıı da'itsaah yédaaldzidıı bá idindláádgo ágole', ła'ıı ilch'ı'gont'éégo yikısk'eh hiikaahgo áile', niı lé'e, Zakarías.

80 Mé' nchaa silııgo biyi'siziinıı dážhó nalwod silıı, Israel hat'i'i bich'ı' ch'ı'nah ádilne'ıı bijıızhı'

da'izljiyú naghaa lé'e.

2

¹ Áiná' nant'án Caesar Augústus holzéhi nnee dawa daantíígee tax nahi'niik doleełgo bizhi' ádaagole'go yángon'ąą lé'e.

² (Cyrénius, Sýriayú nant'án nliiná', díi nach'ihí'niik doleełgo kozhi' ádaagoch'ile'íi da'iktsé álzaa lé'e.)

³ Nnee dawa bizhi' ádaagole'yú onádaaskai lé'e, hayú kih goznilgé' daagolíiyú.

⁴ Joseph aldó' itah onádzaa, Gálilee bigodzogíi biyi' Názaireth golzeegé' Béthlehem golzeezhi', Judéahíi biyi'gee, David golíi n'íiyú, (Joseph David yił hat'i'i lé'ehíi bighą.)

⁵ Mary dak'adégo ilchiihi, Joseph baa hiiktíni yił hi'ash lé'e, bizhi' ádaagole'yú.

⁶ Áígee sikeená' ilchiihíi biká' ngonyaa lé'e.

⁷ Da'iktsé ilchiihi ishkiin yishchij, mé'ihíi nadik'ą' bik'idisdizgo magashi yiwi' náda'idijhíi yiwi' nyinktíi; na'ch'injahíi doo ła' hayú bá goz'ąą dahíi bighą.

⁸ Mé' sitiiníi da'anahyú nnee nada'nyoodíi bidibehíi yináadaadz'ijj lé'e, tlé'yú.

⁹ Áígé' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'hi bich'í' ch'í'nah adzaago Bik'ehgo'ihí'nań bich'ą'idindláadíi bee ike'dendláád; áik'ehgo nnee nada'nyoodíi tsídaadesyiz.

¹⁰ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gábilni, Doo nédaaldzid da: íyínkts'ąą sáą, yati' dážhó nkt'éhi nnee dawa bee bił daagoyilshóó doleełíi baa nohwil nagoshni'.

11 Díi jji David golíí n'íyú nnee hasdáyihinií nohwá gozlii, Christ nohweBik'ehñ.

12 Díi bee bídaagonoŋŋi doleeł, mé'ihíí nadik'a' bik'idisizgo magashi yiyi' náda'idíihíí yiyi' sitijgo daahołtséh.

13 Dahiko Bik'ehgo'ihini'nañ binal'a'á da'łtsé ch'í'nah ádilzaahíí łáągo yaaká'gé' yił ch'í'nah ánádedlaa, áí Bik'ehgo'ihini'nañ ya'ahédaanzigo gádaañii,

14 Bik'ehgo'ihini'nañ da'tiségo at'éhi yaaká'zh'i'go daach'inkŋi le', łá'íí ni' biká'yú nnee Bik'ehgo'ihini'nañ biłgoch'oba'íí bee ikch'i'gont'ééhíí bíyéé le'.

15 Áigé' Bik'ehgo'ihini'nañ binadaal'a'á yaaká'yú onákainá' nada'nyoodíí, Béthlehemiyú dokáh, daahłdi'nii, Díi ágodzaahíí Bik'ehgo'ihini'nañ nohwil ch'í'nah ágolaahíí daanel'ijiyú dokáh.

16 Áik'ehgo áigé' dagoshch'i' deskaigo Mary, Joseph, łá'íí mé' magashi yiyi' náda'idíihíí yiyi' sitijgo yaa hikai.

17 Daayiltsaąná' mé'ihíí ábiłdi'nii n'íí dahot'éhé yaa nadaagosni'.

18 Hayíí daidezts'aaníí nada'nyoodíí ádaabiłniihíí yaa bił díyadaagot'ee.

19 Maryhíí díi dawa yénálniihgo dayúweh bijíi yuyaa yaa natsekees lé'e.

20 Nada'nyoodihíí da'ádaabiłdi'niihíí k'ehgo hayíí daidezts'aąhíí łá'íí daayo'ijihíí bigħa Bik'ehgo'ihini'nañ ízisgo at'ééhíí yaa nadaagolni'go, łá'íí ya'ahédaanzigo t'aązhi' onákai.

21 Tsebíí beyiskaąná' mé' círcumcise ábi'delzaaná' Jesus bizhi' bá álzaa, áí bizhi'íí doo

hwaa goleeh daná' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'gé'ihí bizhi' bá áyíílaahi.

22 Moses ngon'aą n'íí k'ehgo Mary godnłsigo ilch'í'bi'dilne'íí biká' ngonyáágo, mé' Bik'ehgo'ihí'nań baa hiktéehgo Mary ła'íí Joseph bilgo Jerúsalemýú odaistij lẹ'e;

23 (Mé' da'itsé ishkiin daagolehihí Bik'ehgo'ihí'nań bá sanigo nihi'niilgo ngon'aągo k'e'eshchijihí bigha;)

24 ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań hat'íhíta ye'okąąhíí yaa daayiné'go odaistij lẹ'e ałdó', hawú naki, dago-híí hawúcho bizhaazhé naki, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaníí k'ehgo.

25 Jerúsalemgee nnee ła', Símeon holzéhi, nlt'éégo at'éhi, Bik'ehgo'ihí'nań yidnłsini naghaa lẹ'e; án Israel hat'i'i yil goyikshóógo ánáyidle'íí hígháhíí yiká déz'ij lẹ'e: Holy Spirit biká'zhí' at'éhi.

26 Holy Spirit bee bil ch'í'nah ágolzaago gábil'idi'nii, T'ah doo hwaa dantsaah daná' Bik'ehgo'ihí'nań Its'áltini, Christ holzéhi, hinłtséh.

27 Holy Spirit nábihiłaago da'ch'okąąh goz'aą yune' nyáá; ákú Jesus bima ła'íí bitaa bilgo begoz'aaníí k'ehgo bá okąąhgo ádaabistijná',

28 Áígee Símeon mé' náyintijigo Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahénzigo gáníí,

29 SheBik'ehń, áníta áshihńii n'íí k'ehgo nána'isiidíí shil gozhóógo ch'ík'eh shee ngonowáh:

30 Shí shińaahíí bee hago'at'éégo hasdá'íiníí doleehíí hish'ij,

31 Áí nnee dawa biba' ilch'í'ndlaa n'íí;

32 Áń bich'á'idindíiníí nnee doo Jews daanlij dahíí bee bá got'ij doleel, ła'íí nnee níyééhíí, Israel

hat'i'i, án bee íziso ádaat'ee doleel.

³³ Jesus ábikdi'niihíí bitaa, bimaá bílgo yaa bíl díyadaagot'ee lé'e.

³⁴ Símeon bá da'oskaádná' Mary, Jesus bimaahíí, gáyilnii, Íyínlts'aa sáá, díí mé'ihíí Israel hat'i'i láágo bigha naanándéh, lá'íí láágo nádikáh doleelhíí bigha habi'doltíni at'éé; godiyihgo be'ígózini baa yádaach'ikti' doleeli;

³⁵ (Bésh be'idiltkishé nijíí bighálgeedhíí k'ehgo nijíí nniih doleel;) nnee bijíígé' natsekeesíí ch'í'nah alnéh doleelhíí bigha.

³⁶ Phánuel, Áser hat'i'i itah nlíni, bitsi', Anna holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti'i nlii lé'e; án sá silii, nanneego gots'idn legodzaa;

³⁷ Itsaa nliigo tsebídin díí'i bíl legodzaa, da'ch'okaah goz'aaagé' dá doo ch'igháhá dajii biigha lá'íí dat'é' biigha dáshiná' okaahgo Bik'ehgo'ihí'nań yá na'iziid lé'e.

³⁸ Áń ałdó' da'áígee nyaágo, Bik'ehgo'ihí'nań yich'í' ahénzi, áígé' Jerúsalemgee daagolíníí hago'at'éégo hasdábidi'niił doleelíí yiká daadéz'iiníí Jesus yaa yił nadaagosni'.

³⁹ Bik'ehgo'ihí'nań hago'at'éégo gos'aaníí aal yikísk'eh ádaasdaaná' dabíí daagolíyyú, Gálilee bigodzogíí biyi' Názařeth golzeeyú, onákai.

⁴⁰ Mé' n'íí nołseelna' biyi'siziiníí nłdzil silii, goyáá silii; lá'íí Bik'ehgo'ihí'nań bílgoch'oba'íí biká'zhi' at'éé lé'e.

⁴¹ Jesus bimaá lá'íí bitaa bílgo dałenágodáhgee Jerúsalemyú onat'ash lé'e, bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godiníhgo náda'idiihíí bigha.

⁴² Jesus nakits'adah bíl legodzaaná',

daɫenágodáhgee ákú onakáhíí k'ehgo ákú okai lé'e;

43 Aaɫ bengonyaaná' onákai, ndi Jesus t'aazhí' ídestaa lé'e Jerúsalemgee; bimaá ɫa'íí bitaahíí dá doo yídaagoɫsɪ dago.

44 Jesus biɫ hikah daanzigo názeelgo o'i'ááyú; bik'íí ɫa'íí hayíí bídaagosiníí bitahyú ch'éh yiká daantaa lé'e.

45 Doo hwaa hayú nádaantɫij dahíí bigha t'aazhí' Jerúsalemýú biká daantaayú onát'aazh.

46 Taagiskaayú da'ch'okaaɫ goz'aa yune' nnee daagoyáání ích'ídaago'aahíí íyésts'aaago ɫa'íí nayídikidgo naháztayú itah sidaago yaa hikai lé'e.

47 Biɫ'ígóziníí ɫa'íí nabídikidgo yígóɫsigo hadzi'híí bigha nnee daabidezts'aaníí biɫ díyadaagot'ee lé'e.

48 Jesus bimaá ɫa'íí bitaahíí daabiɫtsaaago biɫ díyadaagot'ee: áík'ehgo bimaá gábiɫnii, Shizhaazhé, hat'íí ɫaa bigha ánt'ini? Nitaa ɫa'íí shíí ch'éh níká hantaahíí bigha doo nohwiɫ daagozhóɟ da ni'.

49 Jesus gábiɫnii, Hat'íí bigha shiká hanoɫtaa? Shi-Taa binasdziidíí baa nashaago shá goz'aa, ya' doo bígonoɫsɪ da née?

50 Hat'íí niigo aníí shíhíí doo yídaagoɫsɪ da lé'e.

51 Áík'ehgo yiɫ onákai Názaarethyú, bimaá ɫa'íí bitaa da'ádaabiɫniiyú át'éé lé'e: bimaahíí bizhaazhé ábiɫniiidíí dawa yaa natsekees lé'e.

52 Áík'ehgo Jesus goyáago honaaɫ, ɫa'íí Bik'ehgo'ihí'nań da'áigeego biɫ at'éé, áígé' nnee aɫdó', dayúweh begoldoh lé'e.

3

1 Tibérius Caesar holzéhi nant'ánchañ nliigo ashda'adah legodzaa lé'e, áiná' iké'gee sitiin, Póntius Pílate holzéhi, ni' Judéa golzéhi yánant'aa, taagigee sitiin, Hérod, ni' Gálilee golzéhi yánant'aaná' bik'isn Philip Ituréa la'íi Trakonítis yánant'aa, la'íi Lysánias Ábilene yánant'aa lé'e,

2 Ánnas la'íi Cáiaphas okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitíni daanliiná' Zakarías biye', John holzéhi, da'izlíiyú Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í' hadzii.

3 Jórdan túnlínihií binaayú nnee yich'í' ya'ti'go gádaayihni, Nohwinchó'íi bich'á'zhí' ádaakne'go baptize ádaanohwi'dolne', áik'ehgo nohwinchó'íi nohwá da'izlíi ánálne';

4 Bik'ehgo'ihí'nañ binkáayú na'iziidi, Esáias holzéhi, binaltsoos biyi'gé' díi bak'e'eshchij, Da'izlíiyú hadnshí gáníigo dilwosh, NohweBik'ehñ bádnyú ilch'í'daagole', intín ilk'ídezdohgo bá ádaake'.

5 Nadaashwozhíi hanágodibih, la'íi dził naz'aaní, nadaask'idíi hayaa álne'; la'íi godigizíi ilk'ínádoldoł, la'íi godilwohíi dilkqh ánálne' doo;

6 Áígee nnee dawa hago'at'éégo Bik'ehgo'ihí'nañ hasdá'iiniil doleekíi daidołtseeł.

7 Áíge' nnee John baptize ádaabile' hádaat'iigo yaa hikaihíi gáyihniigo yich'í' ya'ti', Nohwíi t'iish bik'asda' golínií k'ehgo daaknoł'iíi, hadn lá nohwádneyú nohwiniigodilne'íi bich'á' nołkáh nohwihniid?

8 Da'anii nohwinchó'íi bich'á' ádaakzaayúgo ch'í'nah ádaadi'nołsj, nest'a' nł'éégo nádaant'ihíi k'ehgo nohwaa daide'aah, Abraham bich'á'gé' daadihe'na'i doo idíldaadoł'ni da: Bik'ehgo'ihí'nañ

díí tséé nazn̄ilíí n̄nee Abraham bich'á'gé' daadihezna'íí k'ehgo áile'yúgo áile', nohwĩd̄ishn̄ii.

⁹ Tsint'áni nkedn'aagee k'ek'éhgo godest'aa; tsint'áni dawa doo nest'án n̄t'ééhíí baa dahndéh dayúgo, yó'ok'éhgo kq' diltki' yuyaa olkaadhi at'éé.

¹⁰ N̄neehíí John nayídaadilkidgo gádaabiñn̄ii, Hago ádaahi'ne' áiná'?

¹¹ John gáníí, Hadn̄ bi'íicho naki sh̄ihíí, ła'ihíí bi'íicho da'ád̄ih sh̄ihíí yaa yinołtsós; hadn̄ bich'iyán ła'á sh̄ihíí hadn̄ bich'iyán da'ád̄ih sh̄ihíí ła' yaa yinoné'.

¹² Tax bich'í' nadaahi'n̄iikíí ałdó' baptize ádaabi'dilne'yú hikaigo John gádaayih̄n̄ii, Ilch'ígó'aahíí n̄lín̄i, hago ła'á ádaahi'ne'?

¹³ John gábiñn̄ii, Da'kwíí nohwich'í' nadaahi'n̄iilgo goz'aa sh̄ihíí doo bitisyú daaholkeed da.

¹⁴ Silááda ałdó' nabídaadilkidgo gádaan̄ii, Nohwihíí hago ła'á ádaahi'ne'? John gábiñn̄ii, Hadn̄ bin̄i'dołn̄ih hela', hadn̄ da'izl̄ijyú baa dahdaagoł'aah hela'; ła'íí hanádaaldéhíí, da'ái nohwĩł daanzh̄oqo nzh̄oq.

¹⁵ Nada'oh̄ígo n̄nee dawa bijíí yune' gádaanz̄i, Díí n̄nee, John holzéh̄i, Christ at'íí n̄ee, dah n̄ee?

¹⁶ John dawa yich'í' hananádziigo gáyih̄n̄ii, Sh̄ihíí tú bee baptize ádaanohwish'ij̄, áiná' shiké'gé' ła' shi-tisgo at'éhi higháh, biket'óól k'e'ish'adgo ndi doo bik'eh sit̄j̄da; án Holy Spirit ła'íí kq' yee baptize ádaanohwił'ij̄ doleel.

¹⁷ Be'ılch'íhé dahyot̄ij̄ł, t'oh naghái ilch'íhi goz'aaagee nágošho doleel, binest'a'híí náyiziidgo ilk'eyih̄n̄iıl̄ná' bizhoolíí kq' doo ntsés̄ihi biyi' yuyaa yidiłid.

18 Áígé' n̄nee yich'ì' yakti'go láágo yił ch'ígó'aah lé'e.

19 Hérod, nant'án n̄línihi, nchọ'go at'íígo bik'isn Philip holzéhi bi'aad, Heródias holzéhi, yaa yiheltij, la'íi nchọ'go ánát'íidíi John yee bich'ì' yakti' lé'e,

20 Hérod nchọ'go ánát'íidíi bitisgo adzaa, John ha'áyílt'e'.

21 N̄nee dawa baptize ádaabil̄ne'ná', Jesus ałdó' baptize ábi'delzaago yáá bich'ì' ałch'á' ádzaago,

22 Holy Spirit hawú k'ehgo bich'ì' nke'eníiigo yaaká'gé' yati' gáníigo yidezts'ąą, ShiYe' shił nzhóni n̄líi; naa shił gozhóó.

23 Áígee Jesus tádin shił bił łegodzaa, án Joseph biye' (bido'níi), Josephíi Héli biye',

24 Hélihíi Mátthat biye', Mátthatíi Levi biye', Levi-híi Mélki biye', Mélkihiíi Jána biye', Jáannahíi Joseph biye',

25 Josephíi Mattathías biye', Mattathíasíi Amos biye', Amosíi Náum biye', Náumíi Ésli biye', Éslihíi Nágge biye',

26 Nággehíi Máath biye', Máathíi Mattathías biye', Mattathíasíi Sémei biye', Sémeihíi Joseph biye', Josephíi Júda biye',

27 Júdahíi Joánna biye', Joánnahíi Rhésa biye', Rhésahíi Zoróbabel biye', Zoróbabelhíi Saláthiel biye', Saláthielhíi Néri biye',

28 Nérihíi Mélki biye', Mélkihiíi Áddi biye', Áddihíi Cósam biye', Cósamhíi Elmódah biye', Elmódamhíi Er biye',

29 Erhíi Jóse biye', Jósehíi Eliézer biye', Eliézerhíi Jórím biye', Jórímhíi Mátthat biye', Mátthatíi Levi biye',

30 Levihíí Símeon biye', Símeonhíí Júda biye', Júdahíí Joseph biye', Josephíí Jónan biye', Jónanhíí Elíakim biye',

31 Elíakimhíí Mélea biye', Méleahíí Ménan biye', Ménanhíí Máttatha biye', Máttathahíí Náthan biye', Náthanhíí David biye',

32 Davidhíí Jesse biye', Jessehíí Óbed biye', Óbedhíí Bóoz biye', Bóozíí Sálmon biye', Sálmonhíí Náasson biye',

33 Náassonhíí Amínadab biye', Amínadabíí Áram biye', Áramhíí Ésrom biye', Ésromhíí Pháres biye', Pháresíí Júda biye',

34 Júdahíí Jacob biye', Jacobíí Isaac biye', Isaacíí Abraham biye', Abrahamhíí Thára biye', Thárahíí Nákor biye',

35 Nákorhíí Sárúk biye', Sárúkhíí Rágau biye', Rágauhíí Phálec biye', Phálecíí Héber biye', Héberhíí Sála biye',

36 Sálahíí Caínan biye', Caínanhíí Arfáxad biye', Arfáxadíí Sém biye', Semhíí Noe biye', Noehíí Lámek biye',

37 Lámekhíí Mathúsala biye', Mathúsalahíí Enok biye', Énokhíí Járed biye', Járedhíí Maléleel biye', Maléleelhíí Caínan biye',

38 Caínanhíí Énos biye', Énosíí Seth biye', Sethíí Adam biye', Adamíí Bik'ehgo'ihí'nañ biye'.

4

1 Jesus, Holy Spirit bił nliigo Jórdan túnlígé' t'aqzhi' nádesdzaa lé'e, Spirit-híí nabilnaago da'izliiyú óyáá,

² Áígee dizdin behiskaꞗ, ákú ch'iidn nant'án nabíntaah lé'e. Akú nagmaaná' doo hat'íi yiyꞗ da: áí dizdin ʔꞗ iskaꞗná' shiná' silij lá.

³ Ch'iidn nant'án bich'í' hadziigo gábilnii, Ni Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nliyyúgo díi tséhíi bán náodleeh, nñii.

⁴ Áiná' Jesus gábilnii, Ágágolzeego k'e'eshchij, Nñee doo dá bán zhá yee hińaa da doleel, áiná' Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íi dawa yee hińaa doleel.

⁵ Áígé' ch'iidn nant'án dził dážhó yúdahi biká'yú yił hananásht'aazhgo, áígé' nñee iltah at'éego hadaazt'íi dawa ch'inesk'okíi dábich'í' bił ch'í'nah áyíílaa lé'e.

⁶ Áígé' ch'iidn nant'ánhíi gánábildo'nii, Díi dahot'éhé ízisgo ágot'eehíi naa nishné', dawa bee nik'ehgo: díi alk'iná' dawa shaa hi'né'hi at'éé; dahadńta baa nishné' hásh'tíyyúgo baa nishné'.

⁷ Ni shonkaꞗhyúgo díi dawa nıyyéé doleel.

⁸ Jesus gánábildo'nii, Ágágolzeego k'ená'ishchij, Satan, shiké'gé' nńáh: ágágolzeego k'ená'ishchij, Bik'ehgo'ihí'nań neBik'ehń zhá honkaꞗh, da'án zhá bá na'ızıid.

⁹ Ch'iidn nant'án Jesus Jerúsalemyú yił o'áázhgo, kij biyi' da'ch'okaꞗhíi hadago goz'aaníi bilatahyú yił n'áázhgo gáyılñii, Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nliyyúgo kogé' gódah ch'í'ńkt'e':

¹⁰ Ágágolzeego k'e'eshchij, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú daagolínii nkt'éego binádaadeł'íi doleel, ná daayıldoniił:

¹¹ Áígé', Doo tséé hitałgo hayaa nageeh dahíi bighá ánadaanołteel doo, golzeego k'e'eshchij.

¹² Jesus ch'iidn nant'án yich'í' hananádziigo

gáyilnii, Bik'ehgo'ihinaan neBik'ehñ doo nabíntaah da, golzee.

13 Ch'iidn nant'an dawa yee nayíneztaad hik'e, Jesus yich'ázhigo dahnasdzaa, dé't'ihézhí'.

14 Áigé' Jesus Holy Spirit nabiknaago Gálileeyú onádzaa: ákú dahot'éhé nkt'éégo baa ch'iniigo didezdaad lé'e.

15 Jews ha'ánálséh nagozníl yuné' ilch'ígó'aahgo nagmaago nnee dawa daabidnksj.

16 Názarethyú góljǐ n'íyú nadzaa: ákú Jews ha'ánálséh goz'aq yuné' oyáá, Jews daagodnksiníí bijjǐ ákone' onadáhgee, áigé' ozhíihgo hizǐ',

17 Bik'ehgo'ihinaan binkááyú na'iziidi n'íí, Esáias holzéhi, naltsoos biyati' biyi' k'e'eshchiiníí Jesus baa hit'áá. Áí naltsoosíí ilch'á' áyíílaa, gáníígo k'e'eshchiijgee,

18 Bik'ehgo'ihinaan sheBik'ehñ biSpirit-híí shikázhǐ' nlij, nnee tédaat'iyéhíí yati' baa gozhóni bee bich'ǐ' yádaashti' doleelgo Bik'ehgo'ihinaan hashidilaahíí bigha; dázhó doo bil daagozhóó dahíí nkt'éégo ánáshdle' doleelhíí bigha shidol'aad, isnáh daanliiníí hago'at'éégo yich'ákáhgo la'íí bináá ádaagodiníí hago'at'éégo ch'ínádaaghaalgo ánádaadle'go bil nagoshni'go, hayíí bich'ǐ' nagont'ogíí biyi'gé' hahishniil doleelgo,

19 La'íí Bik'ehgo'ihinaan nnee yaa ch'oba'íí biká'ngonyaagee baa nagoshni'híí bigha shi'dol'aad.

20 Áigé' naltsoosíí ilch'ǐ' ánáyiidlaago, nal'a'a yaa náyin'áágé' nánezdaa. Ha'ánálséh goz'aq yuné' yil naháztaaníí dawa daabinef'ǐí lé'e.

21 Nnee yich'ǐ' yafti' nkegonyaago gáníí, Díí Bik'ehgo'ihinaan biyati' bek'e'eshchiiníí díí jji

daasidołts'aanihíí begolne'.

22 Nnee dawa nht'éégo baa yádaakti' lé'e, yati' nzhóni yee hadziihíí yaa bił díyadaagot'eego gádaaakildi'nii, Díń la' Joseph biye' at'éé?

23 Jesus gábihíí, Yati' ilch'ígó'aahíí bee gádaashikdołhíí, Izee nant'an níłni, dání na'ńłziih: Capérnaumyú ánát'íłhíí yaat'ídaandzigo kú aldó' dání gonlííyú ágánt'íł.

24 Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi dá golíígee doo habi'dit'íł da, da'aniigo ádaanohwiłdishíí.

25 Shíí da'aniigo nohwił nadaagoshní', Elías t'ah hínaaná' dá doo nagol'ííhé taagi legodzaagé' gostán dahitaą, áígee shína' góyééhíí benagowaa lé'e, Israel hat'i'i bitahgee isdzáné bika' da'adini ląągo daagolíí;

26 Ndi Elías doo hwaa la' bich'í' bi'dol'aad da, naniyúgo itsaa Sídon godzogíí biyi' kłh goznil Sarépta golzeeyú gólínihi zhá bich'í' bi'dol'aad lé'e.

27 Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi, Elíseus holzéhi, t'ah hínaaná' Israel hat'i'i bitahgee nnee ląągo lóqđ doo ínádłh dahi, leprosy holzéhi, yaa nakai; ndi doo la' nádzii daná' nnee Náaman holzéhi, Sýriayú gólíni, zhá nádzii lé'e.

28 Ha'ánázéh yuńe' naháztaaníí díí Jesus áníhíí daideztsaąná' bádaagoshchíłđ,

29 Áík'ehgo daahizí'go Jesus ch'ídaaniyood, dził nan'aahíí biká' gotahyú yił náłseeł lé'e, áígé' gódah ch'ídaahilt'e' daanzı.

30 Áíná' nneehíí bigizhyú ch'ínyáá lé'e.

31 Áígé' Capérnaum golzeeyú nýáá, Gálilee godzogíí biyi', ákú Jews daagodńłsinií bijıı dawahn ilch'ígó'aah lé'e.

32 Yebik'ehgo iltch'ígó'aahíi bigha nnee bil díyadaagot'ee.

33 Jews ha'ánálséh goz'ąą yune' la' nnee ch'iidn biyi' golínihi sidaa lẹ'e, án nawode

34 Gáníi, Doo nohwaa nanńaa da; hago láą át'éégo nohwich'í' goń'aahgo ant'ij, Jesus, Názareshgé' nanńáhi? Ya' da'izliyyú ánohwiléhíi bigha nyaa née? Shíi nígonsi hadń ant'ijhíi; Bik'ehgo'ihí'ńań bich'ą'gé'go Dilzihgo Nlíni.

35 Jesus nńdzilgo hadziigo gáyihńii, Handziih hela', an biyi'gé' hannáh. Nnee ihń'gee nnee ch'iidn biyi' golínihi ch'iidn nkíbidest'ehgo dá doo hago ábile'é biyi'gé' halwod.

36 Nnee dawa bil díyadaagot'eego gádaakildi'ńii, Díi yati'íi hago'at'éhi! Dawa yebik'ehgo lá'íi binawod golíigo spirits daanchọ'i haołkáh yihńiigo hainiyood.

37 Dahot'éhé nnee bitahyú nń'éégo baa ch'ńii didezdaad lẹ'e.

38 Nádiidzaago ha'ánázéhgé' ch'ínádzaago Simon bigowa yune' ha'ayáá. Simon bi'aadíi bimaayóiyahgo nezgai; ái bigha nádaach'okaąh.

39 Yit'ahgé' sizigo hat'íi binesgai shíhíi náines'ijhgo nń'éé nąsdlíi: áik'ehgo dagoshch'í' nádiidzaago yá da'dezné'.

40 O'í'ąązhí' godeyaago hayíi bik'íi kah iltah at'éhi yaa nakaihíi Jesus bich'í'yú yił neheskai; áik'ehgo dała'á daantíigo yik'e daadilńiigo nádaailziih lẹ'e.

41 Nnee ch'iidn biyi' daagolíníi láągo ch'iidn nádaadihilghaashgo haikáhná' gádaanńii, Ni, Christ Bik'ehgo'ihí'ńań biYe' nńi. Ch'iidn Jesus, Christ

nliigo yídaagołshíí bigha, nłdzilgo yich'ì' hadziigo, Hadaaldziih hela', yihñiid.

⁴² Hayołkaalyú ch'ínyáágo da'izliiyú óyáá: áiná' nnee biká hadaantaago, áike'égo baa hikai, doo yich'á' digháh hádaabit'ìj dahíí bigha.

⁴³ Áík'ehgo yich'ì' hadziigo gáníí, Łahyú kih nagozníí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí baa yashti' doleel: áí bigha shi'dol'aad.

⁴⁴ Gálileeyú Jews ha'ánałséh nagoznil yune' nnee yich'ì' yałtigo naghaa lè'e.

5

¹ Jesus túsikaaníí Gennésaret holzéhi bahyú sizijná' nnee daakłjizh, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' daidits'łh hádaat'ìjhií bigha,

² Túsikaągee tsina'eehíí naki silaago yłtsaa, nnee łog hadaileehíí tsina'eeł yiyi'gé' hakaigo bilógbehaidlehé nanest'óli tádaigiso.

³ Jesus tsina'eehíí dała'á Simon bíyéehíí yeh hiyaaná', Simon gáyihñii, Da'anahzhì' shił nł'eeł. Áígé' tsina'eehíí yiyi' dahnezdaa, áígé' nnee yil ch'ígó'aahgo yich'ì' yałtì'.

⁴ Aął nyánłtti'ná' Simon gáyihñii, Tú łáayú idnł'eełgo áígé' niłógbehaidléhé ténłtsosgo beha'íílee.

⁵ Áík'ehgo Simon gábihñii, Ilch'ígó'aahíí, ch'éh ádaahiit'ìjgo iskąą ndi doo ła' hadaasiidlee da: da'ágát'éé ndi da'áshihñiiyú áshne'go shiłógbehaidlehé hayaa ashłe', ñii.

⁶ Ágádaadzaago łóg dázhó łáągo hayíleego bilógbehaidlehé bich'á' ndaasdlaad lè'e.

7 Ła' yil hada'ileehíi anahyú tsina'eehíi bil dahna'eehíi yich'í' yída'dishgish, Nohwich'odaalñiih, daaniigo, Áík'ehgo ái bich'í' bil nda'iz'eelgo tsina'eehíi da'ála lóg biyi' ha'desbñhgo tsina'eehíi hayaa tétt'á'o'eel nkegonyaa.

8 Simon Peter díi yiltsaągo Jesus biyahzhí' hayaa adzaago gáníi, SheBik'ehń, shich'á'zhí'go dahnnáh, nnee binchq' lanihi nshññhíi bigha.

9 Simon la'íi yil hada'ileehíi bilgo dawa bil díyadaagot'ee, lóg dázhq' ląągo hadaizlee'híi bigha:

10 James la'íi John bilgo, Zébedee biye'kehi, Simon yil nada'iziidi, alđó' bil díyadaagot'ee. Jesus Simon gáyihñii, Doo nénłdzid da; kodé' godezt'í'go lóg hayihileehíi k'ehgo nnee shá nahláh doleeł.

11 Áík'ehgo bitsina'eehíi tábaąyú ndaayisñilná' dawahá akúyaa ndaizñilná', Jesus yiké' dahiskai lé'e.

12 Jesus kih goznilyú nyáągo nnee lóod doo ínádñ dahi, leprosy holzéhi, yaa nagháhi Jesus yiltsaąná' hayaa adzaago náyokaąhgo gáyihñii, SheBik'ehń, náshínlziihíi bik'e sínťiigo nígonsi, hánt'ñyúgo náshínlziih.

13 Jesus yich'í' dahdidilñiigé' yedelñii'go gáyihñii, Hashť'ñi, nándziih. Ái dábilgo lóod n'íi ínásđiđ lé'e.

14 Jesus gábihñii, Hadń dńko bil nagolńi' hela': ti'i, okaąh yebik'ehń bich'í' ch'í'nah adńdle'go, Moses ngon'ąą lé'ehíi k'ehgo hat'ihíta be'okaąhíi Bik'ehgo'ihinań baa nne', hanánidelzaahíi bigha, áík'ehgo nándziihíi nnee yídaagoksi doleeł.

15 Áiná' yúwehyú ch'inii didezdaad: áík'ehgo nnee doo alch'igé Jesus yakt'íi daidits'ñh hádaat'ñi la'íi kah iltah at'éhi yaa nakaihíi nádaabi'dilzii

hádaat'ijhíí bigha baa hikáh lé'e.

16 Áíge' Jesus dasahn da'izliiyú óyááyú oskaad.

17 Áíná' la' jii Jesus ilch'ígó'aahgo Phárisees daanlíni la'íi begoz'aaníi ilch'ídaago'aahi itah naháztaq lé'e, Gálilee biyi', Judéa biyi' daagotahgé', la'íi Jerúsalemgé' hikaihi: Jesus Bik'ehgo'ihí'nañ binawodíi binliigo nádaiziih.

18 Jesus yahti'ná' la' nnee di'ili Jesus bich'i' ndaach'ítteehgo biyahzhi' ndaach'ítteehgo ch'éh ádaach'it'ii lé'e.

19 Dázhó ch'ilaaqdo doo hayú Jesus bich'i' ch'ígót'i' dahíi bigha kih biká'yú hádaach'istiiigo Jesus siziinií bik'ehgé' ch'í'í'ángo ádaach'izlaagé' a'ádaach'istii lé'e.

20 Jesus nnee bi'odla' yígołsjiidná' di'ilihíi gáyihii, Shik'isn, nincho'íi da'izlíné nádleeh.

21 Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi la'íi Phárisees daanlíni bilgo dábiyi'yú na'ídaadilkidgo gádaanii, Hadn láhi án Bik'ehgo'ihí'nañ ádil'iiigo aníi? Hadn koncho'íi da'izlíné áile'? Bik'ehgo'ihí'nañ zhá go'íi.

22 Jesus ái natsídaakesíi yígołsjiidná' gáyihii, Hat'íi bigha dánohwiyi'yú na'ídaadolkid?

23 Hayíhíi doo nyeego ách'iniih da, Nincho'íi da'izlíné nádleeh, dagohíi, Nádnáhgo dahnáh?

24 Ni'godzán biká' nnee bincho'íi da'izlii alne'íi shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, beshik'ehgo bídaagonołi doleehíi bigha, (nnee di'ili sitiinií gáyihniid,) Nádnáhgo biká' sintiinií dahnádné'go gowayú nádnáh, niłdishii.

25 Nnee bináál dagoshch'i' nádiidzaago yiká' sitii n'íi dahnáyiné'go gowayú onázzaa, Bik'ehgo'ihí'nañ ya'ahenziigo.

26 N̄neehíí dawa dázhó bíł díyadaagot'eego Bik'ehgo'ihi'nań ya'ahédaanzí, áíge' tsídaadesyizgo gádaan̄ii, Díí j̄j̄í ánágot'ííhíí doo hwaa ła' hat'íí gát'éégo daahiit'íí da.

27 Díí bikédé'go Jesus ch'ínádzaago tax nanáhi'n̄ilígee n̄nee tax bich'í' nahi'n̄iíłihi, Levi holzéhi, sidaago yiltsaa lé'e: áík'ehgo gáyih̄n̄ii, Shiké' dahn̄n̄áh.

28 Áík'ehgo dawahá da'akú naz̄n̄ilná' nádiidzaago Jesus yiké' dahiyaa lé'e.

29 Levi bigowayú Jesus bá da'odaą: áígee n̄nee łaągo tax bich'í' nadaahi'n̄iíłíí, n̄nee ła'ihúí bíłgo, Jesus ła'íí bitsilke'yu itah da'iyąązhí' naháztąą.

30 Áíná' Phárisees daanlíni ła'íí bitahyú begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi bíłgo Jesus bitsilke'yu yída'iltahgo gádaayih̄n̄ii, Hat'íí bigħą tax bich'í' nadaahi'n̄iíłíí ła'íí n̄nee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bíł da'oksaą?

31 Jesus gádaabih̄n̄ii, Doo hago'ádaat'ee dahíí izee nant'an̄ doo yaa nakah bik'eh da, daanezgaihíí zhá.

32 Shíí n̄nee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí, No-hwinchó'íí bich'á'zhí' ádaal̄ne', bíłdish̄n̄iiyú níyáá, áíná' doo n̄nee dávik'ehyú ádaat'eehíí ágádish̄n̄iiyú níyáá da.

33 Phárisees Jesus gádaayih̄n̄ii, Hat'ííshą' bigħą John bitsilke'yu dáshiná' da'okąąh, ła'íí Pharisees bitsilke'yu aldó' ágádaat'ee; áíná' ni nitsilke'yuhíí doo dáshiná' da'okąąh da?

34 Jesus gádaabih̄n̄ii, Ya' ni'n̄néhgee n̄nee dała'ádaat'eehíí n̄nee niin̄éhíí yil̄ nakaiyúgo dáshiná' da'okąąh née?

35 Dahagee n̄nee niin̄éhíí bich'á' nádilteeh ndi at'ée, áígee dáshin̄á' da'ok̄aḡh doleeḡ.

36 Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íí áldó' yee hadzi-igo gábil̄nii, Doo hadn̄ íí ánídéhíí haizq̄qsgo íí dénchq̄'éhíí yenádi'aah da; ágádaayúgohíí ánídéhíí biká' ch'ída'i'án hileehná' íí dénchq̄'éhíí ánídéhíí béédit'ḡḡgo doo l̄kt'ee da.

37 Ła'íí wine ánii alzaahíí ikágé wine bee naḡtiníí dénchq̄'éhíí doo biyi' tádaach'in̄il da; ágách'idzaayúgo wine ánii alzaa'ihíí ikágé yidiḡdohgo na'n̄il, áík'ehgo winehíí ḡḡ ha'ijooḡ, Ła'íí ikágéhíí koch'á' yilchq̄ḡh.

38 Áiná' wine ánii alzaahíí wine bee naḡtiníí ánídéhíí zh̄á biyi' tádaach'in̄il; áík'ehgo daan̄kt'ée nt'ée.

39 Hadn̄ wine da'ik̄tsé alzaahíí yodlaaníí, doo ánii alzaahíí hát'j̄da; Wine da'ik̄tsé alzaahíí zh̄á nt'ée, n̄iihíí bigḡa.

6

1 Jews daagodn̄ksiníí bijj̄i nakigeehíí Jesus t'oh naghái hentíníí yiyi'yú higaak; bitsilke'yu yil hikaahgo t'oh naghái binest'ḡ' nadaayin̄iik; áíge' daidnz̄hishgo daayiyḡḡ l̄e'e.

2 Phárisees daan̄líni Ła' gádaabil̄nii, Hat'íí bigḡa godilziníí bijj̄i doo hat'íí baa nach'ighaa dahíí ádaakt'j̄i?

3 Jesus gáníí, Ya' David Ła'íí yil nakaihíí bilgo shin̄á' daasilj̄igo hago ádaasdaa lán sh̄ihíí doo hwahá baa da'ol̄shiih da née?

4 Bik'ehgo'ih̄i'nañ daach'ok̄aḡh goz'ḡḡ yune' ha'ayáágo, bán Bik'ehgo'ih̄i'nañ ye'ok̄aḡhgo baa hi'ne'go nii'né' n'íí náidnné'go yiyḡḡ, Ła'íí yil

nakaihíí áldó' la' yá'né' lé'e; áí bánhíí okąąh yedaabik'ehi zhá daayiyąągo goz'ánihi.

⁵ Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, godilziníí bijji ndi beshik'eh, nii, Jesus.

⁶ Lah Jews daagodnksiníí bijji ha'ánátséh goz'ąą yuné' Jesus ha'ayáągo ilch'ígó'aah lé'e: akóne' nnee bigan dihe'nazhinéego binawod ásdjidi itah sidaa.

⁷ Begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi la'íí Phárisees daanlíni bílgo Jesus daineł'íí lé'e, godilziníí bijji nneehíí náyilziih shi daanzigo; ágádaayúgo Jesus hat'ihíta yee yaa dahdaago'aahíí bighą.

⁸ Áiná' Jesus áí natsídaakesíí yígótsihíí bighą nnee bigan binawod ásdjidi gáyilnii, Nádnáhgo kodé' hizji. Áík'ehgo nádiidzaago áígee hizí' lé'e.

⁹ Jesus begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi la'íí Phárisees bílgo gádaayilnii, Dała'á nanohwídaadishkid, ya' godilziníí bijji nł'éego ách'it'ijgo goz'ąą née, dagohíí dénchó'ého ách'it'ij née? Ya' nnee hasdách'ilteehgo née, dagohíí ch'izilheego née?

¹⁰ Jesus nnee yitah déz'ij lé'e, áígé' nnee bigan binawod ásdjidi gáyilnii, Yushdé' dahdinłhíh. Ágádaaná' bigan nł'éé násdłjii, łahzhinéhíí ga'at'éé.

¹¹ Nnee Jesus yik'edaanniihíí hadaashkeego gádaakłdi'nii, Jesus hagosąą' ádaahiidle'?

¹² Áiná' Jesus dasahn dziłyú óyáá okąąhgo, Bik'ehgo'ihí'nań yich'ij' okąąhgo iskaąą.

¹³ Hayilkááyú biké' hikahíí, Yushdé', daayilniiidná' nakits'ádań hayińil: áí shinadaal'a'á daayilnii;

¹⁴ Simon, (Peter yízhí' yá áyíílaahíí,) bik'isn Andrew, la'íí James, John, Philip, Barthólemew,

15 Matthew, Thomas, ła'í James Alphéus biye'i, Simon Zelótes holzéhi,

16 Judas James bik'isn, ła'í Judas Iscáriot, ch'íbido'aał doleeki.

17 Dziłgé' yil nkenákainá' dzilíí bitl'ááhgee sizj, áígee biké' hikahí, ła'í nnee łaágo Judéagé', Jerúsalemgé', ła'í táda'yú Tyre ła'í Sídongé' daagolínih daabidits'ih hádaat'jigo, ła'í daanezgaihí nádaabidilziih hádaat'jigo baa nán'sáq;

18 Hayí spirits nchq'i biyi' daagolíníí ałdó' baa hikai: ák'ehgo náda'bidilzii lé'e.

19 Nnee dawa bedaadilchiid hádaat'jii lé'e: bina-wodíí nádaabilziihí bigha.

20 Biké' hikahí yinel'jigo gáyikni, Nohwíí tédaanoł'tiyéhí nohwiya gozhóq doleek: Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiníí itah daanołj.

21 K'adíí shiná' daanołiiníí nohwiya gozhóq doleek: náda'dołdóqł. K'adíí daałchagíí nohwiya gozhóq doleek: daałdloh doleek.

22 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shigha nnee nohwik'edaannihyúgo, ła'í doo hádaanołwit'jii dayúgo, nchq'go nohwich'j' yádaakti'yúgo, nohwizhi' nchq'go yaa yádaakti'yúgo nohwiya gozhóq doleek.

23 Áí bijj dázho nohwil daagozhóqogo yaadaołjah le': yaaká'yú itisgo nohwaa hi'né'i dázho nchaa doleek: nnee nohwik'edaannihíí bich'á'gé' nnee daanlinihíí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí ałdó' ágádaayisj lé'e.

24 Áíná' nohwíí ízisgo da'ok'tiiníí, nohwá góyéé doleek! ak'iná' dawa hádaakt'iiníí nohwíyéé.

25 K'adí náda'soldjídí, nohwá góyéé dolee! shíná' daanołjı dolee! K'adí daaldlohíı, nohwá góyéé dolee! ík'edaadoł'nii ła'íı daołchag dolee!

26 Nohwíı n̄nee dawa n̄t'éégo nohwaa yádaakti'ihíı, nohwá góyéé dolee! áı bich'á'gé' n̄nee daanlınıhíı Bik'ehgo'ihı'nań binkááyú nada'iziidíı daazhógo ádaadil'ini n'íı ágádaayıkn̄niid ałdó'.

27 Shihíı daashidołts'agıı gádaanohwıldishnıı, Nohwik'edaannıihıı nohwıł daanzhóq le', hayıı bıł daanołchq'ıı n̄t'éégo bich'ı' ádaanołt'ee le',

28 Yati' yee daanohwókaalıı n̄t'éégo bich'ı' natsıdaakkes le', ła'ıı nchq'go nohwıch'ı' ádaat'eehıı bá da'olkaqah le'.

29 Hadń nıł'ah yonłts'ıyúgo łazhıneé bich'ı' nnanınt'aah; hadń nı'ııcho nich'á' náidıłtsoozyúgo n'ıı ałdó' doo baa n̄chı' da.

30 Dahadń hat'ıı nıyókeedıı baa nné'; hadń dahat'ıhıta nıyééhıı nich'á' náidnné'yúgo doo t'ąqzhı' bıınáhónkeed da.

31 N̄nee hago'at'éégo nohwıch'ı' ádaat'eego hádaakt'ııhıı k'ehgo nohwıı ałdó' bich'ı' ágádaanołt'ee.

32 Hayıı bıł daanołshoonıı zhá nohwıł daanzhóqyúgo, hago'at'éégo n̄t'éé áı? N̄nee doo daagodnłsı dahıı ndi hayıı bıł daanzhoonıı bıł daanzhóq.

33 Hayıı n̄t'éégo ádaanłsı shıhıı zhá bich'ı' n̄t'éégo ádaanołt'eeyúgo, hago'at'éégo n̄t'éé áı? N̄nee doo daagodnłsı dahıı ndi ágádaat'ıni at'éé ałdó'.

34 Nohwıı hadń hat'ıı bá ch'ıdaashołné'yúgo t'ąqzhı' shaa nné' daanołsıgo, hago'at'éégo n̄t'éé áı? n̄nee doo daagodnłsı dahıı ndi dawahá

lálch'ínádai'né'i at'éé, da'áiígee shaa nai'né' daanzigo.

³⁵ Nohwik'edaannihíi nohwił daanzhoo le', la'íi nkt'éégo ádaakt'ijj, dahat'ihíta ch'ídaanołné' le' doo shaa nané' daanołsi dago; áík'ehgo yaaká'gé' láágo nohwaa nané' la'íi Da'tiséyú At'éhi bichagháshé daanołijj doleek: án nnee doo ahédaanzı dahıı la'íi daanchq'ıi ndi yich'ı' nkt'éégo at'éé.

³⁶ NohwiTaa bił goch'oba'hıi k'ehgo nohwıi ałdó' nohwił goch'oba' le'.

³⁷ Doo hadn baa nádaakt'ijj da le', áík'ehgo nohwıi ałdó' doo nohwaa nádaach'ıt'ijj da doleek: nnee doo nchq'go baa natsídaalkes da le', áík'ehgo doo nchq'go nohwaa natsída'ikees da: nnee nohwich'ı' nchq'go ánát'ijjıi baa nádaagodenoł'aah le', áík'ehgo nohwıi ałdó' nohwaa nágodet'aah:

³⁸ Nnee baa daanołné', áík'ehgo nohwıi ałdó' nohwaa na'né'; áı nkt'éégo binel'aądgo, hayaa ilk'ínábénisdzilgo, nkt'éégo aął nnésgohgo haláh odaazlijjigo nohwaa nach'iné'. Dáhołąągo kaa daasołné' láńshı n'ıi k'ehgo da'ágáhołąągo nohwaa nádo'né'.

³⁹ İch'ígót'aahgo na'gonı'ıi yee hadziigo gádaabilnıid, Ya'nnee bińáá ágodinıi la' nnee bińáá ágodini łołqqs née? ágádaaszaayúgo shı' da'ála inłwozh yuyaa ołildeek?

⁴⁰ Biłch'ígót'aahıi biłch'ígó'aahi doo yitigo at'éhi at'éé da: áína' daakówa nkt'éégo koł ch'ídaakost'aayúgo, áı bił ch'ígó'aahıi ga'ách'ıt'éé daach'ileeh.

⁴¹ Hat'ıi bighą nik'isn bińáá yune' tsıłch'ıséę sitaanıi h'ıı, áína' nihıi nińáá yune' tsı nchaahi sitaanıi doo h'ıı da?

42 Ni nináá yune' tsj nchaahi sitaaní doo hí'í daná', hat'íi bigha nik'isn gálnii, Shik'isn, ai tsj alch'íséę nináá yune' sitaaní ná haoshtjih? Ni nzhọ́ ádn'íni, iltsé nináá yune' tsj nchaahi sitaaní hatjih, áik'ehgo nkt'éęgo go'íi nleehgo, ániita nik'isn bináá yune' tsj alch'íséę sitaaní bá hatjih.

43 Tsint'áni nkt'éhíi doo nest'án dénchọ́'éhíi baa dahnándahi at'éé da; la'íi tsint'áni dénchọ́'éhíi nest'án nkt'éhíi doo baa dahnándahi at'éé da.

44 Tsint'áni dała'á hentjigo nest'án baa dahnándahíi bee bigózi. Figs doo hosh baa ndaach'ihiníiłhi at'éé da, la'íi dasts'aa'íi doo hosh diwozhíi baa ndaach'ihiníiłhi at'éé da.

45 Nnee nkt'éhíi bijíi yune' nkt'éęgo goz'aaníi bich'á'gé' nkt'éhíi zhá bee hagowá; áiná' nnee nchọ́'íi bijíi yune' nchọ́'go goz'aaníi bich'á'gé' nchọ́'íi zhá bee hagowá: hago'at'éęgo yách'íłti' shíhíi kojíi yune' hago'at'éęgo goz'ąą shíhíi bich'á'gé' ách'inihi at'éé.

46 Hat'íi bigha, SheBik'ehń, sheBik'ehń, daashikdołniigo shich'í' ádaadołniiná' da'ánohwiłdishniiyú doo ádaanoł'ee da?

47 Dahadń shaa nyááhń shíyést'sąągo shiyati' yikísk'eh at'ééhń, díi k'ehgo ako at'éhi at'éé:

48 Nnee yúyahgo hagogéedgo tséé biká' bigową ágodlaa: áik'ehgo tú idezjoolgo bigowahíi bídik'ol ndi doo hago adzaa da; nłdzilgo tséé biká' ágolzaahíi bigha.

49 Áiná' dahadń shíyést'sąą ndi doo yikísk'eh at'éé dahń, díi k'ehgo ako at'éhi at'éé, nnee bigową dá sái zhá yiká' ágodlaa, doo tséé biká' dahgoz'ąą dago; ái gowahíi yich'í' tú idezjoolgo dagoshch'í'

nangóngo'; áík'ehgo aanábígotł'ijł gozłij.

7

¹ Jesus nnee bídaayésts'aaní ąął yich'į' nyánłti'ná' Capérnaum golzeeyú óyáá.

² Silááda dałá'n gonenadín binant'a'íi yána'iziidi bił nzhóni nezgaigo dak'azhą datsaah lẹ'e.

³ Nant'ánhíi Jesus yaat'ínzigo nnee Jews yánadaazíni Jesus bich'į' odais'a' gáníigo, Yushdé', kú nńáhgo shá na'iziidíi shá nánłziih, daabiłdołnij.

⁴ Áík'ehgo Jesus yaa hikaigo nádaayokąąhgo gádaanii, Díi áíłnijhíi bá áńdle'go dábik'eh:

⁵ Bił daanjọọgo ha'ánálzéh goz'aaníi nohwá ágolaa.

⁶ Áík'ehgo Jesus yił onákai. Nant'ánhíi bigową t'ah bich'į' hikahná' nant'án bit'eké Jesus bich'į' hil'aad gáníigo, ShiNant'a', nich'į' nagónt'ogúi bighą dąko akú nódáh hela'; shigową yunẹ' ha'ánńáhgo ndi doo bik'eh sitíi da:

⁷ Naa nsháhgo doo bik'eh sitíi da nshíi bighą doo dashíi naa niyáá da: déhadziihgo ndi shána'iziidń nádziih ndi at'éé.

⁸ Shíi ąłdó' shinant'a' golíi, shihíi silááda bá nansht'aa, dałá'á, Dahnnáh, biłdishńiiyúgo dahdigháh; ła'íi, Yushdé', biłdishńiiyúgo shaa higháh, ła'íi shána'iziidi, Díi áńle', biłdishńiiyúgo ái áile'.

⁹ Jesus ái yidezts'ąąná' dé bił díyagodzaago, nnee biké náseełi yich'į' adzaago gáyijńii, Gánohwiłdishńii, Israel hat'i'i bitahyú ndi doo hwaa hadń díi k'ehgo bi'odłą' golíni baa nsháh da.

¹⁰ Jesus yich'į' oda'is'a'íi gowayú nákaína' nezgai n'íi nłt'éé násdłijigo yaa nakai lẹ'e.

11 Ái iskaḡa hik'e Jesus kih gozñil, Nain golzeeyú óyáá; bitsilke'yu la'íi nḡee yił okai.

12 Ái kih gozñil ch'íná'itḡh goz'aaníi yich'í' hi-gaalgo, nḡee édihi ch'ídaach'ilteeh lé'e, bimaá it-saaná' dabíi zhá bizhaazhé ishkiin dała'áhi; ái isdzánhíi nḡee láágo yił náłseeł lé'e.

13 Jesus yiltsaaaná' bijíi nḡiihgo gáyihḡii, Doo nchag da.

14 Jesus yaa nyáágo tsilḡhwón yedolchidgo, tsilḡhwón daayo'aalíi daahizi'. Áige' hadziigo gáníi, Shik'isn, nádnáh, nildishḡii.

15 Édihgo sitiḡ n'íi nezdaago yałti' nkegonyaa. Áik'eḡo Jesus isdzánhíi bizhaazhé yaa náínłtíi.

16 Nḡee dawa tsídaadolyizgo Bik'eḡo'ihí'nañ ya'ahédaanzigo gádaanḡii, Bik'eḡo'ihí'nañ yána'iziidi izisgo at'éhi nohwitah silḡi; la'íi, Bik'eḡo'ihí'nañ nḡee hayihezníi yaa nyáá.

17 Judéa dágoz'aḡ nt'éégo, la'íi biḡaayú daago-tahyú Jesus nłt'éégo baa ch'inḡii lé'e.

18 John bitisilke'yu díi ánágot'ḡidíi dawa yaa bil nadaagosḡi'.

19 John bitsilke'yu naki, Yushdé', daayihḡniidná' gádaayihḡii, Jesus bich'í'yú doł'aashgo gáłdoḡni', Ya' ni higháhi n'íi ánt'ḡi née? dagohíi la'i biká daadéet'ḡi née?

20 Nḡee nakihíi Jesus yaa n'áázḡo gádaabihḡii, John Baptize ágole'íi nich'í' nohwides'a', gánihḡniihgo, Ya' ni higháhi n'íi ánt'ḡi née? dagohíi la'i biká daadéet'ḡi née?

21 Yaa n'áázḡná' Jesus nḡee láágo náyhilzii, kah iltah at'éhi yaa nakaihíi alđó', spirits nchọ'i biyi' daagolíníi bá hanesdzood; la'íi biḡáá ádaagodiníi

daago'ijigo ánayidlaa.

22-23 Áík'ehgo áí n̄nee bich'ì' hil'aadíí gáyih̄nii, John bich'ì' nádołt'aashgo díí hoł'iiníí la'íí disołts'aaníí baa bił nagołn̄i': bináá ádaagodih̄ n'íí bináá ánágodle', doo nadaakai da n'íí náhikáh, n̄nee loód doo ínádih̄ dahi yaa nadaakai n'íí nht'éégo ánádaidle', bijeyi' ádaagodih̄ n'íí da'idits'ag ánádaidle', nanezna' n'íí naahikáhgo ánádaidle', tédaat'iyéhíí yati' baa gozhóni bee bich'ì' yáda'iti'.

24 N̄nee John daabis'a'íí t'ąqzhì' onát'aazhná', Jesus n̄nee dała'at'ééhíí John yaa nagoln̄i'go yich'ì' yakti' nkegonyaa gáníigo, Da'izl̄íyyú hat'íí hádaadel'íyyú nasołkai? T'oh bit'ąq nteelíí bił godiyohíí n̄ee?

25 Hat'íí hádaadel'íyyú nasołkai áiná'? N̄nee nht'éégo bik'e'izláhi n̄ee? Hayíí bidiyágé nht'ééhíí la'íí ízigo daagolíníí nant'án golíigege nadaakaihi at'éé.

26 Hat'íí ląą hádaadel'íyyú nasołkai áiná'? Bik'ehgo'ih̄i'nań binkááyú na'iziidi n̄ee? Ha'aa, Bik'ehgo'ih̄i'nań binkááyú nada'iziidi yitigo at'éhi, nohwildishn̄ii.

27 Díí bak'e'eshchij̄ n'íí án át'íí, Shinal'a'á nádndish'aa, nádndiłch'ì'gole'go.

28 Gánohwidishn̄ii, N̄nee daagozłíníí bitahyú Bik'ehgo'ih̄i'nań binkááyú nada'iziidi doo la' John Baptize ágole'íí yitigo at'éé da: áiná' Bik'ehgo'ih̄i'nań bilakt'áhgee daanliiníí bitahyú hadń dážhó doo il̄íí dahíí John yitigo at'éé.

29 N̄nee dawa Jesus daidezts'aaníí la'íí tax bich'ì' nadaahi'niłkíí John baptize ádaabizlaa n'íí, Bik'ehgo'ih̄i'nań dážhó nht'éégo at'éé, daan̄ii.

30 Áíná' Phárisees ła'íi begoz'aaníi nlt'éégo yídaagołsini, John doo hwaag baptize ádaabizlaa dahíi bighą Bik'ehgo'ihí'nań ngon'áaníi doo hádaat'íi dago yich'ą'zhí' ádaat'ee lé'e.

31 Jesus gáníi, Nńee daańnolt'íińíi hat'íi bił kishhah nishłeege baa nagoshńi'? hat'íi bił dáłekt'ee?

32 Na'ńińińh nagoz'ąągee chągháshé dała'at'éégo íłch'í' ádaańiigo, Tsįsól bee nohwich'í' da'nt'aał ndi doo hwaag ch'adaashinołzhil da, daańłdi'ńińińi bił dáłekt'ee.

33 John Baptize ágole'íi doo bán yiyaą dago ła'íi doo wine yidłąą dago nyaaná'; Ch'iidn biyi' gollíi, daadońńi.

34 Shíi, nńee k'ehgo Niyááhíi, ishąągo ła'íi ishđłąągo niyááná' gádaashıđońńi, Áń dichini ła'íi idłánihi, tax bich'í' nadaahi'ńińińi ła'íi nńee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíi bit'eké nłini!

35 Da'anńi igoyą'íi hat'íi ádaat'íińińi bee bígózłh.

36 Ła' Phárisee nłini Jesus, Shigowayú nńáá, yińńi. Áík'ehgo Jesus ái Phárisee bigowayú nyaayú iyaągo nezdaa.

37 Ła' isdzán binchọ' łánihi ái kłh goznıłgee golínihi, Jesus Phárisee bigowayú iyaągo yaat'ńzłgo tús tséé, alabáster holzéhi, bee alzaahi yee ik'ah yin'ąągo,

38 Jesus dés'eezi yıne'gé' hichago hizí', bináá túhíi bee Jesus bikee yá táyigis nkegonyaa, bitsizıl yee k'eyıłdéh, áígé' daayits'qsgé' ik'ah yaa yiziid lé'e.

39 Phárisee yił iyaą'ń dıi isdzán at'ıńńi yo'ıigo dabıi gáđıđi'ńi, Dıi nńeehıi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi nłıyúgo, dıi isdzán bíđilchi'ıi

hadn át'íí shíhíí hago'at'éé shíhíí yígótsi doleeł ni';
binchọ' láníhi at'ééná'.

40 Jesus bich'í' hadziigo gáníí, Simon, hat'íí
shí nıldishnii. Áík'ehgo Simon gábilnii, Ánñii,
ilch'ígó'aahíí.

41 Ła' nnee zhaali ách'íníí nnee naki yaa yil'áá
lé'e: nnee dała'á ashđla'i gonenadín zhaali, penny
holzéhi, baa ha'áá, ła' nneehíí ashđladin baa ha'áá,

42 Doo hago'at'éégo nanáda'i'niił da lé'e,
da'ágát'éé ndi nzhọ yilnñiid. Díí nnee nakihíí
hayíhíí nnee zhaali ách'íníí itisgo bil nzhọ gá?

43 Simon hananádzii, Hayíí dážhọ itisgo baa
ha'áá shíhíí go'íí. Jesus gábilnii, Da'áígee ádínñiid.

44 Jesus isdzánhíí yich'í' adzaaná' Simon gáyihñii,
Ya' díí isdzánhíí hí'íí née? Nigową yune' ha'ayáána'
doo hwaa tú shikee bee tánágisíí shaa níziid da:
áíná' díí isdzánhíí bináá túhíí bee shikee shá
táyigisgé' bitsizilíí bee k'e'ıldee.

45 Ni doo hwaa shísínťs'os da: áíná' ha'ayáágé'
yushdé' godezt'i'go díí isdzánhíí shikee daayits'os
nkegonyaa ni'.

46 Doo hwaa ik'ah shitsit'á' bídínzhizh da: áíná'
díí isdzánhíí ik'ah shikee yídezhizh.

47 Áík'ehgo gánıldishnii, Isdzán binchọ' dážhọ
łááhíí da'izlíné bá ánálné', dážhọ bil nshọphíí
bighą: áíná' hadn binchọ' ayáháhíí da'izlíné bá
ánálné'íí, ayáhągo bil nshóni at'éé.

48 Jesus isdzánhíí gáyihñii, Ninchọ'íí da'izlíné ná
ánálné'.

49 Nnee yil da'ayaaníí gádaakıldı'nii, Hadn láhi díí,
konchọ'íí da'izlíné ká ánáidle'i?

50 Jesus isdzánhíí gánáyıldı'nii, Ni'odłá'íí
hasdániltíí; ilch'í'gont'éégo dahnádnáh.

8

1 Áí bikédé'go Jesus kih nagoznilyú la'íi gotahyú dahot'éhé nnee áígee daagolíníi yich'í' yakti'go la'íi Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníi nht'éégo baa na'goni'íi yaa nagolni'go naghaa lé'e: bit-silke'yu nakits'adah yił nakai,

2 La'íi isdzáné spirits nchọ'íi biyi' daagolíi n'íi la'íi kah iltah at'ééhíi yaa nadaakai n'íi nádaabi'dilzii lé'ehi yił nakai ałdó', Mary, Mágdalene daalch'inihi, ch'iidn gots'idn biyi'gé' hakaihi,

3 La'íi isdzán Joánna, nant'án Hérod bikih yá bik'ehi, Chúza holzéhi, bi'aad; la'íi Susánna, la'íi isdzáné doo alch'idé dahi, ałdó' yił nakai, áí isdzánéhíi bíyééhíi lahzhi' Jesus yee yich'odaazni'.

4 I'ánigé' kih nagoznilgé' nnee láągo Jesus yaa náńtsáą, áígee na'goni'íi yee yił ch'ígó'aahgo gáníi:

5 K'edileehíi yił ke'go k'edileeyú óyáa: k'edileege k'edilzii la' itn bahyú nanehezdee; áí la' nnee yiká' naskai, la'ihíi dló' nádaihezlaa.

6 La' k'edilzii tsééká' nanehezdee; ndi hadaazhjeedgo dagoshch'í' daanłnago nádaahisga, doo nht'éégo godit'oodyú hadaazhjeed dahíi bigha.

7 La'ihíi hosh bitahyú nanehezdee; áik'ehgo hoshihíi igháńtsąągo nadaistseed.

8 La' k'edilzii leezh nht'ééyú nanehezdee, áí zhą hadaazhjeedgo dała'á gonenadín bitisyú análzaa. Aął nagosni'ná' gánniid, Hadń bijeyi' golíniíi íyésts'ąą le'.

9 Bitsilke'yu nabídaadiłkidgo gádaabiłni, Iłch'ígót'aahgo na'goni'íi bee nohwil nadaagosínłni'íi hat'íi niigo ánnií?

10 Jesus gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee be-goz'áni doo bígózı da n'íí nohwíí bídaagonońsııhgo nohwaa daagodest'aa: áiná' ła'ihíı ıłch'ígót'aahgo na'gonı'íı zhá bee bıł na'gonı'; áık'ehgo dédainel'ıı ndi doo daayo'ıı da doleel, ła'íı dédaıdıt's'ag ndi doo bıł ıdaagozı da doleel.

11 ıłch'ígót'aahgo na'gonı'íı hat'íı nıigo ádıshnıı shıhıı baa nohwıł nagoshnıı: K'edılzııhıı Bik'ehgo'ihí'nań bıyati' at'éé.

12 K'edılzıı itınyú nanehezdee n'íı áı nnee yati' daıdezt's'aa, ndi ch'ııdn nant'án nyáágo yati' bıjıı yune' benagoz'aanıı bıch'á' náyihezlaa'ıı ádaat'ee, doo da'osdlaadgo hasdákai dahıı bıgha.

13 K'edılzıı tsée yıká' nanehezdee n'íı nnee bıł daagozhógo daıdezt's'aa; áiná' t'oh bıkeghad ádıhıı k'ehgo ádaat'eego, dé't'ıhézhı' yati' daayo-dlaa, áiná' nabıda'dıntaahgee t'aazhı' nanánıhıdéh.

14 K'edılzıı hosh bıyi' nanehezdee n'íı nnee yati' daıdezt's'aa, ndi dahıkáhyú nı'gosdzán bıká' ágot'eehıı, ızısgo it'ıınıı, ła'ıı gonedlıınıı zhá yaa natsıdaakeesıı ádaat'ee, áık'ehgo doo nest'a' goleeł da.

15 K'edılzıı leezh nkt'ééyú nanihezdee n'íı yati' daıdezt's'aaná' daabıjıı nkt'éhi bıyi' yuyaa yati' ıch'ıyołta', áık'ehgo nest'a' nkt'ééhıı yınk'aa dayúweh yaa hıkaahgo.

16 Doo hadń ik'ah kq'ıı yıdıktlaadgo dahat'ıhıta yıt'ááh ch'aanáıdıł'ıı da, dagohıı doo kástıne yıt'ááhyú nyıkt'áah da; áiná' ik'ah kq'ıı bıká' dahnásıkt'áhe yıká' dahıı'aah, áık'ehgo hayıı ha'áhıkáhıı áı kq'ıı yee daago'ıı.

17 Dawahá nanlı'ı' n'ıı ch'ı'nah ádolnııł; dawahá doo hit'ıı da n'ıı bígózıhgo hit'ıı doo.

18 Áí bighą da'dołts'agíí nłt'éégo ídaayesołts'ąą: dahadń íyésts'ąągo ígoł'aahn' bigoya'íí itisgo baa nádo'né'; áíná' dahadń doo íyésts'ąą dahń, ayąhągo ígoł'ąą n'íí ndi bich'ą' da'íłíí nádodleeł.

19 Jesus bimaa ła'íí bik'isyú biłgo baa hikai, ndi Jesus baa ch'ilaąhíí bighą doo hago'at'éégo baa hikáh da lé'e.

20 Nimaa ła'íí nik'isyú biłgo naa hikáh hádaat'íłhíí bighą dadányú nadaazi, daabiłch'inńiid.

21 Jesus hadziigo gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań biy-ati' yidezts'ąągo yikísk'eh ádaat'eehíí shimaa ła'íí shik'isyú ádaat'ee.

22 Łah jįį Jesus tsina'eehíí yeh hiyaa, bitsilke'yu biłgo: bitsilke'yu gádaayilńii, Noo', hanaazhį' no-hwił nada'do'éel. Áík'ehgo bił dahda'n'eel.

23 Bił da'o'olyú Jesus ilhaazh lé'e: áígé' dát'éégo deshch'iidgo tú nádídáh silįigo tsina'eehíí bidaadesk'olgo ńgodzid lé'e.

24 Áík'ehgo Jesus ch'ínádaabisidgo gádaabiłńii, No-hweBik'ehń, nohweBik'ehń, k'azhą téłł'áh no-hwił ogo'eeł. Áík'ehgo ch'ínádzidgo ńch'iidíí ła'íí tú hashkeego nádídáhíí yich'į' hadziigo óch'iidgo nkenágoheltq'.

25 Jesus bitsilke'yu gáyilńii, Hago'at'éégo no-hwi'odłą'íí doo bada'ohíí da? Tsídaadolyiz ła'íí bił díyadaagot'eego gádaakildi'ńii, Hago'at'éégo laą, díí nńeehń tú ła'íí ńch'iidíí ndi da'áyilńiiyú ádaat'ee!

26 Gadarénes daagolįyú Gálilee bińaazhį'yú bił nada'diz'eel.

27 Jesus tsina'eehíí yiyi'gé' háyáągo kįh gozńilgé' nńee ła' doo áníná' godezt'i'go ch'iidn biyi' golíni

baa nyáá, án bidiyágé da'ádihgo nagháhi, n̄nee lena'n̄ihí goz'aayú gólíni, doo k̄ih biyi' da.

28 Jesus yiłtsaana' nádidilghaazhgo yiyahzhí' hayaa adzaago, nawode gání, Hago láá áshíle'go ánt'ij, Jesus, Bik'ehgo'ihí'nań da'tiséyú at'éhi biYe' n̄líni? Nánoshkaah, shiniigodoléh hela'.

29 (Jesus spirit nchó'íi ałk'iná' gáyiln̄niid, An biyi'gé' hannáh. Doo ałch'idn ch'iidn̄híi nabihesłaa da: bésh hishbizhíi ła'íi kokee bee hínádaach'ikt'óhíi bee h̄ibi'dest'oo; ndi h̄ibi'dest'ooníi nyihidziigo ch'iidn da'ilijú onábinyo'.)

30 Jesus nabidilkidgo, Hat'íi honlzée? biłn̄ii. Shíi Łáni honszee, n̄niid: ch'iidn doo ałch'idé biyi' oheskai dahíi bigħa.

31 Jesus nádaayokaaħgo, Doo yúyahgo o'íányú dołkáh nohwil̄don̄ii hela', daann̄iid.

32 Áígee dzilyú góchi da'ayaago nanalsé': ch'iidn Jesus nádaayokaaħgo gádaan̄ii, Góchi behokáh. Áík'ehgo Jesus yaa goden'áá.

33 Áík'ehgo n̄neehíi yiyi'gé' hakaigo góchi nanalsé'íi yiyi' oheskaigé' túnteel sikaaníi yeh nalsáago hayaa nádnk̄iigo tú yił daadesdzii.

34 Góchi yinádaadéz'ij n'íi díi ágodzaahíi daayiltsaana' nádnk̄iigo, k̄ih goznilyú ła'íi biñaayú gotahyú yaa nadaagosni'.

35 N̄nee bił nada'gosni'íi ái ágodzaahíi daineł'íiyú oheskai lé'e. Jesus yaa hikainá' n̄nee ch'iidn biyi' golíi n'íi Jesus bikeeyú sidaago daayiltsaa, ái n̄neehíi ch'iidn biyi'gé' hahaskaigo k'adíi biini' golíigo bidiyágé gólíigo sidaa, áík'ehgo ndaaldzid lé'e.

36 N̄nee bińáál ágodzaahíi hago'at'éégo n̄nee

ch'iidn isná ábiksı n'íı biyi'gé' ch'iidn hainiyoodgo nailziihıı yaa nadaagosni'.

37 Nnee Gadarénes daanliinıı bini'yú daagolınihıı dawa ndaaldzidhıı bigha Jesus, Nohwich'á'zhı' dah-nnáh, daayihıı; áık'ehgo tsina'eekıı yeh nádzaago t'aazhı' bıl oná'ı'éeł.

38 Nnee ch'iidn yiı'gé' hanaıśáá n'ıı náboqaahgo, Nił nádósht'aash, niı: áıná' Jesus t'aazhı' onáıı'a', gánııgo,

39 Nigowayú nádndáhgo Bik'ehgo'ihı'nań hago nıt'éeego ánaniidlaahıı baa nagolni'yú. Áık'ehgo Jesus hago nıt'éeego ánabiidlaahıı kış dągoznıl nt'éeego yaa nagolni'go anádaał.

40 Jesus hanaayú bıl naná'dez'eelná' akú nnee láągo biba' dała'at'éeego Jesus baa nyááhıı yaa bıl daagozhóı lẹ'e.

41 Nnee ła' Jáirus holzéhi, Jews ha'ánáıśehıı yebik'ehń, Jesus yaa nyáá lẹ'e; yiyahzhı' hayaa adzaago náyoqaahgo gánıı, Shigowayú nnáh:

42 Bizhaazhé dała'áhi it'eedn nakits'adah shı bıl legodzáhi k'azhá datsaahıı bigha ánıı. Jesus hı-gaalyú nnee daabiljizh lẹ'e.

43 Áıgee isdzán dił bighánlııgo nakits'adah bıl legodzáhi itah lẹ'e, dawahá biyéé n'ıı izee nant'án yich'ı' nayiheznıl ndi doo hwaa ła' nábilziıh da.

44 Án Jesus yine'gé' ninyaago bi'ıı bidá'yú yedelniıh: dagoshch'ı' dił bighánlıı n'ıı esdııd.

45 Jesus gánıı, Hadń shedelniıh? Nnee baa náııśááhıı, Nohwıı doo hwaa ádaahiit'ıı da, daannııdgo, Peter ła'ıı yıl nakaihıı Jesus gadaayihıı, NohweBik'ehń, nnee láągo niıaayú náııśáągo

daaḥijizh, hat'íí bigha, Hadn shedelḥiih? nḥii, áiná'?

⁴⁶ Jesus gáníí, Shinawodíí lahzhi' shich'á'zhí' adzaahíí bigha hadnshí shedelḥiihgo bígonsi.

⁴⁷ Isdzánihíí doo nant'í' dago yígokḥidná' tsídolyizgo dithidgo Jesus yiyahzhí' hayaa adzaago hat'íí bigha Jesus yedelḥiih shíhíí, la'íí hago'at'éégo dagoshch'í' nábi'dilzihií nḥee dawa yinaáaí nagosni' lé'e.

⁴⁸ Jesus isdzánihíí gáyihni, Shilah, niḥ gozhóó le': ni'odla'íí nkt'éégo ánániidlaa; ikh'í'gont'éégo dahnádnáh.

⁴⁹ Áígee t'ah yaḥti'ná' Jews ha'ánáshíí yebik'ehn bigowaǵé' nḥee la' baa nyaáago gábihni, Nitsi' daztsaǵ; Jesus doo dayúweh nañkt'og da.

⁵⁰ Jesus díí yidezts'aago gáníí, Doo nñldzid da: ondláago zhá nitsi' nkt'éé nádodleeḥ.

⁵¹ Jesus gowaýú nyaáná' Peter, John la'íí James biḥgo la'íí it'eedn daztsaanihíí bitaa la'íí bimaa zhá biḥ ha'ashkáh, nḥiid lé'e.

⁵² It'eedn n'íí nḥee dawa baa daachag la'íí baa ch'aadaaneshzil: áiná' Jesus gáníí, Doo daalchag da, it'eedn doo daztsaǵ da, daazhógo alhoshgo at'éé.

⁵³ Áí bigha nḥee dázhó baa daadloḥ, it'eedn da'anii daztsaǵ yidaagokḥihíí bigha.

⁵⁴ Jesus nḥee daḥa'adzaahíí, Ch'ínokáh, daayihniidná' it'eedn bigan yiltsoodgo gáyihni, Shina'ili', nádndáh.

⁵⁵ Bi'ihina' nágosdliigo dagoshch'í' nádiidzaa lé'e: áigé' Jesus, Bá'domé', nḥii.

⁵⁶ Bitaa la'íí bimaa biḥ díyadaagot'ee: áiná' Jesus gábihni, Díí ágodzaahíí hadn baa biḥ nadaagokḥi'

hela'.

9

¹ Jesus bitsilke'yu nakits'ádahíí dala'áyíllaago ch'iidn dawa bitisgo binawod daagolíigo yedaabik'ehgo, la'íí kah íltah at'éehíí yaa nadaakaihíí nádaayilziihgo yaa daagodez'ąą.

² Áígé' Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí yaa nadaagolní'go, la'íí daanezgaihíí nádaayilziihgo odais'a'.

³ Áígee gádaabilńii, Desołkaiyú doo hat'íí daahné'go da, gish, izis bena'iltiníí, bání, dagohíí zhaali; doo íícho naki nadaahnilgo da.

⁴ Dahayú gowaąee ha'álkaigee, lahyú nádesołkaizhí' da'áígee nasółtaą le'gá.

⁵ Dahadń doo nádaanohwidilteeh dayúgo dah-dołkáhgo nohwikee baą leezhíí baa daańhaał, áí bee doo hádaanohwit'íi dahíí bigózih doo.

⁶ Áík'ehgo dahdikaigo daagotahyú yati' baa gozhóni yaa nadaagolní', la'íí dahayú nakaiyú náda'ihilziih lé'e.

⁷ Hérod nant'án Jesus ánát'íihíí dawa yaat'ínziigo, hadńshą' ádaayilńii, nzi lé'e, la', John daztsąągé' naadiidzaago án at'íi, daaniihíí bighą;

⁸ La'ihíí, Elías n'íí nádzáá, daanii; la'ihíí, Doo áníná' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íí naadiidzaahi at'íi, daanii.

⁹ Hérod gánńiid, Shí la' John shik'ehgo bitsits'in nadaach'idnk'ii ni'; hadń ląąhi áiná', dín dá baa idists'ag nt'éé? Áík'ehgo Jesus yiłtséh hát'íi lé'e.

10 Odais'a' n'íí nákaigo hago ánadaat'ijl n'íí Jesus yil nadaagosni'. Áigé' anahyú da'izlijyú, kih goznil Bethsáida holzéhi ba'ashhahyú yil okai lé'e.

11 Áiná' nnee yídaagołsijidgo biké' onaksáá: áik'ehgo Jesus baa bil gozhóogo Bik'ehgo'ihinań bilakt'áhgee begoz'aaníi yaa bich'ı' yałti', la'íi hayíi nádaabi'dilziih hádaat'iiníi nádaayilzii lé'e.

12 O'i'áázhi' godeyaayú nakits'ádahíi Jesus gádaayilnii, Ai nnee dała'at'ééhíi dahayú gotahyú nádaadn'áá, dahayú njeehíi nádaagodi'aahgo, la'íi dahat'ihíta daiyaaníi yiká daadéz'ijyú; kú da'izlijyú nahétaqahíi bigha.

13 Áiná' Jesus gádaabilnii, Nohwihíi bá da'dołné'. Áik'ehgo gádaanii, Bán dijolé dá'ashdla'á zhá nadaahii'né', lóg dánakiyé bilgo; díi nneehíi dawa idán bá nadaahiilniihyúgo zhá bá da'n'né'.

14 Nnee dała'at'ééhíi ashdladn doo náhóltag dayú hilt'ee lé'e. Jesus bitsilke'yu gáyilnii, Nnee dała'at'ééhíi ashdladingo il'anigo dinołbıh daabildołniih.

15 Ágádaanniidná' nnee dawa dinezbıh.

16 Áigé' Jesus bán ashdla'ihíi lóg nakihíi bilgo náidnné'go hadag déz'ijigo ya'ahénzigo oskaqdná' ilk'ıdaizdlaad, áigé' bitsilke'yu yaa daizné', nnee yitada'ıniihgo.

17 Áigee nnee dawa da'iyaaqo náda'isdjid lé'e: áigé' ch'ékaadíi táts'aa nakits'ádah bik'ehgo nádaach'ihézlaa.

18 Lah Jesus dasahn okaqah, bitsilke'yu zhá bil naháztaqago; áigé' Jesus bitsilke'yu nayidilkidgo gádaabilnii, Nnee hadń át'ıi daashilnii?

19 Áík'ehgo gádaabiñii, Ła' John Baptize ágole' n'íí daaniñii: ła'ihíí Elías at'íí; ła'ihíí doo áńiná' Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi n'íí daztsaągé' naadiidzaahi at'íí daaniñii.

20 Jesus gánádo'niid, Nohwihíí hadń át'íí daashiłdoñii? Peter gáníí, Bik'ehgo'ihí'nań Ats'áltíni, Christ holzéhi, ánt'íí.

21 Bitsilke'yu nłdzilgo yich'í' hadziigo gáyihñii, Hadń áí bił nadaagoñi' hela';

22 Shíí, nñee k'ehgo Niyááhíí, doo ałch'ídn shini-igodilne' da, Jews yánazíni, okaąh yedaabik'ehi bánadaant'aahi, ła'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'łchíhi doo hádaashit'íídago shidizideená' taagi jíí hileehgo naadishdáh.

23 Dawa yich'í' hananádziigo gánádo'niid, Da-hadń shiké' dahdigháh hát'ííyúgo ídaayo'nahná' da-jíí biigha bitsi'ılna'áhi dahyidotíihgo shiké' dah-dowáh.

24 Dahadń bi'ihí'na' yaa bił goyééhń, áí bich'á' da'izlıí hileeh: áiná' dahadń ídaayis'nahgo shíí shigha bi'ihí'na' da'izlıí silíí'ń, án ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí yee hińaa doo.

25 Ni'gosdzán dágoz'ąą nt'éégo ch'ist'íina' koyi'sizíni da'izlıí silíigo ch'a'och'ítłizhyúgo, áí hat'íí bich'á'gé' ch'it'íih?

26 Hadń shik'e ídaayándzihíí ła'íí shiyati' yik'e ídaayándzihíí, shíí, nñee k'ehgo Niyááhíí, ałdó' nánshdáhgo bik'e ídaayánsdzí doo, shich'á'idindláádgo, shiTaa bich'á'idindláádíí ła'íí binal'a'á yaaká'yú daagolíníí dilzini bich'á'idindláádíí bee shich'á'idindláádgo.

27 Shíí da'aniigo nohwıl nadaagoshni', kúgee nadaaziiníí ła' dá doo da'itsaahíí dailíhé

Bik'ehgo'ihí'nań nant'aago daayiltséh.

28 Díí ánniidíí dąshį tsebíiskaągo Peter, James, ła'íí John bilgo, Jesus yil okai lẹ'e, dził n'ááyú okaąhyú.

29 Jesus okaąhná' biniihíí łaago at'éégo silįi, bidiyágéhíí dązhó łaigo bik'ina'didlaad silįi.

30 Áígee nńee naki, Moses holzėhi ła'íí Elías holzėhi Jesus yil yádaakti' silįi:

31 Áí nńeehíí dązhó bich'ą'idindláád silįi, áígé' Jesus datsaah doleełi' yaa yádaakti', Jerúsalemyú áne'ihí.

32 Peter ła'íí yil nakaihíí dązhó bil daanzįi: ndi t'ah daadez'įina' Jesus bich'ą'idindláádgo ła'íí nńee naki yil nadaazį'íí daayiltsąą.

33 Áí nńee nakihíí Jesus yich'ą'zhį'go dahnasht'aazhná' Peter Jesus yich'į' hadziigo, SheBik'ehń, kú nkaihíí nohwá nt'ée: chagosh'oh taagi ádaagohiidle'; ła' ni ná, ła'ihíí Moses bá, ła'ihíí Elías bá, nii lẹ'e: dá doo natsekéesé da.

34 T'ah yałti'ná' yaak'os biká' dahiyaa lẹ'e: biyaa nágonahgo tsídaadolyiz.

35 Áí yaak'os biyi'gé' yati' yidests'ąą, gánįigo, Díńko shiYe' shil nzhóni: hódaayołts'ąą.

36 Áihíí ąal yałti'ná' Jesus dasahn daayiltsąą. Bit-silke'yu díí ágodzaahíí nadain'įi'go doo hadń yil nadaagosńi' da.

37 Áí iskaą hik'e dziłgé' gódah nákaigo nńee łaągo baa nánłsąą lẹ'e.

38 Áí nńeehíí ła' nádidilghaazhgo gánįi, Ilch'ígó'aahi, nánoshkaąh, shiye' shá ní'įi; da'ái zhą shizhaazhéhi.

39 Lahgee spirit nchọ'i nabihila, áígee dilwosh; nádinigiso bidayi'gé' itáwosh haigháh nádleeh, áígé' biniigonkt'éeego doo bich'á'digháh da.

40 Nitsilke'yu nádaahoshkaqah hadainihiyoodgo; ndi doo hago'at'éeego da.

41 Jesus gáníí, Nohwi'odla' édaadihgo dánohwíí zhá daanohwik'ehgo daakino'kt'íííí, dahón'sahzhí' nohwil nahashtáá, dahón'sahzhí' laq nohwidah ánsht'ee? Yushdé', niye' shich'í' bil nn'aash.

42 T'ah yich'í' higaalná' ch'iidn yaabilt'e'gé' nádinigis lé'e. Áiná' Jesus spirit nchọ'íí nkdzilgo yich'í' hadziigo hai'nyood, ák'ehgo ishkiiníí náyilziigo bitaa yaa náínktíí.

43 Daakowa Bik'ehgo'ihina' binawodíí baa kil díyadaagot'ee lé'e. Dawahá yaa ánát'íííí baa kil díyadaagot'eego Jesus bitsilke'yu gáyilnii,

44 Díí yati'íí nkt'éeego ídaasinó'ts'ąągo nohwijíí yune be'ogohigháh le': shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee baa daashich'ide'aah.

45 Ák'ehgo bitsilke'yu Jesus hat'íí niigo aníhíí doo bil ídaagozi da, doo yídaagołsi da doleelgo yaa ch'ananl'í' lé'e: áígé' na'ódaadilkidzhí' bil daagoyéé.

46 Jesus bitsilke'yu ladaadit'áh nkegonyaa, Nohwitahyú hadn itisgo at'éhi? daahldi'niigo.

47 Jesus bitsilke'yu natsídaakeesíí yigołsiidgo, chagháshé alch'íséęhi náidnloqzgo ba'ashhahgé' yinesdaago,

48 Bitsilke'yu gáyilnii, Dahadn shizhi'íí binkááyú díí chagháshéhíí náidnktijyúgo shíí aldo' náshidnktíni at'ée; dahadn náshidnktínií shides'a'n aldo' náidnktíni at'ée: dahadn nohwitahyú doo iljí dahíí ízisgo at'ée doleel.

49 John gáníí, SheBik'ehń, nnee ła' nizhi'íí binkááyú nnee biyi'gé' ch'iidn hainiyoodgo daahiit'íigo, Doo ágánt'íi da, daabiłde'nii; doo bił daagohiit'íi dahíi bigha.

50 Jesus John gáyilnii, Doo ágádaabiłdohnii da: hadń doo ncho'go nohwich'í' na'iziid dahń bił daagohiit'ini at'éé.

51 Jesus yaaká'zhí'go nábiđi'dilteehíi biká' ngonyaago, Jerúsalemyú digháhgo biini' ıayııaa,

52 Áık'ehgo bádnyú bá ilch'í'daagole'go binadaal'a'á odai'a': áı Samáritans bigotahyú híkai.

53 Ndi áıgee daagolínii Jesus doo hádaayit'íi da lé'e, Jerúsalemyú deyáa daanzihíi bigha.

54 Jesus bitsilke'yu John ła'íi James biłgo díi yıdaagolsııdgo gádaanii, NohweBik'ehń, ya' yaaká'gé' ko'íi daahwiikeedgo díi nneehii daadndlid née, Elías adzaahii k'ehgo?

55 Jesus bich'í' adzaago nıdzilgo bich'í' hadziigo gádaabiłnii, Spirit nohwiyi'sizini hago'at'ééhii doo bıdaagonoıı da.

56 Shii, nnee k'ehgo Niyááhii, doo nnee da'izlıi ishchiihii bigha niyáa da, áına' hasdáhishniiłhii bigha niyáa. Áıgé' ıahyúgo gotahyú onanáıai.

57 Itınyú ch'okaahyú nnee ła' Jesus yich'í' hadziigo gánii, Dahayú anadáályú níké' anáshdaal doo.

58 Jesus gábiłnii, Ba' ndi bi'i'án daagolii, dló' yúdahyú nada'iniihii bit'oh daagolii; áına' shii, nnee k'ehgo Niyááhii, doo hayú nshteegi at'éé da.

59 Jesus nnee ıahi gáyilnii, Shiké' dahnnáh. Áı nneehii gánii, ShiNant'a', halaa shıtaa ilse lehishteegyú dóshá'.

60 Jesus áí nneehíí gánáyikdo'niid, Nanezna'íí dabíí ledaakii'niik le': áiná' nihíí Bik'ehgo'ihinañ bilakt'áhgee begoz'aaníí baa nagólni'go dahnnáh.

61 Nnee la'ihí gánádo'niid, ShiNant'a', níké' dahdisháh doleeł; áiná' iłtsé shigowayú nádishdáhgo áígee naháztaaníí bił nanágoshni' hik'e.

62 Jesus gábiłni, Dahadn bengohildzísé alk'iná' yiltsoodná' t'aqzhí' nádést'ijín Bik'ehgo'ihinañ bilakt'áhgee daanliinií itah hileehíí doo yik'eh sitiđ da.

10

1 Díí bikédé'go Jesus la' gots'idin hanayinilíí bádñ dá nakigo nlaago kñh nagoznilyú hayú deyaa shiyú odaihes'a'.

2 Jesus gádaabiłni, Nest'a' dážhó ląągo nest'aaná' nada'iziidíí doo hwoi da: áík'ehgo nest'a' yeBik'ehñ bich'í' da'okqaqhgó gádaabiłdołniik, Nada'iziidíí ninest'a' nádaayihigeeshyú daadn'áá.

3 Dahdokáh: ba' bitahyú dibelłi bizhaazhé k'ehgo daanohwideł'a'.

4 Bestso bizis, izis bena'iltinií, dagohíí nohwikee ik'e'an dahdaadołné' hela': itinyú daahokáhyú nnee da'adzaayú doo bił nadaagołni' da.

5 Gową yune' ha'alkaigee iłtsé gádaadołniih doleeł, Iłch'í'gont'éehíí díí gową yune' be'ágót'éé le'.

6 Nnee nkt'éégo at'éehíí áígee sidaayúgo nohwił iłch'í'gont'éehíí yił nliđ doo: áiná' nnee doo hwaa ágát'éé da lę'eyúgo, nohwił iłch'í'gont'éehíí dánohwił nohwíyée nádodleeł.

7 Gową yune' ha'alkaigee, da'áígee dinolbñh le'gá, áígee dahat'ihíta nohwá daach'idiné'íí daahoksaągo, la'íí dahat'ihíta nohwá náda'ch'ıłsijihíí

daaholdlaago: hadn na'iziidíí bich'í' na'i'niilgo goz'aq. Doo daazhógo gotahkaigo da.

8 Dahagee kih goznilgee ha'alkaigo, áígee hádaanohwich'it'ijyúgo, idán nohwidáhgee daach'izné'íí daaholsaa doleeł:

9 Áígee daanezgaihíí nádaaholsiihgo bich'í' gádaabildolniil, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiní itah daaleehgo nohwá ch'ígót'i'.

10 Dahagee kih goznilgee ha'alkaigo, áígee doo hádaanohwich'it'ij dayúgo, áígee da'ditinyú nołkahgo gádaadidolniil,

11 Daagonoliíígee dá leezh zhá ndi nohwikee bídaahit'íhí k'eda'ildéh, áí bee doo hádaanohwił'ij da bigózih doo, ndi díí bídaagonoıj, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiní itah daaleehgo nohwá ch'ígót'i' ní'.

12 Shíí nohwił nagoshni', Bik'ehgo'ihí'nań yándaago'aahíí bijij Sódóm biniigodilne'íí bitisgo áí kih goznilií biniigodolniil.

13 Korázingee daagonoıiníí, nohwá góyéé doleeł! Bethsáidagee daagonoıiníí, nohwá góyéé doleeł! NohwitaHyú ízisgo ánágot'ijhíí Tyre la'íí Sídongee ágágodzaayúgo, áígee daagolíníí doo áníná' nak'a' dich'ízhé bik'inazlaaná' ilch'ii yiyi' naháztaago bincho'íí yich'á'zhí' ádaasdaa doleeł ní'.

14 Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijij Tyre la'íí Sídon bitisgo nohwiniigodidolniil.

15 Nohwíí, Capérnaumgee daagonoıiníí, yaaká'zhí'go hanohwidi'niilíí, nohwíí ch'iidntahzhí'go nohwidido'niil.

16 Hadn daanohwíyésts'aaníí shíí shíyésts'aq aldo'; hadn daanohwich'olaahíí shíí aldo'

shich'olaa; hadn shich'olaahee shides'a'n aldó yich'oláhi at'éé.

17 Gosts'idinhíi bíl daagozhógo nákaigo gádaanii, NohweBik'ehń, nizhi'íi binkaáyú ch'iidn ndi benohwik'eh.

18 Jesus gádaabihii, Ch'iidn nant'an, Satan holzéhi, yaaká'gé' hada'didla'híi k'ehgo gódah ch'íngo'go hish'íi ni'.

19 Shíi t'íish lá'íi ch'ígodahistas doo lá' lanohwile' dago, lá'íi nohwik'edaannihíi binawod bitisgo nohwinawod golíigo nohwaa godini'áá; áik'ehgo doo hat'íi nohwiní'dóhíh at'éé da.

20 Da'ágát'éé ndi ch'iidn da'ádaadohiiyú ánadaat'íi doo da'ái zhá baa nohwil daagozhó da le'; áiná' yaaká'yú daanohwizhi' ágolaahíi baa nohwil daagozhó le'.

21 Áiná' Jesus Holy Spirit bee bíl gozhógo gánniid, ShiTaa, yaaká'zhí' lá'íi ni'zhí' nant'an nlinihi, díi ilch'ígót'aahíi nnee daagoyáago bíl ídaagozínihíi baa ch'anant'í' n'íi mé' ga'ádaat'eehíi bich'í' ch'í'nah áílaahíi ba'ahénsi; da'áik'ehgo ágot'ee, shiTaa; da'áik'ehgo hánt'íigo ágónlaahi.

22 ShiTaa bich'á'gé'go dawa shaa hi'níi: doo hadn shíi Bik'ehgo'ihí'nań biYe' nshlíni shígólsini at'éé da, shiTaa zhá; doo hadn shiTaa yígólsini at'éé da, shíi biYe' nshlíni zhá, lá'íi dahadn shiTaa bich'í' bígózíhgo áshle'íi aldó' shiTaa yígólsi.

23 Bitsilke'yu zhá yich'í' adzaago gáyihii, Hadn hat'íi daa'íiníi daayo'íiníi biyaa gozhó dolee:

24 Shíi nohwil nagoshni', doo alch'idé Bik'ehgo'ihí'nań binkaáyú nada'iziidi lá'íi nant'an daanlíni daa'íiníi daayiltséh hádaat'íi ndi doo

hwaa daayiltsaa da; daadołts'agíí daidits'ih hádaat'ij ndi doo hwaa daidezts'aą da.

25 Begoz'aaníí nłt'éégo yígółsini ła' Jesus hat'íí nayíntaahgo gáníigo hizı', İch'ígó'aahíí, hago ashne'go ihi'naa doo ngonel'aą dahíí bee hinshnaa doleek?

26 Jesus gáníí, Begoz'aaníí hago'at'éégo k'e'eshchij? Hónzhiigo hat'íí nił'idi'nii?

27 Nneehíí gáníí, Bik'ehgo'ihinań neBik'ehń nijí dawa bee nił nzhqo le', niyi'siziinií dawa bee, ninawodíí ła'íí ninatsekeesíí dawa bee; na'ashhahgé' gólínií nił nzhqo le', dani ídił njóphíí k'ehgo.

28 Jesus gánábıdo'niiid. Da'áígee ádíniiid: díí bee ánt'éeyúgo hinnaá doleek.

29 Begoz'aaníí nłt'éégo yígółsini nnee binadzahgee nzhqo ádil'ij hat'íigo Jesus gánáyıdo'niiid, Na'ashhahgé' gólínií nnihií, hat'íí nniigo ánnii?

30 Jesus hananádziigo gáníí, ła' nnee Jerúsalemgé' Jériko yuyaa higaalyú nnee da'n'ijhi bik'idahishjeedgo dawahá bíyéehíí bich'á' nádaidnıilgo yóiyahgo biní'da'disnihná' bich'á' onákai, k'azhá datsaahgo da'akú ndaabistiina'.

31 Okaąh yebik'ehi áí itın yuyaa higaalyú, áí nnee sitiinií yiltsaa, ndi lahzhiinéégo lédnyaago ch'inyáá lé'e.

32 ła' nnee Levi hat'i'íí nlıni áldó' áí nnee sitiinií yiltsaa, ndi án áldó' lahzhiinéégo ya'ishhah ch'inánádzaa.

33 Áiná' ła' nnee Samáritan nlıni higaalyú, áí nnee sitiinií yiltsaago yaa nyáá; áık'ehgo yaa ch'oba'go,

34 İk'ah ła'íí wine bılgo hagee bídaant'oodgee yik'i yaa daayiziidgo yik'ıda'disdiz, áígé' Samáritanhíí

dabíi bitúlgayé yiká' dahyistjigo ná'ch'injahyú yinktjii, áik'ehgo nkt'éégo áyíłsı lé'e.

35 Iskaą hik'e bizhaali, penny holzéhi, naki hayiné'go ná'ch'injahii yebik'ehń yaa yinné' gáyikniigo, Díi nneehń shá nkt'éégo áńłsı: díi zhaali naa niné'íi bitisyú izljyúgo, nich'ı' naná'dihishnił, nánsdzaago.

36 Ái nnee taagihii hayihii nnee be'nest'jidihií ba'ashhahgé' góljii k'ehgo ábíılaa ńnzı?

37 Begoz'aanii nkt'éégo yígółsinii gánii, Nnee bilgoch'ozbaadii. Jesus gábilnii, Dahnnáh, ni ıldó' ágánt'jı le'.

38 Ch'okaahyú Jesus ła' gotahzhı' oyáá: áígee isdzán Martha holzéhi bigowayú ńyáágo, ha'ánnáh bilniigo ha'ayáá.

39 Ákóne' Martha bik'isn, Mary holzéhi, Jesus yit'ahgé' nezdaa ni'yú, bilch'ígó'aahii yiyésts'ąągo.

40 Martha łaągo nabi'dint'ogo Jesus yaa nyáágo gánii, SheBik'ehń, ya' shik'isn doo shich'onii dago dasahn na'isiidii doo nił hago'at'éé da née? Nik'isn bich'onni, bilńne'.

41 Jesus gábilnii, Martha, Martha, nani'dint'ogii zhá łaągo baa natsínkees:

42 Áiná' dała'á zhá ızisgo ilini; ái Mary nágodn'ąą, doo hago'at'éégo bich'á' nádi'né' da.

11

¹ Łahn Jesus okaąh lé'e; ąął oskaądná' bitsilke'yu dała'á gábilnii, SheBik'ehń, da'ohiikaąhgo nohwil ch'ígon'áah, John bitsilke'yu yił ch'ígon'ąą lé'ehii k'ehgo.

2 Áík'ehgo Jesus gáníí, Da'olkaahgee gádaadidoñií, NohwiTaa yaaká'yú dahsíndaahn, Nizhi'íí dilzihgo bígózih le'. Nant'an nííhíí begodowáh. Hago'at'éégo ánniyú yaaká'yú benagowaahíí k'ehgo ni'godzán biká'yú áldó' begodolñíí.

3 Dajji biigha daahiidaaníí nohwá ágonksí.

4 Nohwinchọ'híí nohwá da'izlíné ánánde'; nohwíí áldó' nnee nchọ'go nohwich'í' ádaadzaahíí baa nádaagodent'aah. Nanohwída'dintaah yuñe' onohonííí hela'; áiná' nchọ'go at'ééhíí bich'á'zhí' hanánohwihi'nííí.

5 Jesus gádaabiñii, Tl'é'ís'ahgo nohwíí ła' dánko nit'eké bich'í' nnángo gábiñnií, Shit'eké, bán dijolé taagi shá ch'íhinjáh;

6 Ƙa' shit'ekéhi shaa nyaaná' doo hat'íí bá'dishné' da.

7 Bigowa yuñe' nit'ekéhíí dánko gániłdñiih, Doo nashíítl'og da: alk'iná' dáádítih da'dintáá, shichagháshé bił shiijééd; doo hago'at'éégo nádishdáhgo dahat'íhíta naa nshné' da.

8 Gádaanohwiłdishñii, Áí nneehń nádiidáhgo nnee ídókeedíí dahát'íígee yaa yiné', doo bit'ekéhíí zhá bigha da, dayúweh ídókeedhíí bigha.

9 Áík'ehgo gádaanohwiłdishñii, Da'dołkeed, áík'ehgo hat'íí daadołkeedíí nohwaa hi'né'hi at'éé; nadaanołtaad, áík'ehgo hat'íí bika daanołtaadihíí nádaadołné'hi at'éé; dáádítih ndaanolts'í, áík'ehgo nohwá ch'í'ítijhi at'éé.

10 Hadń ídókeedń baa hi'né'hi at'éé; hadń nantaadń hat'íí yika ntaadíí náidiné'hi at'éé; hadń dáádítih nyinkts'íhń bá ch'í'ítijhi at'éé.

11 Nohwitaahyú la' n̄nee biye' golíni, biye' b́án b́yókeedyúgo, ya' tséégo yaa yi'aah gá? Dagohíí lóg b́yókeedyúgo, ya' t'íishgo yaa yilteeh gá?

12 Dagohíí iyęęzh b́yókeedyúgo, ya' ch'ígodahistasgo yaa yilteeh gá?

13 Daanołchq' ndi nohwichągháshé n̄t'éhi baa hi'né'íí b́daagonołsyúgo, itisgo nohwaa natsekeesgo nohwiTaa yaaká'yú dahsdaahń hadń Holy Spirit b́yókeedíí yaa yiné'hi at'éé.

14 Jesus ch'iidn doo yakti' dahíí hainyood lé'e. Ch'iidn habi'dinodzoodná' n̄nee doo yakti' da n'íí hadzii; áík'ehgo n̄nee dała'adzaahíí bil díyadaagot'ee.

15 Áíná' la' gádaañii, Ch'iidn nant'án Beélzebub holzéhi binawodíí bee Jesus ch'iidn hainihyood.

16 Ła'ihíí nayídaantaahgo gádaañii, Yaaká'gé' godiyihgo be'ígóziníí nohwil ch'í'nah ánle'.

17 Áíná' Jesus, áí n̄nee natsídaakesíí yígółsigo gáyih̄nii, N̄nee ilch'í' t'ekédaas'anihíí dabíí ilch'í' nanádaagonłkaadyúgo da'izl̄íí hileeh; n̄nee dała' naháztaaníí dabíí ilk'ídahnájahyúgo doo anahyú begonowáh at'éé da.

18 Áík'ehgo Satan dabíí ích'í' naná'idziidyúgo hagoshą' yebik'ehíí b́nágoṇaał doleel? Ni Beélzebub bee ch'iidn haniyóód daashłdołh̄niihíí bighą ádishn̄ii.

19 Shíí Beélzebub bee ch'iidn haniisoodyúgo, nohwíí daanohwiye'íí hadń bee ch'iidn hadainiyood áíná'? Áík'ehgo daanohwiye'íí ch'í'nah ádaanohwile'.

20 Áíná' Bik'ehgo'ihí'nań binawodíí bee ch'iidn haniisoodyúgo, da'aniigo Bik'ehgo'ihí'nań

nohwitahtyú alk'iná' nant'aa.

21 Nnee nldzili yenagonkaad doleehí alk'iná' dahyoné'go bigowa yinádéz'iyúgo, dawahá bíyéehí doo hago anéh da:

22 Áiná' ła' nnee bitisgo nldzilihi bich'í nanálwodgo isná ábidlaayúgo, yenagonkaadí ya'okí n'íi bich'á' náyidinniigo nnee yitah'iniih.

23 Hadn doo bił gonsht'ij dahń shich'í' got'ij'hi at'éé; hadn doo bił dała'á ná'áshdle' dahń shich'á' ts'iltijgo áile'.

24 Spirit nchq'ii nnee yiyi'gé' háyáaná' tú adiyú aanádaal, hayú hanayóokí yika ntaago; áiná' doo hagee dahíi bigha gáníi, Shigowayú hagé' níyáa n'íyú nádésdzá.

25 Bigowa n'íi nlt'éégo nágolzhoogo dawahá nzhoggo neheshjaayú nádzá.

26 Áík'ehgo spirits gots'idi daanchq'i yił nakai, bíi bitisgo daanchq'ihí, ái gowa yune' yił ha'akáhgo áígee ndaagoleeh: áík'ehgo nnee iltsená' át'éé n'íi bitisgo at'éé hileeh.

27 Jesus t'ah yałti'ná' ła' isdzán dała'ách'ít'éé biyi'gé' hadziigo Jesus gáyikni, Isdzán bibishch'id biyi'gé'go sínijgo nnłbe' n'íi biyaa gozhóq doleel.

28 Áiná' Jesus gáníi, Hadń Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yidits'ago yikisk'eh at'ééhn, ángo biyaa gozhóq doleel.

29 Nnee łaągo dała'adzaaná' Jesus gáníi nágodidzaa, Dázhq nchq'go daaknolt'ijki: godiyihgo be'ígóziníi yika daadéz'ij; áiná' be'ígóziníi doo bił ch'í'nah ádaalne'hi at'éé da, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú ná'iziidi n'íi, Jonas holzéhi, nnee bich'í' be'ígózih alzaahíi zhá.

30 Jonas nnee Nínevehgee daagolíníí bich'ì' be'ígózh alzaahíí k'ehgo shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, daakinolt'ìííí bich'ì' be'ígózh doleel.

31 Bik'ehgo'ihí'nań nnee yándaago'aahíí bijíí isdzán nant'ánihi hayaadé'go nyááhn hizíigo daakinolt'ìííí yaa yakti'go, Shíí shitisgo daanchò' ni', didoníik: án dázho'ńzaadgé'ńyáá, Sólomon bigoya' yidits'íhgo; áiná' k'adíí Sólomon bitisgo ánsht'éhi niyáá.

32 Aayá'iti'gee nnee Nínevehgee daagolíí n'íí daahizíigo nnee daakinolt'ìííí yaa yádaakti'go, Nohwíí nohwitisgo daanchò' ni', daadidońíik; Nínevehgee daagolíníí Jonas yakti'go daidezts'aana' binchò'íí yich'á'zhí'go ánádaasdzaa; áiná' k'adíí Jonas bitisgo ánsht'éhi niyáá.

33 Doo hadń ik'ah kò'íí yidíktlaadgo nagont'ì'yú nyíkt'áah da, dagohíí doo táts'aa yíl yaa nyí'aah da, áiná' ik'ah kò'íí biká' dahnásíkt'ááhyú daach'íkt'aah, áík'ehgo hayíí ha'áhikáhíí áí kò'íí daayo'íi doleel.

34 Kínáá'íí kits'í bikò'i at'éé: kínaá nkt'éeyúgo kits'í dahot'éhé bikò' golíni at'éé; áiná' doo nkt'éé dayúgohíí kits'íhíí dahot'éhé díłhíi at'éé.

35 Áík'ehgo ádaagots'idzaa, dahyúgo kiyi' ná'dindíín n'íí kich'á' díłhíi nádleeh.

36 Kits'í dahot'éhé biyi' adindíínyúgo, hayú doo díłhíigo baa dahgoz'aą dayúgo, kits'í dahot'éhé bich'á'idindíín doo, ik'ah kò'íí bich'á'idindíínhíí k'ehgo.

37 Jesus t'ah yakti'ná' Phárisee nłínihi, Shíł ináá, bíłńii: áík'ehgo Jesus itah iyaągo nezdaa.

38 Jesus Phárisees bí'at'e'híí k'ehgo dá doo

táádígisé itah iyaągo nezdaago Pháriseehíi bił díyagot'ee lẹ'e.

³⁹ Jesus gábiłnii, Nohwíi Phárisees daanołini, idee ła'íi its'aa biká'yú zhá táádaalgis; áiná' nohwiyi'yú aadaach'ihiiñiikíi ła'íi daanchọ'íi zhá begoz'ąą.

⁴⁰ Nohwíi doo daagonołsáni da, hadń nohwits'í áyúilaahn shą' da'án nohwiyi'ihíi ąldó' áyúilaa?

⁴¹ Dawahá nohwijíi biyi'gé' nł'éełhíi nnee bá daadołné'; áik'ehgo dawahá nohwá nł'ée doleeł.

⁴² Phárisees daanołini, nohwá góyéé doleeł! t'oh mint holzéhi, ła'íi rue holzéhi, ła'íi t'oh iltah at'éełhíi dágonenanyú ilk'é'nilgo dała'á Bik'ehgo'ihii'nań baa nádaahné', áiná' nł'éełgo ágot'eełhíi doo bikísk'eh ádaanoł't'ee da, Bik'ehgo'ihii'nań bił'ijóóníi doo baa natsídaalkees da: ái bee ádaanoł't'ee doleeł ni', ła'ihíi doo baa daayołmah dago.

⁴³ Phárisees daanołini, nohwá góyéé doleeł! nohwíi Jews ha'ánátséh nagoznil yune' nnee ízisgo ádaat'eełhíi dahnádinbıhyú itah dahnasółtąągo zhá, ła'íi nahi'niih nagoz'ąayú nohwich'ı' ádaach'iniigo nohwıl daagozhóó.

⁴⁴ Begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi ła'íi Phárisees daanołini, daanołshọọ ádaagonoł'ini, nohwá góyéé doleeł! le'ch'izhjeegíi doo daat'ıi dahíi ga'ádaanoł't'ee, ái le'ch'izhjeegíi biká' ch'ıch'ihikáh, dá doo bídaagoch'ıksinégo.

⁴⁵ Ła' Jews bich'ı' begoz'aaníi nł'éełgo yígółsini Jesus gáyihñii, łch'ígó'aahíi, ágánñiiyú nohwíi ąldó' ánohwihñii.

⁴⁶ Jesus gáníi, Begoz'aaníi nł'éełgo bídaagonołsini, nohwíi ąldó' nohwá góyéé doleeł! heeł ndaazi nnee biká' dahda'ohołheeh, áiná' nohwihíi dázhó da'ayáhągo ndi doo bich'odaalñii da.

47 Nohwíí nohwá góyéé dolee! nohwitaa n'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi nadaistseedi ńeshijeegíí biká' dahat'íhíta bee bínádaach'ilńihíí ádaagóle'.

48 Nohwitaa n'íí ánádaat'íí n'íí nohwíł dábik'ehgo ch'í'nah ádaal'íí: daanohwitaa n'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidíí nadaistseed, nohwíí ńeshijeegíí biká' dahat'íhíta bee bínádaach'ilńihíí ádaagóle'.

49 Áí bighą Bik'ehgo'ihí'nań bigoya'íí gánniid lé'e, Binkááyú nada'isiidíí ńa'íí shinadaal'a'á koch'í' daadish'aa, ńa' nadaach'íłtseed doleeł, ńa'íí bini-idaagoch'idile' doleeł:

50 Áík'ehgo ni'gosdzán alzaagé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi dawa bidíł nada'ijóóńíí, daalínolt'íí bik'izhí' didot'aał,

51 Ábel zesdijgé' Zekarías zesdijzhí' nnágont'i'go, Zekaríasíí bech'okaąhíí biká' dahnási'ńíí goz'aaníí ńa'íí kįh biyi' da'ch'okaąhíí bigizhgee daztsąą lé'e: da'anii ádaanohwíłdishńii, daalínolt'íí bik'izhí' didot'aał.

52 Begoz'aaníí nńt'éégo bídaagonńsini, nohwá góyéé dolee! nohwíí igoya' bich'í' ben'á'igisé nádaadołtąą: nohwíí doo ha'akáh daná' nńee ha'akáh doleeł n'íí t'ąązhí' ádaanołsį.

53 Jesus ágánííná' begoz'aaníí ye'ik'eda'íłchíhi ńa'íí Phárisees daanńini bá daagoshchįđgo ńáągo nayįdaadįkid:

54 Yá nakída'íł'áągo, k'izé hadzii daanzįgo, dahat'íhíta yik'izhí' daidi'aahíí bighą.

12

1 Díí bee ánágot'íílná' n̄nee doo náhóltag dayú dała'adzaago dázhó daakíjizhná' Jesus bitsilke'yu iltsé gáyih̄nii nkegonyaa, Phárisees daanlíni binchq'íí bán benilzoolé ga'at'éhi baa daagonoksaq, áí n̄nee binadzahgee nzhóni ádaadil'íni at'éé.

2 K'ad dawahá bil le'izkaad n'íí ch'í'nah ádoln̄iik; la'íí k'ad dawahá nanl'í' n'íí bígózhgo ádoln̄iik.

3 Áík'ehgo godih̄klyú hat'íí daadoh̄nii n'íí got'íizh̄i' didots'íí; kih̄ biyi' yun̄e' dataq̄anégo hat'íí daadoh̄nii n'íí kih̄ biká'gé' didots'íí.

4 Shit'ekéhíí, gádaano hwildish̄nii, Hayíí kits'í nadaiktseedná', bikédé'go doo hago ádaanéh dahíí doo bédaaldzid da.

5 Shíí nohwil̄ nadaagosh̄nii' hadn̄ bédaaldzid: ich'izishiiníí bikédé'go ch'iidn̄ bikq' diltki' yuyaa kaa o'ilkadíí án bédaaldzid; gánohwildish̄nii, án bédaaldzid.

6 Ya' dlq'dichiné ashdla'i zhaali kichí'é naki izljigo nah̄n̄iik gá? Da'ágat'éé ndi Bik'ehgo'ih̄i'nañ dała'á ndi doo yaa yinah da.

7 Nohwitsizil̄ dawa alk'iná' hotagi at'éé. Áík'ehgo doo nédaaldzid da: dlq'dichiné doo alch'idé bitisgo da'inol̄j̄j̄ da.

8 Gánádaano hwildish̄nii, Dahadn̄ n̄nee binadzahgee, Án bígons̄j̄, shil̄n̄iikhn̄, shíí n̄nee k'ehgo Niyááhíí Bik'ehgo'ih̄i'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníí binadzahgee ágádik̄dish̄n̄iik:

9 Áíná' hadn̄ n̄nee binadzahgee, Án doo bígons̄j̄ da, shil̄n̄iikhn̄, Bik'ehgo'ih̄i'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníí binadzahgee, Doo yígóts̄j̄ da, bil̄didish̄n̄iik.

10 Dahadn shii, nnee k'ehgo Niyááhií, nch'ogo shaa yahti' ndi binch'ó'íi bá da'izlíné ánádolnii; áiná' dahadn Holy Spirit nch'ogo yaa yahti'n binch'ó'íi doo bá da'izlíné ánálné' at'éé da.

11 Jews ha'ánálséhií, la'íi nadaant'aahíi, la'íi aasinilíi binadzahgee ndaanohwidel'aago, hago'at'éégo sha' hasdziih, dagohíi hat'íishá' dishnii gádnii, doo daanołsı da:

12 Holy Spirit da'ái bik'eheh'áágee biyi' hat'íi daadołniihíi nohwıl ch'ígó'aah ndi at'éé.

13 Nnee dała'at'ééhíi la' Jesus yich'ı' hadziigo gáníi, İch'ígó'aahíi, shik'isn hat'íi nohwíyéé doleekı lahzhı' shaa no'ne', bilnii.

14 Jesus gábilnii, Dawahá nanohwíntł'ogíi hadn nohwá İch'ı'ishle'go hashıttı?

15 Áigé' Jesus gánádo'niiid, Daagonołsaa le', dawahá dayúwehégo ádáhádaakt'iiníi baa daagonołsaa: kiyééhíi láá ndi doo ái bee ch'ihinaa da.

16 İch'ígót'aahgo na'goni'íi yee yich'ı' hadziigo gáyıknii, Nnee ízisgo it'iiníi láágo na'inkt'ıh:

17 Dabíi gáldi'nii, Hago áshnéh, shinest'á'íi doo hayú bá nágot'aa da.

18 Áigé' gánádi'nii, Hago áshnéhíi bígonsı: dawahá bá gowa shiyééhíi nanágohishniiłgo nchaago ánágoshdléhgo, shinest'á'íi la'íi dawahá shiyééhíi ákóne' oshniił.

19 Shiyi'siziiníi gábildishnii, Shiyi'siziiníi, dawahá níyééhíi da'kwíi łegodzaayú dávik'ehyú İk'eyihinil; áik'ehgo hanányoł, ináá, ídláá, nił gozhóı le'.

20 Áiná' Bik'ehgo'ihinaan gábilniiid, Doo gonyáá

da; díí tʼé' niyi'siziiníí níhókeed: dawahá n̄iyééhíí ík'ehinilíí hadn̄ bíyéé doleeł áiná'?

21 Hadn̄ dabízhá nzhooníí zhá ádáhát'íigo ík'eyihinilná' Bik'ehgo'ihí'nań binadzahgee doo nzhq̄ da, án n̄neehń ágát'ée.

22 Jesus bitsilke'yu gáyik̄n̄iid, Áí bighá gánohwiłdishn̄ii, Nohwi'ihí'na'íí doo baa daanohwił goyéé' da le', hat'íishá' hisháą doleeł, daanołsigo; dagohíí nohwits'í doo baa daanohwił goyéé' da le', hat'íishá' ágoshdle', daanołsigo.

23 Kí'ihí'na'íí idán bitisgo ilíni at'ée, kits'íhíí diyágé bitisgo ilíni at'ée.

24 Gaagé baa natsídaałkees: doo k'eda'dilee da, doo náda'igeesh da; doo hayú binon'ík'edaayihin̄iik̄íí bá gowa goz'ąą da; da'ágát'ée ndi Bik'ehgo'ihí'nań bá da'diiné': nohwíí dlq' bitisgo da'inol̄j̄!

25 Nohwitahyú hadn̄ daahol̄meez̄íí yaa natse-keesíí zhá bee ayáhago ndi hadag ndiłséhgo ádidle' gá?

26 Áík'ehgo ágát'éhi dé'iyáhá ndi ch'éh ádaale'ná', hat'íí bighá ła'ihíí baa daanohwił goyéé'?

27 Tʼoh dénzhónéhíí baa natsídaałkees, hago'at'éégo nadaanse'íí: doo nada'iziid da, doo da'itl'ool da; da'ágát'ée ndi Sólomon ízisgo at'ée le'e ndi, doo díí tʼoh dénzhóné ga'at'éégo ík'e'isdlaa da, nohwil̄dishn̄ii.

28 Áík'ehgo tʼoh díí j̄j̄ nołseełíí, áigé' iskaą daa-didlidíí ndi Bik'ehgo'ihí'nań nł'éeégo bik'e'islaaná'; áí tʼohíí bitisgo Bik'ehgo'ihí'nań nohwik'e'islaa, nohwíí nohwi'odlq' ayáháhi.

29 Áík'ehgo hat'íí da'iidaą sh̄híí dagohíí hat'íí

da'iidląą shíhíí zhá doo baa natsídaałkees da, doo nohwiini' hah da le'.

³⁰ Ni'goszán biká' nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí áí zhá itisgo hádaat'íí: áíná' hat'íí bídn daanołiiníí Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa nohwá yígółsį.

³¹ Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaníí itisgo biká hádaat'íí, áígé' díí dawahá áldó' nohwíyéé doleel.

³² Doo nédaakdzid da, doo hwoigo shiké' hołkah dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa bilakt'áhgee daanliiníí itah daanołįigo nohwá ngon'áá, áí bił goyılshóó.

³³ Dawahá nohwíyééhíí nohwaa nahıniıl le', tédaat'iyéhíí baa daanołné'; bestso bızis doo sa'i hileeh dahíí nádaadoł'aah, yaaká'zhı' ilınıhíí doo édįhi nádaadoł'aah, ákú da'in'įhíí doo keda'in'įh dayú, la'ihíí doolé doo nohwich'á' da'iyąą dayú.

³⁴ Dahayú nohwił ilını sinilyú áí zhá baa natsídaałkees doo.

³⁵ Ík'eda' sołdlaago t'alkoná' nohwiqo' daadilti' le',

³⁶ Nnee binant'a' ni'i'néhgee k'ad nadáhgo yiba' naháztaąhíí k'ehgo ádaanoł'ee le'; nadzáágo dáádítįh nýınłts'įgo dagoshch'į' yá ch'ída'itįh doleel.

³⁷ Nadaal'a'á binant'a' nadzááná' daadéz'įhíí biyaa gozhóó doleel: da'anii gánohwiłdishńii, ik'e'idleego, Dinołbįh, yiłniigo yich'į' iikaah.

³⁸ K'ad tl'é'is'ahzhı' godeyaayú, dagohíí hadiyeskaąyú biká daadé'įigo nadzááyúgo, áí nadaal'a'á biyaa gozhóó doo.

³⁹ Díí bídaagonłsį, nnee bigowa golíiníí da'os'ah in'įhíí hígháhgo yígółsįyúgo yiká déz'įi doleel ni',

áik'ehgo bigowa doo ch'í'nódzís át'éé da.

40 Nohwíí áldó' t'alkoná' ílch'í'daanok'ee, shíí nnee k'ehgo Niyááhíí dahagee nánshdáh, doo ndaashohíí dagee.

41 Peter gábilnii, SheBik'ehń, ílch'ígót'aahgo na'goni'íí bee yánłti'íí, ya' nohwíí zhá nohwá ánnii née, dagohíí dawa bá ánnii née?

42 Jesus gáníí, Hadń begondliigo na'iziidíí góyáni, binant'a' bigowahíí yebik'ehgo nbiltíí n'íí, dahagee idán nana'nííhghee idán nayiníih.

43 Na'iziidíí binant'a' ábilniiyú át'íígo binant'a' nadzááyugo, án biyaa gozhóó doleek.

44 Da'aniigo gádaanohwíłdishnii, nant'án hat'íí bíyééhíí dawa yebik'ehgo na'iziidíí nbíłteeh doo.

45 Áiná' áí na'iziidíí, Shinant'a' doo dáhah nadáh da, idíłdi'niiyúgo; isdzáné ła'íí nnee nada'iziidíí nadainłkaad nkegonyaayúgo, iyąą ła'íí idłąągo bíł nágodezyizyúgo;

46 Áí na'iziidi binant'a' doo yiká déz'íí dagee, doo nyohíí dagee nadáhgo nbihłgeesh, áígé' hayíí doo da'odłąą dahíí bich'í'zhinéégo nilteeh.

47 Áí na'iziidi binant'a' hat'íí áile' hábit'iiníí yígółsł ndi doo hwaa ágádzaa da, doo hwaa ílch'í'áidłaa dahíí nábi'diltsas.

48 Áiná' na'iziidi binant'a' hat'íí áile' hábit'iiníí doo yígółsł dahíí, nábi'diltsas dávik'ehyú adzaayúgo ndi, déł'ih nbi'diltsas doleek. Hadń łąągo baa hi'né'íí, án łąągo bínádokíł; hadń nnee łąągo yá'nné'yúgo, án łąągo yíná'dókeed doo.

49 Shíí kọ' ni'goszán biká'zhí' nkedinshniilgo niyáá: alk'iná' diltłi' le' lán!

50 Shíí baptize áshidilne'; áí dáhah hadó' begolne'!

51 Ya' ni'goszán biká'zhì' ilch'ì'gont'ééhíí nkeni-iné' daanółsí née? Dah, nohwíłdışhñii; nñee ilk'ídaashñilyú nýyáá:

52 Kodé' godezt'i'go ashdlá'i k̄ih dała'á biyi' daagol̄íyúgo, taagi yich'ì' nakilt'ée doleel, dagohíí naki yich'ì' tałt'ée doo.

53 Nñeehn̄ biye' yil nanágonłkaad doo, biye'n bitaa yil nanágonłkaad doo al̄dó'; la'íi isdzán bi'isdzā' yil nanágonłkaad doo, bi'isdzā'n bimaa yil nanágonłkaad doo al̄dó'; isdzán yá'yéhn̄ yil nanágonłkaad doo, isdzán bá'yéhn̄ yil nanágonłkaad doo al̄dó'.

54 Jesus nñee dała'at'ééhíí yich'ì' hadziigo gánñiid, O'íáh biyaayú yaak'os dahnankse'go daal'íyúgo dagoshch'ì' gádaadołñii, Nagol̄t̄i l̄a; al̄k'ehgo da'ágánágot'íł.

55 Hayaagé'go nch'iidyúgo, Gozdog doleel l̄a; daadołñii; al̄k'ehgo ágánágot'íł.

56 Nohwíi nñee nzhóni ádaagonol'ini, yaak'os la'íi ni'goszán hago ágonéhíí bídaagonol̄sina', hat'íi bighā k'ad ágonéhíí doo bídaagonol̄sì da?

57 Hat'íi bighā doo dánohwíi nohwi'at'e' hago'at'ée sh̄ihíí bídaagonol̄sì dashā'?

58 Hadn̄ naa dahgoz'aaníi nant'án yaa bil hi'ashyú dagoshch'ì' bil ilk'ínágonłdóh; dahyúgohíi aayanáltihíi yaa nidol̄t'eełgo at'ée, al̄k'ehgo aayanáltihíi aasitini yaa niltéełgo, aasitiiníi ha'ánik't'e'.

59 Doo ch'ínánódáh at'ée da, dá aal̄ na'ín̄ilgo zhā, nildışhñii.

13

1 Áiná' la' nñee áígee dała'at'ééhíí Jesus yil

nadaagoln̄i'go gádaayih̄nii, Ła' n̄nee Gálileegé' hikaihi Pílate nabistseedgo bidikíí łá'íí Bik'ehgo'ih̄i'nań yaa dainé'íí bidikíí bił nanádisgeed l̄é'e.

² Jesus gádaabih̄nii, Ya' áí n̄nee Gálileegé' daagolíníí n̄nee łá'ih̄íí Gálileegé' daagolíníí bitisgo binchq' ye'ádaat'eehíí bigh̄ą biniidaagodeszaa daanołs̄j n̄ee?

³ Dah, nohwĩdishn̄ii: áíná' nohwíí daanohwinchq' doo bich'á'zh̄i' ádaałne' dayúgo, nohwíí ałdó' áí k'ehgo nanołne'.

⁴ Dagohíí łah n̄nee tsebiits'adah hilt'éhi Silóamgee tséé ilk'ehist'ini n̄neezgo nadn'áhi biká' nágo'go nabistseed n'íí, ya' áí łá'ih̄íí Jerúsalemgee daagolíníí bitisgo binchq' ye'ádaat'eehíí bigh̄ą adzaa daanołs̄j n̄ee?

⁵ Dah, nohwĩdishn̄ii: áíná' nohwíí daanohwinchq' doo bich'á'zh̄i' ádaałne' dayúgo, nohwíí ałdó' áík'ehgo nanołne'.

⁶ Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee yaa nanágoln̄i'go gáníí, Ła' n̄nee bidasts'aa hentííníí biyi'gee ch'il fig holzéhi o'áá l̄é'e; áík'ehgo n̄neehń áí fig o'áhi bah dahnándahíí yiká déz'j̄igo nyáá ndi doo łá' da l̄ąą.

⁷ N̄nee bidasts'aa hentííníí bá yaa nádéz'iiníí gáyih̄nii, Kú dín'j̄i, díí fig sikaadíí bah dahnándahíí biká nádisht'j̄igo taagi łegodzaa, t'ah doo łá' nádish'aa da: k'ínk'é; hat'íí bigh̄ą o'áá doleek, doo bah dahná'ndah daná'?

⁸ Áík'ehgo gáníí, Shinant'a', ch'ík'eh da'áík'ehgo o'áágo łenágodáhgo nzhq̄q, áík'ehgo dahat'íhita bich'j̄' int'aaníí bił k'enádishdlee:

⁹ Áík'ehgo bah dahnisdeeyúgo nkt'éé: dahyúgohíí k'ídnk'i.

¹⁰ Jews daagodnksiníí bijjii Jesus ła' Jews ha'ánátséh goz'ąą yuņe' iłch'ígó'aah lé'e.

¹¹ Áígee ła' isdzán spirit nchọ'i kah naghaago ábılsini biyi' golııgo tsebiits'adah bił legodzaahi itah lé'e, án hayaa isk'idgo doo iłk'ídıdọphi da.

¹² Jesus yıltsaągo yich'i' áńıigo gáyıłnii, Isdzán, kah nanıaahıı bich'á' ni'doltjı.

¹³ Yıká ndelııigo dagoshch'i' isdzánhıı iłk'ínádezđod, áík'ehgo Bik'ehgo'ihı'nań náshılziihgo bich'i' ahénsj, ńii lé'e.

¹⁴ Áígee Jews ha'ánátséh yebik'ehn hashkee, Jesus Jews daagodnksiníí bijjii ná'ilziihıı bighą, áík'ehgo nnee dała'at'ééhıı yich'i' hadziigo gánıı, Gostán iskaązhı' na'iziidıı bee goz'ąą: áı gostán iskaanıı biyi' nádaanohwidilziihyú nohołkáh, doo godilzinıı bijjii da.

¹⁵ Jesus hananádziigo áı nneehıı gáyıłnii, Ni, nzhọọ ádn'ıni, nohwıı dała'á nołtjıgo godilzinıı bijjii nohwimagashi dagohıı nohwıtúlgayé dahast'oonıı k'eda'ol'adgo túyú daadołọz góya'?

¹⁶ Dıı isdzánihıı, Abraham bich'á'gé' bi'dishchıni, Satan dahbihest'ọgo tsebíıts'adah bił legodzaahi, godilzinıı bijjııshą' doo k'e'ıt'ad da née?

¹⁷ Ágánııidná' nnee Jesus yich'i' daagot'iinıı ádaa yádaaniidzjı: áıná' nnee ła'ihıı dawa bił daagozhọó, Jesus dážhọ nkt'éégo adzaahıı bighą.

¹⁸ Áígé' Jesus gánıı, Bik'ehgo'ihı'nań bilakt'áhgee begoz'aanıı hago'at'ééhıı? Hat'ıı bił kışt'a nshné' baa nagoshıı'?

19 N̄nee la' mústard biyigé dážhó ałch'íséhi náidn'aągo bikíyaayú k'eidnláá; áí ch'il dážhó nchaahi silijgo bich'ádaaz'aahíí biyi'yú dló' yúdahyú nada'iniihíí bit'oh ádaagozlaahíí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bilaktł'áhgee begoz'aaníí át'éé.

20 Áígé' gánádo'niid, Bik'ehgo'ihí'nań bilaktł'áhgee begoz'aaníí hat'íí bił kışt'a nshné'go baa nagoshni'?

21 Isdzán ik'áán taadn ha'okáągo bán benil-zoolé yił ná'ist'oodgo ął dahńdilzoolíí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań bilaktł'áhgee begoz'aaníí át'éé.

22 Jesus Jerúsalemyú higaalgo kįh nagozniłyú la'íí daagotahyú iłch'ígó'aah lé'e.

23 Ła' bich'į' gánniid, ShiNant'a', ya' n̄nee da'ayáhágo hasdáhikáh doleeł née? Gáyiln̄niid,

24 Ágołch'óshigo ch'ígót'i' ch'ínokáh bich'į' dah-daanołdoh: łąągo ha'akáh hádaat'įi doleeł ndi ch'éh ádaat'įi doleeł, nohwildishni.

25 Bigowa golínií nádidáhgo dáádítįh nohwich'á' da'ditįhná' da'dányú nasozįigo dáádítįhíí ndaanołts'įgo gádaadołnił, Nohwinant'a', Nohwinant'a', nohwá ch'í'ínitįh; nohwich'į' hadziigo gádaanohwildonoł, Hagé' nalkaihi shį, shíí doo nohwídaagonsį da:

26 Áiná' gánádaadołnił, Nińáal da'iidaą ni', nohwida'itinyú iłch'ígon'aah ni'.

27 Áiná' gánohwididołnił, Hagé' nołkaihi shį doo nohwídaagonsį da, nohwildishni; yúwehzhį' nołkáh, daanohwigha nchų'go ádaakt'íni.

28 Abraham, Isaac, Jacob, la'íí dawa Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí Bik'ehgo'ihí'nań bilaktł'áhgee goz'ąą yune'

naháztaągo daaľiigo, áiná' nohwíí nohwich'á' da'detaągo, daaľchag ła'íí nohwiwoo' lídaadołk'ash doo.

²⁹ Nnee ha'i'áh biyaadé'go, ła'íí o'i'áh biyaadé'go, yúdaazhidé'go, ła'íí hayaadé'go nihikáhgo, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee goz'ąą yuńe' dahnaháztaą doo.

³⁰ Nnee ła' iké'yú daanlii n'íí da'íłtsé doleeł; ła' da'íłtsé daanlii n'íí iké'yú doleeł.

³¹ Da'ái bijii ła' Phárisees daanlínihi baa hikaigo Jesus gádaayihii, Kogé' dahnnáh; Hérod nizilhee hát'íí.

³² Jesus gábihii, Ti'i, áí ba'íí k'ehgo nlíni gádaadołhii, Díi jii ła'íí iskaą shíí ch'iidn nnee biy'gé' ch'ínihisood, ła'íí ná'isziih; nakiskaągo ániita shinasdziid ąął ashleh.

³³ Da'ágát'éé ndi díi jii ła'íí iskaą ła'íí nakiskaągo da'ái k'ehgo hishgaal: Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi Jerúsalemyú zhá datsaah dábik'eh.

³⁴ Jerúsalem, Jerúsalem nlíni, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi natsínłtseedíi, ła'íí nich'i' daahi'aadíí tséé bee nabida'tsisínłne'íi; tazhik'áne bi'aadíí bit'ats'in bit'ááh yuńe' bizhaazhé onáyinikí k'ehgo nichągháshé doo ałch'idn lináhishniil hasht'íi ndi doo hádaakt'íi da ni'!

³⁵ Nikihíi yó'agodot'ąą: da'aniigo gádaanohwiłdishii, Bik'ehgo'ihí'nań bizhi' yee higaalń ba'ahégosini at'éé, daadołhiihíi bijii zhá nadaashołtséh.

14

¹ Łah Jews daagodnłsiníi bijii Jesus Phárisee nant'án nlíni bigowaą yuńe' iyąąyú óyáągo,

dé'at'éégo daayin'íí lé'e.

² Jesus la' n̄nee nádaanilzoki yiltsaa.

³ Áík'ehgo n̄nee begoz'aaníí n̄t'éégo yídaagoksini la'íí Phárisees daanlíni yich'í' hadziigo gáyik̄ni, Ya' godilziníí bijjii na'ch'ilzihgo goz'aā n̄ee, dah n̄ee?

⁴ Doo hadn̄ bich'í' hanadzii da lé'e. Áík'ehgo n̄nee kah yaa nagháhihíí náidn̄qozgé' náilzih, áigé' onáyí' aad.

⁵ Áigé' gánádaabik̄n̄niid, Hadn̄ godilziníí bijjii bitúlgayé dagohíí bimagashi o'i'án yúyaa ogo'yúgo dagoshch'í' hanáidishood ya'?

⁶ Áigee doo hadn̄ hananádzii da lé'e.

⁷ N̄nee kú neheskaihíí hagee n̄nee itisgo ádaat'eehíí dahnádaadinib̄ihgee dahn̄iheb̄ij̄lgo yiltsaāná' ik̄h'ígót'aahgo na'gon̄í'í yee hadziigo gáníí,

⁸ Ni'i'n̄ehgee da'idaayú n̄n̄áh, nīk̄n̄niidyúgo, n̄nee itisgo ádaat'eehíí dahnádinib̄ihyú dahnódaa hela'; ágándzaayúgo n̄nee n̄itisgo at'éhi, Kú n̄n̄áh, bik̄do'n̄niid n'íí;

⁹ Áík'ehgo n̄nee bá da'idaaníí nich'í' nigháhgo gánik̄didon̄iilgo at'éé, Ai dahsín̄daageehíí díí n̄neehíí baa gon'aah; ádaayándzigo dá'ich'í'égee goz'aāgee dahn̄daak.

¹⁰ Kú n̄n̄áh golzeego naa ch'ínihít'áágo akú nyaago dá'ich'í'égee goz'aāgee dahn̄daak; áík'ehgo n̄nee bá da'idaaníí nyáágo, Shit'eké, yúdahgee dahn̄daak, nīk̄niigo, kú neheskaihíí bináá' itisgo nni'dilteeh.

¹¹ Hadn̄ itisgo ádéstij̄h̄n̄ ádaagoch'olba'go ádol̄niik̄; áiná' ádaagoch'olba'n̄ itisgo at'éégo ádol̄niik̄.

¹² Jesus n̄nee bá da'idaaníí áldó' yich'í' hadziigo

gáyih̄nii, Nigowaḡee ha'iz'aḡgo da'idaḡyúgo, dagohíí o'i'áḡgo da'idaḡyúgo, doo dá nit'eké, nik'isyú, nik'íí, dagohíí ízis da'it'iiníí na'ashhahgé' daagolíníí zhá, Kú nohołkáh da'olsaḡyú, biłn̄nii da; ágándzaayúgo ni ałdó', Kú n̄náh, nádaaniłdo'n̄iiki at'éé, t'aḡzhi' ni nich'i' naná'doho'n̄ił.

13 Nā da'idaḡyúgo tédaat'iyéhíí, baa dahnagoz'aaníí, doo nadaakai dahíí, ła'íí biḡáá édaagodinií, Da'olsaḡyú nohołkáh, daabiłn̄nii doo:

14 Áík'ehgo niyaa gozhóḡ doleel; áí doo hat'íí nich'i' nanádaihi'n̄iil dahíí biḡhḡ: n̄nee nł't'éhi nanezna'íí naadikaihíí bijji nich'i' nanádo'n̄ił.

15 N̄nee ła' Jesus yił iyaaníí díí yidezts'aḡgo gábiłn̄nii, Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee goz'aḡ yuñe' hadn bán yiyḡ doleehíí biyaa gozhóḡ doleel.

16 Jesus gábiłn̄nii, N̄nee ła' ízisgo bá da'idaḡgo, n̄nee łaḡgo, Kú da'olsaḡyú nohołkáh, yiłn̄niid lẹ'e:

17 Áígé' da'idaaníí biká' ngonyaáḡee binal'a'á gáyih̄nii, Hayíí, Kú nohołkáh, daabiłdén̄niidíí, Yushdé', daabiłn̄nii; ałk'iná' ḡłł á'ilzaa.

18 Áíná' n̄nee dała'á daantjigo, Doo ákú disháh da, daan̄nii nkegonyaa. N̄nee da'ıltséhíí gáníí, Ni' nagohéłn̄nii ni', áí nish'jyú díyáá: shá ch'igon'aah, nánoshkḡḡh.

19 ła'ihíí gánádo'n̄niid, Shíí magashi bena'ibaḡsé gonenan nahéłn̄nii ni', áí bínshtááhyú díyáá: shá ch'igon'aah, nánoshkḡḡh.

20 ła'ihíí ałdó' gánádo'n̄niid, Shíí shi'aad gozłj̄ ni', áí biḡhḡ doo ákú nsháh da.

21 Nal'a'á binant'a' áí n̄neehíí hat'íí daanihíí yił nagosni'. Nant'ánhíí bágóchj̄dgo binal'a'á gáyih̄nii, Ti'i, dahale, k̄ih gozłl̄ií biyi' da'itinyú,

kìh bigìzh ch'énádaagozt'i'yú n̄nee tédaat'iyéhíí, baa dahnagoz'aaníí, doo nadaakai dahíí, ła'íí bìnáá édaagodíníí, Yushdé', daabìłn̄nii.

22 Áígé' nal'a'áhíí binant'a' gáyìłn̄nii, Shinant'a', áshìłn̄niihíí ałk'iná' begolzaa, ndi t'ah goz'ąą.

23 Nant'ánhíí binal'a'á gáyìłn̄nii, Tì'i, da'itinyú ła'íí kìh bìnayú ch'il lédaant'i'yú nihiyóód, áík'ehgo shigową yun̄e' ch'iląą doleel.

24 Nnee, Kú da'olsąayú nohołkáh, ch'éh ádaabìłdéniiidíí shi'idán doo daayolìh at'éé da.

25 Jesus n̄nee łąągo yìł nálezł: áí yich'ì' adzaago gáyìłn̄niiid,

26 Dahadn̄ shaa nyááhń bitaa, bimaa, bi'aad, bichągháshé, bik'isyú, bilahkííyú, ła'íí dabíí bi'ihì'na' ndi shitisgo bìł nzhooníí, án doo shiké' higaakíí át'éé da.

27 Dahadn̄ bitsì'ìłna'ááhíí doo dahiditììhgo shiké' dahdigháh dahń, doo shiké' higaakíí át'éé da.

28 Nohwitahyú dahadn̄ yúdahyú nil'ąągo ìłk'e'isht'ì nziyúgo, án ìłtsé ndaahgoshą' da'kwíí ìleeh shìhíí yoltag, dá bínìł'ąą shì ąął ashłéhzhì' nziigo?

29 Dahyúgohíí kìh bit'ááh lédn'aahíí ąął áyíílaaná' hat'íí áile'ihíí doo ąął áile' yínés'ąą dayúgo, n̄nee bìnáál doo ąął áile' dahíí baa daadloł nkegonyaa,

30 Gádaan̄iigo, Áí n̄neehíí it'ì nkegonyaa ndi doo ąął áile' yínés'ąą da.

31 Ła'íí nant'án, nant'án ła' yìł nagonłkaad doleelyúgo, ìłtsé ndaahgoshą' yaa natsekees, shisilááda gonenango doo náhółtag dayú ła' nant'ánhíí bisilááda nadin doo náhółtag dayúhi bìł nagonshkaad dábił'eh shì, nziigo?

32 Dahyúgohíí, yił nagonłkaadíí t'ah nzaadgé' hikaahná', bá ch'niíh nadai'aahíí bidáhzhí' daidil'aa gádaayılđiñihgo, İlt'eké náodleeh.

33 Áík'ehgo nohwitahyú dahadń bíyééhíí dawa bił nzhọghíí bighą doo yich'ą'hígháh hát'ıı dahń, doo shiké' higaakíí át'ée da.

34 Ishııh nłt'ée, ndi ishııh doo nk'óózh da silııyúgo, hat'ıı bee nk'óózhgo ánálne'?

35 Lıı bichan ndi bił nadigeedgo kıyaayú doo nalkaad bik'eh da; daazhógo ch'élkáad. Hadń bi-jeyi' golíınıí íyést'sąą le.

15

1 Tax bich'ı' nadaahi'niııíí ła'ıı nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahıı dawa Jesus yıdaayést'sąągo yich'ı' nihikáh lé'e.

2 Phárisees daanlíni ła'ıı begoz'aanıı ye'ik'eda'ılchíhi Jesus yıda'iltahgo gádaanii, Áı nnee, nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahıı yich'ı' nihikáh, ła'ıı yił da'ayaą.

3 Áík'ehgo Jesus ilch'ígót'aahgo na'gonı'ıı yee yił nagolı' gánııgo,

4 Nohwitahyú ła' dahadń dibelıı dała'á gone-nadın da'izlııyú yinoyłgo, dała'á ch'a'oyááyúgo, ngost'ádin ngost'áihıı dakú nyinııłshą', áiná' dała'á bich'ą' ch'a'oyááhıı yıka ntaah, dá náidnłtıızhı'?

5 Náidnłtııná' yaa bił gozhógo biwosyú dahılteeh.

6 Bigowayú nádzáago bit'eké ła'ıı ba'ashhahgé' daagolıınıí dała'áyıılaago gádaayılđiñi, Shił nohwıl daagozhó le'; shidibelıı ch'a'oyáá n'ıı nádıłtııh.

7 Da'áík'ehgo áldó' nnee dała'á nchọ'go at'ééhn binchọ' yich'á'zhị' adzaahn, ngost'ádin ngost'ái nnee daanjọọ daanzịgo binchọ' doo yich'á'zhị' ádaane' dahíi bitisgo yaaká'yú baa koł daagozhọọ doleeł, nohwildishnii.

8 Isdzán ła' zhaali béshłigai be'alzaahi gonenan nainilgo, dała'á baa ch'a'oltọ'yúgo, kọ' yidiltłaadgoshą' nágołshóhgé' yiká déz'ij, danáidn'ąązhị'?

9 Náidn'ąąná' bit'eké ła'íi ba'ashhahgé' daagolíníi dała'áyíílaago gádaayilnii, Shił nohwil daagozhọọ le'; zhaali shich'a'oltọ' n'íi nádi'ąą.

10 Da'áík'ehgo áldó' nnee dała'á nchọ'go at'ééhn binchọ' yich'á'zhị' adzaahíi bighą Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníi bináál gózhọọ doleeł, nohwildishnii.

11 Jesus gánádo'niid, ła' nnee biye' naki golíi lé'e:

12 Iké'gee nagháhihíi bitaa gáyilnii, Shitaa, dawahá níyééhíi łazhị' shíyéé doleełíi shaa nné'. Áík'ehgo bá ilk'íyíiné'go yaa yiné'.

13 Da'kwíi iskaą hik'e iké'gee nagháhihíi dawahá bíyééhíi dała'áyíílaago nzaadyú óyáá, ákú da'adzaayú análwołgo dawahá bíyéé n'íi ąął ch'ayishchijh.

14 Dá ąął ch'ayishchijná' áígee shiná' góyéégo daagodeyaa lé'e; áík'ehgo dawahá yídn nlijgo nkenyaa.

15 Nnee ła' áígee daagolíníi yá ná'nziid; góchi yá nádi'né'go.

16 Góchi bi'idán dák'azhá yiyąą ndi nnee doo ła' bá'diné' da.

17 Ídínágoszjįdgo gádıłdi'nii, Shitaa yánada'iziidíi

lǎágo bi'idán daagolǎí, ik'e'an naznilgo, áiná' shihíí shiná' dák'azhá shizilhee!

18 Shíí nádishdáhgo shitaa bich'ì'yú nádésdzá, áík'ehgo gábilishñiih, Shitaa, yaaká'zhì' bich'ì', lǎ'íí ni nich'ì' nchò'go asdzaa,

19 Doo niye' daashilch'inii bik'eh sitǎí da: nánada'iziidíí k'ehgo nashínltee.

20 Áík'ehgo nádiidzaago bitaa yich'ì' onádzaa. T'ah nǎaadgé' nádaalná' bitaa biltsaago baa ch'ozbaadgo bich'ì' nádilwod, bizénáschidgo bizts'os lé'e.

21 Biye' gábilñii, Shitaa, yaaká'zhì' bich'ì', lǎ'íí ni nich'ì' nchò'go asdzaa, doo niye' daashilch'inii bik'eh sitǎída.

22 Áiná' bitaahíí yánada'iziidi gádaayilñii, Diyágé dǎzhò itisgo nlt'éhíhíí kú ndaanoltsoosgo bá ádaagole'; gan bik'edn'áne bik'e daado'aa, kee aldo' bá ádaagole':

23 Magashi zhaazhé bidinesk'ah n'íí nádaadok'e'go bá daazolhee; áík'ehgo daahiidaago nohwil daagozhò' le':

24 Díí shiye' daztsaą nsì n'íí t'ah hiṇaa lǎá; ch'a'otlzh n'íí nádiltǎíh. Áík'ehgo bil daagozhò' nkegonyaa.

25 Biye' iltsé nagháhihíí k'edolzaayú nagmaa n'íí nádaak: án kih yit'ahzhì' nnyááná' bésh dilwoshé bee idot'aalná' da'ch'ilzhishgo yidezts'aą.

26 Nada'iziidi lǎ' yiká ánniidgo nayidilkid, Hat'íí bigha ágot'ǎíh?

27 Gábilñii, Nidizhé nádzáá; nitaa magashi zhaazhé bidinesk'ah n'íí bá zesdǎí, nidizhé dánlt'éé nt'éégo baa nadzááhíí bigha.

28 Áík'ehgo bágóchiǎdgo doo ha'agháh dahíí

bigha bitaa bich'i' ch'inyáágo, Ha'ánnáh, biñniigo náboqaah lé'e.

29 Bitaa yich'i' hadziigo gáyihni, Doo ałch'idé łegodzaa da nich'oshniigo áshihñiihíi dawa bikísk'eh ánsht'ee ni'; ndi gant'ízi zhaazhé ndi t'ah doo hwaa shaa nłteeh da, shit'eké bił shił daagozhóó le'at'éhi:

30 Áiná' díi niye', bizháan da'adzaahíi yił anákeelgo dawahá nıyée n'ıı aął ch'ayishchijina' nádzááyú, dagoshch'i' magashi bidinesk'ah n'ıı bá zínłhij.

31 Bitaa gábiñni, Shiye', ni nił gonshłij, shıyéehíi dawa nıyée.

32 Nohwił daagozhóó, nohwił gonedłijigo dábił'eh go'ıı: díi nidizhé daztsąągo daandzi n'ıı hiıaa; ch'a'otłizh n'ıı nádiltijh.

16

1 Jesus bitsilke'yu yich'i' hananádzi, Łah nınee ízisgo it'ini ła' nınee bána'iziidihi bíyéehíi dawa yinádéz'ijigo nyinłtij lé'e; áı nınee ízisgo it'ij n'ıı gádaabiłch'inii, Nıyéehíi yinádéz'iinıı dawahá nich'á' da'izłij áil'ij.

2 Áık'ehgo bána'iziidıı, Yushdé', yihñiidgo gáyihni, Hat'ıı ląą daaniłch'inijigo naa idists'ag? Naltsoos biká'dawahá shıyéehíi shá beda'izoh n'ıı shaa nán'aah; k'adıi dawahá shıyéehíi doo shá bi nádín'ij da.

3 Na'iziidıı gádıldi'ni, Hago ląą ashne'? Shinant'a' dawahá bá bi nádesh'ij n'ıı shich'á' nágodn'ąą: doo nagoshgeed bik'eh da; ídoshkeedyúgohıı ádaayánsdzı.

4 Shíí hago ashne' bígonsj, kodé' ch'ínáshi'dolt'e'go nnee bitashaa doleełgo.

5 Áík'ehgo binant'a'íi yaa hadais'aa n'íi, Yushdé', daayihniigo, da'íktséhíhíi gáyihni, Shinant'a' da'kwíi naa ha'áá?

6 Mazhíil dała'a gonenadíni ik'ah bee kedaanes'aago, nii. Áík'ehgo gánáyildo'niid, Dagoshch'i' ndaahgo ashdladin zhá shaa ha'áá ánágódle'go k'e'íłchíi.

7 Ła' gánáyildo'niid, Nihíi da'kwíi naa ha'áá? Áík'ehgo gáníi, T'oh naghái ízis nchaahíi dała'a gonenadín dádeskadgo. Áík'ehgo gánáyildo'niid, Tsebídín zhá shaa ha'áá ánágódle'go k'e'elchíi.

8 Nant'an bána'iziidná' bich'i' nach'aahn, Gonyááyú ándzaa laą, yihni: díi jji ni'gospdzán biká' ágot'ee zhinéé nakaihíi daańinolt'íłhíi, idindíin zhinéé nakaihíi bitisgo daagoyáą.

9 Ni'gospdzán biká' ízis it'iiníi bee nohwit'eké ádaagódle'; áík'ehgo ásdjįdgo dahazh'i' daagoljįyú nohwá ch'ídaadotjįł, nohwıłdishnii.

10 Hadń da'ayáhągo ágot'eehíi ndi begondljįigo nayik'í'iziidyúgo ízisgo ágot'eehíi alđó' begondljįigo nayik'í'iziid doleeł: hadń ayáhągo doo bik'ehyú át'ée dayúgo dázhó itisgo doo bik'ehyú át'ée da doleeł.

11 Áík'ehgo ni'gospdzán biká' it'iiníi doo nzhqogo ádaanołsj dayúgo, hadń yaaká'yú it'iiníi nohwaa yiné' áiná'?

12 Ła' bíyéhi doo bá nzhqogo ádaanołsj dayúgo, hadń dánohwíi nohwíyééhíi nohwaa yiné' áiná'?

13 Doo hadń binant'a' naki da: dała'a bił nchq'ná' la'ihíi bił nzhqo doleełi at'ééhíi bighą,

dagohíí dała'á yota'ná' ła'ihíí yich'olaa doleeli at'éé. Bik'ehgo'ihí'nań ła'íí it'iiníí dała' doo hago'at'éégo bá na'ch'iziidi at'éé da.

14 Phárisees daanlíni, zhaali ádáhádaat'ínihi, díi dawa daidezts'aqaná' Jesus yaa yádaakti'go yaa daadloh lé'e.

15 Áík'ehgo gáyihñiid, Nñee binadzahgee daanołshoq ádaanoł'ij ndihíí Bik'ehgo'ihí'nań nohwijíí yuñe'íí yígółsı: nñee hat'íí itisgo ádaayonihíí, áí Bik'ehgo'ihí'nań bił ncho'.

16 Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaní ła'íí binkááyú nada'iziidíí ádaanihíí yebik'ehgo ngóhéyáá, John nyáázhi': áigé' yushdé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee begoz'aaní nł'éégo baa na'goni'íí t'ah baa nadaagolni' goldoh, áík'ehgo nñee dała'á daantúígee dázhó hádaat'ijgo idéedaalnaa.

17 Yáá ła'íí ni'gosdzán biłgo bech'igonáhgo doo nyee da, áíná' begoz'aaní dázhó da'ayahágo ndi bech'igowáhgo nyee.

18 Dahadń bi'aad yił iłk'ínát'aazhgo ła'i yił nnaná'nááyúgo án nant'ı' naghaa: ła'íí dahadń isdzán bika' yó'onáyılt'e'n yił nñááyúgo áí nñee nant'ı' naghaa.

19 Łah nñee ízisgo it'iiníí, nak'a' nł'éhi lichiiigo dot'izhi bidiyagé lé'e, dajji biigha idán lán ílíiníí zhá yiyáni.

20 Áí nñee bich'ígót'i'gee ła' nñee ídókeedi dá lóód zháhi, Lázarus holzéhi, ndaabich'istji.

21 Nñee ízis it'iiníí iyaqagé' bán bizhool nanidéhíí shá dó'né' hadó' nzi lé'e: ła'íí licháné baa hikáhgo biká' lóódíí daayihñaad.

22 Nñee tét'iyé n'íí daztsaągo Bik'ehgo'ihí'nań bi-

nal'a'á yaaká'yú daagolíníí Abraham bijíílázhj' ídélyóltą'go onádaabistj'j lę'e: nņee ízis it'j'j n'íí ałdó' daztsąągo łęłtj'j.

23 Ch'iidntahyú dázhó biniigonł't'éęgo hadag déz'j'jgo nzaadyú Abraham Lázarus ídélyóltą'go yiltsąą.

24 Áík'ehgo Abraham nawode yich'j'j' ánniid, Abraham, shitaa, shaa ch'onba'go Lázarus shich'j'j' nł'áá, bilázhoozhíí tú bee náyółt'oodgo shizaad shá yinolł'az; díí kọ'íí biyi' nyeeego shich'j'j' nagowaahíí bighą.

25 Áíná' Abraham gábilnņiid, Shiye', t'ah hinńááná' bínánłńíh, dawahá nł't'ééhíí nıyéé ni', áíná' Lázarus doo hat'íí nł't'éhi bíyéé da ni': k'adıí án nł't'éęgo ábi'dilzj, áíná' nihíí k'adıí niniigonł't'éé.

26 Nohwíí nohwigizhgee dázhó yúyahgo nalwozh ałdó': áík'ehgo kodé' azhj' nach'idikáh doleel n'íí doo hago'at'éęgo akú nach'idikáh át'éé da; áíná' doo yushdé' nach'idikáh át'éé da.

27 Áík'ehgo nņee ízis it'j'j' n'íí gánņiid, Shitaa, nánoshkąąh, Lázarus shitaa bigowayú nł'áá:

28 Shik'isyú ashđla'i golj'j; áí doo kúyaa góyéęgo goz'ąą yuyaa dikáh da doleelhíí bighą Lázarus bil nagolņi'go nł'áá.

29 Abraham gábilnņiid, Bíí Moses łá'íí Bik'ehgo'ih'i'nań binkááyú nada'iziidi n'íí k'eda'ashchiiníí yedaagoyilj'j; áí yıdaayęsts'ąą le'.

30 Ágánņiid, Dah, shitaa Abraham: áíná' da hadń daztsánihi bich'ą'gę' nánł'ááyúgo shik'isyú binchọ'íí yich'ą'zhj'j' ádaaņe' doleel.

31 Abraham gánábılđo'ņiid, Moses łá'íí Bik'ehgo'ih'i'nań binkááyú nada'iziidi n'íí

k'eda'ashchiiní doo daidits'ag dayúgo, daztsáni naadiidzaago bił nadaagolni' ndi doo da'odlaą da doleel go'íí.

17

¹ Jesus bitsilke'yú gáyiln̄iid, Nakídintaahí dábegolne' go'íí, áiná' hadn̄ na'intaahí bá góyéé doleel.

² Tsée be'ik'áhi nchaahi bik'osyú bídest'q̄ogo túnteel beh hilt'e'go bá nzhq̄ doleel ni', díí doo ízigo ádaat'ee dahíí dała'á nchq̄'go at'íígo doo áile' da doleelhíí bighą.

³ Ídáadaadesólt'íí: nik'isn nich'í' nchq̄'go at'ííyúgo bee bich'í' yán̄ti'; áík'ehgo, Shaa nágodin'áah, nil̄niiyúgo baa nágodin'áah.

⁴ Dała'á jii gots'idn nich'í' nchq̄'go ánádzaayúgo, gots'idn nich'í' ánádzaago, Shaa nágodin'áah, nil̄niiyúgo, baa nágodin'áah.

⁵ Jesus binadaal'a'á gádaabil̄n̄ii, Nohwi'odla'íí dayúweh nohwá bínáhodaalgo áńs̄i.

⁶ Áík'ehgo Jesus gádaabil̄n̄ii, Nohwi'odla' mústard biyígé ga'at'ééyúgo ndi, díí tsj s̄ycamine holzéhi gádaabil̄dołn̄ii, Dáni nikeghadgé' hádn̄łts'q̄odgo túnteel biyi'gee ík'endléé; áík'ehgo da'án̄niiyú ane' doleel.

⁷ Nohwitahyú ła' bána'iziidíí bá nagodz̄iizyúgo, dagohíí magashi bá nanyoodyúgo, ya' kíyaagé' nádzáago gáyil̄n̄iih née, Yushdé', dák'ad ndaahgo ináá?

⁸ Dah, áiná' gáyil̄n̄iih, Shá á'íle', áígé' ík'e'idleego shich'í' n'ííkáah, ąął iyáágé' ąął ishđlaąyúgo; bikédé'go ináá ła'íí íđląá.

9 Ya' bana'iziidíí da'áyihñiiyú adzaahíí bigha, Ahíyi'ee, yihñii née? Dah, nsi.

10 Nohwíí ałdó' da'ánohwiłdi'niihíí dawa ádaasolaayúgo gádaadołñiih, Nohwíí doo nił daandlii dago ná nada'iidziid: hat'íí, Ádaale', nohwıłdi'niihíí zhá ádaasiidlaa.

11 Jerúsalemyú higaalyú Jesus Samária la'íí Gálilee bigizhyú higaal lé'e.

12 Gotah yune' oyáago nnee gonenan lóod doo ínádih dahi, léprosy holzéhi, yaa nakaihi baa hikai, aí da'anahyú naziiigo,

13 Daadilwoshgo gádaanii, Jesus, Nant'án, no-hwaa ch'onbáah.

14 Jesus aí nneehíí yiltsaago gádaayihñii, Daadolkáhgo okaqah yedaabik'ehi bich'i' ch'í'nah ádaadołdle'. Hikahná' nkt'éé nádaaslii lé'e.

15 Aí nnee dała'á nábi'dilziihíí yigołsiidgo t'aqzhi' Jesus yaa nadzáá, nádziihíí Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahénziigo dilwoshgo,

16 Jesus biyahzhi' hayaa adzaa, Ahíyi'ee, yihñiiigo: án Samáriagé' gólínihi.

17 Áigé' Jesus gábiñii, Gonenan nádaadziihná' ngost'áihíí hayú?

18 Dadín zhá lahgé' nneehihi t'aqzhi' nadzáá, Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahénziigo.

19 Nádnáhgo hínáál, ni'odla'íí nkt'éégo ánániidlaa, yihñii.

20 Phárisees daanlíni Jesus nayídaadikidgo gádaayihñii, Da'os'ah Bik'ehgo'ihí'nań nant'aa doleekí kú bengowáh? Jesus gáníí, Doo hwit'iigo kú bengowáh da:

21 Kúnko dín'íi! dagohíi, Nláhyú nláh! doo daach'inii da: Bik'ehgo'ihinań ałk'iná' nohwiyi' yune' nant'aa.

22 Jesus bitsilke'yu gáyilnii, Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi bijii dała'á nách'oltséh hádó' daanołsijih doleel, ndi doo ndaahołtséh át'ée da goldohíi dahagee biká' ngowáh.

23 Nláhyú daadeł'íi, dagohíi, Kú daadeł'íi, daanołhwilch'inii doo: áiná' akú dołkáh hela', biké' dołkáh hela'.

24 Hada'didla'íi bee yáa dáłazhineéégé' lazhzhineéégo bee got'íi nágodleeh; áik'ehgo shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, ánsht'ee doleel ch'í'nah áshidelzaahíi bijii.

25 Dab'íłtsé łáągo shiniigodilne'go daakinolt'íiłi doo hádaashit'íi da doleel.

26 Noe t'ah goljíná' ágot'ee n'íi k'ehgo shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, nánsdháhíi bijii ałdó' ágágot'ee doleel.

27 Áiná' Noe tsina'eełi' yiyi' oyaazhí' da'ch'iyaa ni', da'ch'idlaą ni', nnádaach'ikse' ni', la'íi laa daagoch'ihiniłgo nnádaaze' ni', áigé' tú idezjoolgo aął tú bil daach'idesdzii'.

28 Lot t'ah goljíná' ałdó' da'ágágot'ee ni'; da'ch'iyaa ni', da'ch'idlaą ni', nada'ch'ihihiih ni', kaa nadaahi'niih ni', k'eda'ch'idilee ni', la'íi gowa'ádaagoch'ile' ni';

29 Áiná' Lot Sódomgé' ch'ínyááhíi bijii kq' la'íi tsée likq'i, brimstone holzéhi, yaaká'gé' náłtáągo aął daakowáá'.

30 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, ch'í'nah ádideshdle'híi bijii ałdó' ágágot'ee doleel.

31 Ái bijii hadń bikih biká'yú dahsdaahn bikih

yune' bíyééhíí siné'i, gódah yiká o'ánáodáh hela': da'áik'ehgo aldó' nnee k'edolzaahíí yiyi' naghaahn t'aazhí' ánáo'ne' hela'.

³² Lot bi'aadn bínádaahniih.

³³ Dahadn bi'ihina' yaa bil goyééhín, áí bich'á' da'izlíí hileeh; áiná' dahadn ádaayis'nahgo bi'ihina' da'izlíí silíí'n ihina' doo ngonel'aq' dahii yee hiina doo.

³⁴ Shíí gánohwíkdishnii, Áí bitlé' nnee naki dash-teezgo, da'á'á nádiltehná' la'íí da'akú sitíí doo.

³⁵ Isdzané naki ísht'a da'ik'aayúgo, da'á'á nádiltehná' la'íí da'akú sidaa doo.

³⁶ Nnee naki k'edolzaayú na'aashyúgo, da'á'á nádiltehná' la'íí da'akú sizíí doo.

³⁷ Hayú, nohweBik'ehín? daabilnii. Jesus gádaabilnii, Dahayú its'í siné'yú ch'ishoogi da'at'ée' doleel.

18

¹ Da'ch'okaqah nt'éégo doo kil iyeeh dago Jesus na'goni'íí bee ílch'ígó'aahgo

² Gánniid, Lah kih goznilyú yánáltihín gólíí, Bik'ehgoihina' doo yidnksíni da, nnee doo bil ilíni da:

³ La' isdzán, itsaa nlíni, áígee golíni dakozhá baa nadáhgo gábilnii, Shá ilk'ígodndóqoh, nnee la' shik'enniihíí bigha.

⁴ Dét'íhézhí', Dah, yihnii: ndi bikédé'gohíí dabíí gádíldi'nii, Bik'ehgo'ihina' doo dinsí da, nnee doo shil ilíí da;

⁵ Da'ágát'ée' ndi díí itsaahíí ts'íshíkdííhíí bigha bá ilk'ígodishdóqoh; dahyúgohíí kú nádáh nt'ééyúgo shiyílhá.

6 Jesus gánádo'niid, Yánáltihń doo dábik'ehyú át'éé dahń ánniidíí ídaayesóts'ąą.

7 Bik'ehgo'ihinań nnee hayínííshą' dajjį biigha ła'íí datl'é' biigha bich'į' ádaaniihíí bich'į' ídést'sąągo ńzaad godihigháh ndi yá ilk'ígodildqoh.

8 Dagoshch'į' yá ilk'ígodildqoh, nohwıldishńii. Da'ágát'éé ndi shíí nnee k'ehgo Niyááhíí nánsdzaagoshą', ni'goszán biká' nnee daashodlaaní ła' daastséh shį?

9 Jesus nnee ła' dázho' nshqo daanzigo dabíí zhą ádaa da'odlígo, ła'íí doo hadń yil da'óltagi da, ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee hadziigo gáyilńii:

10 Łah nnee naki wá'yú da'ch'okąąh goz'ąą yune' o'áázh lé'e; dała'á Phárisee nlíni, ła'n tax bich'į' nadaahi'ńii.

11 Phárisee nlínihń ídá'okąąhgo gáníí, Bik'ehgo'ihinań, shíí ła' nnee ádaat'eehíí k'ehgo doo ánsht'ee dahíí bighą naa ahénsį, áí aadaanchį'íí, doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí, nant'į' nadaakaihíí, díí tax bich'į' nahi'ńihń ndi doo bik'ehgo ánsht'ee da.

12 Shíí dałán godilziníí biyi' nakidn dáshiná' oshkąąh, ła'íí dawahn shiyéehíí dágonenanyú ilk'é'ńilgo dała'á Bik'ehgo'ihinań bich'į' nanáhishńil.

13 Áiná' tax bich'į' nahi'ńihń da'anahyú sizjigo bijííłázhį' nyínkts'į, dá doo hadag dighaałé gáníigo okąąh, Bik'ehgo'ihinań, shíí shinchq' łánihi shaa ch'onba' le'.

14 Shíí nohwıl nadaagoshńi', Áí nneehń gowayú onádzaa, Bik'ehgo'ihinań binadzahgee bízhą binchq' n'íí bich'ą'né'ná' ła' nneehíí, dah: hadń

itisgo ádestjijn ádaagoch'olba'go ádolniik; áiná' hadn ádaagoch'olba'n itisgo at'éego ádolniik.

15 Jesus mé' baa ndaach'ihenzil lé'e, yiká ndaadilniih daabich'ido'níigo: áiná' Jesus bitsilke'yu daayiltsaago, Doo ágádaakt'ij da, daabilniiid.

16 Áiná' Jesus, Yushdé', daayilniigo, Ch'ík'eh chagháshé shich'í' nihikáh le', doo t'aaqzhí' daahínóltq' da; bíi ga'ádaat'eehíi Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee daanliij, niigo.

17 Da'aniigo gádaanohwíldishnii, Dahadn chagháshé alch'íséhíi k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee begoz'aaní nágodn'aayúgo zhá Bik'ehgo'ihí'nañ bilakt'áhgee daanliiníi itah hileeh.

18 Lah nant'an Jesus nayídkidgo gáyilnii, lch'ígó'aahíi nkt'éhi nlinihi, hago laa áshne'go ihí'naa doo ngonel'aa dahíi bee hinshnaa doleek?

19 Jesus gábilnii, Hat'íi bigha nnee nkt'éhi shilnii? doo hadn nkt'éé da go'íi, dała'á zhá, Bik'ehgo'ihí'nañ zhá.

20 Bik'ehgo'ihí'nañ ngon'áá lé'ehíi bígońsı go'íi, Doo nant'í' nach'ighaa da, Doo ich'izilhee da, Doo ich'in'ijh da, Doo lé'ch'ikchoo da. Kitaa la'íi kimaa ch'idnıı.

21 Nneehíi gábilnii, Áníi nashaage' godezt'i'go ái dawa bee ánsht'ee.

22 Jesus ái yidezts'aaná' gábilnii, Dała'á zhá doo bee ánt'éé da: ti'i, dawa niyéehíi naa nahonihgo, zhaalihíi tédaat'iyéhíi bita'iníi, áik'ehgo yaaká'yú dawahá lán ilni niyéé doleek: áiná' yushdé', shiké' dahsinnáh.

23 Ái yidezts'aaná' doo bil gozhóo da silij: dázhó

ízis it'íjhíí bighą.

²⁴ Doo bił gozhóó da silijgo Jesus bígołsijdná' gáníí, Nnee ízis da'it'iiníí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiníí itah daaleehgo dážhó bá nyee!

²⁵ Łíí bighán ha'i'áhíí bená'kadé bigha'i'ányú ch'éghąhgo bá nyeená' ízis it'iiníí Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanliiníí itah hileehgo itisgo bá nyee.

²⁶ Nnee áí daidezts'aaníí gádaanii, Áíná' hadń zhą hasdábi'dilteeh?

²⁷ Jesus gáníí, Nnee dahat'íhíta doo łayole' at'éé dahíí Bik'ehgo'ihí'nań łayile'hi at'éé.

²⁸ Peter gábiłnii, Nohwíí nohwíyéeé dawa bich'ą' dahdihikainá' níké' dahsiikai ní'.

²⁹ Jesus gánádaabiłdo'ńiid, Da'anii gádaanohwiłdishnii, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee daanlijzhí' itah nlijhíí bighą bigowa, bi'aad, bik'isyú, bimaa, bitaa, dagohíí bichągháshé yich'ą' dahnyááyúgo,

³⁰ Áń díí goldohíí biyi' áí bitisgo doo ałch'ídn baa na'né' doleeł, łá'íí łahgo náhodeszaago ihí'naa doo ngonel'ąą dahíí yee hińaa doleeł.

³¹ Jesus bitsilke'yu nakits'adáhíí yił its'ákaigo gádaayilńńiid, Jerúsalem yúdag deikai, ákú Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shaa k'eda'ashchiiníí dawa begolne'.

³² Nnee doo Jews daanlij dahíí baa shi'dilteehgo shaa daadloh doleeł, yúyahgo shiniidaagodile' łá'íí shik'ídaadihizheeh doleeł:

³³ Hashída'ıltsaas doo, łá'íí daashizilhee doleeł, áígé' taagi jji hileehgo naadishdáh.

34 Áíná' hat'íi niigo aníhíi doo la' yídaagoſi da: aníhíi baa ch'anani'igo doo bił ıdaagozi da.

35 Jesus Jériko k'ad yaa higháhná', la' nnee bináá ágodini ídókeedgo itín bahyú sidaa:

36 Nách'okseełi yidezts'aągo, Hat'íi láá ágodzaa, niigo na'ídikiđ lé'e.

37 Áík'ehgo gádaabiłch'inii, Jesus, Názařthgé' gólíni, kúk'e higaal.

38 Áík'ehgo nádidilghaazhgo gáníi, Jesus, David biYe' níni, shaa ch'onbáah.

39 La' ádn náłseełi bił daadestehgo, Godnch'áad, daabiłnii, áiná' da'tiségo dilwosh, gáníigo, David biYe' níni, shaa ch'onbáah.

40 Jesus nnyáągo, Yushdé' bił dołkáh, nii: bit'ahzhi' nyáána' nayídiłkidgo

41 Gáyilnii, Hat'íilá ná áshke' hánt'iji gá? Nnee bináá ágodinií gábiłnii, SheBik'ehń, desh'įigo ánáshídle'.

42 Jesus gábiłnii, Nináá nágódleeh, ni'odla' nht'éego ánániidlaa.

43 Dagoshch'į' go'įi nasdliįgo biké' dahiyaa, Bik'ehgo'ihí'nań ba'ahénziįgo: áík'ehgo nnee dawa daayiltsaąaná' Bik'ehgo'ihí'nań ya'ahédaanzi lé'e.

19

1 Jesus Jériko yú ch'ínyáá lé'e.

2 Ákú la' nnee Zacchéus holzéhi, tax bich'į' nadaahi'niiłi da'tiséyú sitíni, ízis it'ini golíi lé'e.

3 Jesus holzeehn yiltséh háť'įi; áiná' nnee daahljizhgé' bíi alch'íséhií bigha ch'éh histseh nzi lé'e.

4 Áík'ehgo nálseehíí yádn nádilwodgo Jesus ch'égháh doleelyú gashdla'á nan'áhi yiká'zhì' hayáá.

5 Jesus áígee nyááná' hadag déz'ijná' gábilnii, Zaccéus, dáhale gódah ch'ínnáh; díí jji nich'ì' hasta' deyaá.

6 Áíge' dáhalego gódah ch'ínádzaago yaa bil gozhógo gowayú yił onát'aazh.

7 Nnee áí daayiltsaąná' bída'iltahgo gádaanii, Nnee doo bik'ehyú at'éé dahń yaa hasta' oyáá.

8 Zaccéus nnyáago Jesus gáyilnii, ShiNant'a', dawahá shíyéehíí ilní'gé' tédaat'iyéhíí baa hishniik; áiná' dahat'ihíta bee bich'ì' nashich'a'yúgo, díídn dábitisyú da'ágánaołaągo bich'ì' nanádihishnił.

9 Jesus gábilnii, Díí jji behasdách'igháhíí kogee naháztaaníí bee bá goz'ąą, Zaccéus aldó' Abraham bich'ą'gé' bi'dishchini at'éégo.

10 Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee ch'a'onezdeehíí biká daadesh'ji la'íí hasdáhishniłhíí bighą niyáá.

11 Nneehíí idaayésts'ąągo Jesus ilch'ígót'aahgo na'goni'íí yee bil nanádaagołni', Jerúsalemýú dák'azhá hígháhíí bighą, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań nant'aa doleehíí dagoshch'ì' ch'í'nah áile' daanzihíí bighą.

12 Lah nnee íziso at'éhi nzaadyú óyáá, nant'án ábi'dilne'go, áíge' nádáhgo.

13 Nnee gonenan bánada'iziidíí, Yushdé', daayilniiidgo, bestso pounds holzéhi dała'ągo daantúígee yita'iznii gáyilniigo, Díí zhaalihíí bigowáhgo ádaale', danánsdzaazhì'.

14 Áiná' nnee áígee daagolíníí daabich'olaahíí

bigha ch'inii nadai'aahii bike' odais'a' gadaaniigo, Dín nneehñ doo nohwinant'a' hileeh hádaahiit'ii da.

¹⁵ Nant'an ábi'delzaagé' nádzáágo, Shánada'iziidi zhaali baa daasiñilí yushdé' shá daabiłdołñiih, nii lẹ'e, dała'á daantııgee zhaali da'kwii ádaizlaahii bigonsihii bigha.

¹⁶ Da'ıłtsé baa nyááhñ gábiłñii, Shinant'a', nizhaalihii gonenan itisyú ánayıidlaa.

¹⁷ Áık'ehgo gáyıłñii, Nłt'éégo shána'izíidi, nłt'ééyú ándzaa ląá: da'ayáhá ndi nłt'éégo shá ánlaahii bigha gonenaágo křh goznili bá nant'áágo ánishłe'.

¹⁸ Iké'gee nanádzááhñ gánii, Shinant'a', nizhaalihii ashđla' itisyú ánayıidlaa.

¹⁹ Áık'ehgo gáyıłñii, Nihii ashđla'go křh goznili bá nant'áá doo.

²⁰ Ła' nanádzáágo gánii, Shinant'a', kóh nizhaali, bił isiiđisgo ná síné' ni':

²¹ Nnee doo begónedzaą dahi nłłihii bigha nénásdzid: hat'ii doo ninne' dahii dahnné', hat'ii doo k'edínláa dahii náhigéesh.

²² Nant'ánhii gábiłñii, Dáni niyati'ii bee ch'éédént'ąą, nchq'go shána'izíidi. Nnee doo begónedzaą dahi nshłıigo bigoñłsj, doo ni'niné' dahii nádishné'hi, łá'ii doo k'ediláá dahii náhishgeeshi:

²³ Hat'ii bigha áiná' shizhaalihii doo shá ha'áñnil da, kú nánsdzaago bínágodzaahii bił hanañil doleeł ni'?

²⁴ Nnee bit'ahyú nadaaziinii gáyıłñii, Bizhaali bich'á' nadaadołñiiłgo nnee bizhaali gonenanhn baa daanołñiił.

²⁵ (Nohwinant'a', án la' ałk'iná' gonenan bíyéé,

daabiḡii.)

²⁶ Gádaanoḡwiḡdishḡii, Dakówa hat'íi kíyéeḡhíi kaa nado'né' doleek; ła'íi doo hat'íi kíyée' dahíi, kíyée' lé'e ndi kich'á' nadido'né' doleek.

²⁷ Áíná' díi daashich'ólaahíi, doo binant'a' hishleeḡ hádaashit'íi dahíi, kú shidáhyú ndaahoḡt'e'go shiḡááḡ nadaaḡtseed.

²⁸ Jesus aḡḡ nagosḡi'ná' ádn dahiyaa wá'yú Jerúsalemyú.

²⁹ Béthphage ła'íi Béthany k'ad yaa higháná', dziḡ Olives holzéhi si'aḡḡee nyááná' bitsiḡke'yu naki oyiḡa',

³⁰ Gáyikḡiigo, Ti'i, noḡwádneyú gotahyú doḡaash; dáha'aḡaashḡee túlgayé zhaazhé dahastḡ'óḡo baa noḡaash, t'ah doo hwahá hadn yiká' dahndaahi da: ái k'e'ol'adgo kú nánoḡoos.

³¹ Dahadn, Hat'íi bighḡ k'e'ol'ad? noḡwiḡiiyúgo, gábiḡdidohiiḡ, NohwiNant'a' hát'íiḡo áhiit'íi.

³² Doḡaash, yiḡii n'íi dahazh'aazh, áik'ehgo Jesus dá ábiḡii n'íi k'ehgo túlgayé zhaazhé yaa n'áázh.

³³ K'edaayi'adná' nḡee ái túlgayé bíyéhihi gádaabiḡii, Hat'íi bighḡ túlgayé zhaazhé k'e'ol'ad?

³⁴ Gádaayiḡii, NohwiNant'a' hát'íiḡo áhiit'íi.

³⁵ Áigé' túlgayé zhaazhé Jesus yaa daizḡoḡgo bidiyáḡhíi biká' dahdaihezḡilná' Jesus yiká' dainesdaa.

³⁶ Biḡ higaalyú bádneyú nḡee bidiyáḡé yídaagosteel lé'e.

³⁷ Jerúsalemyú k'ad yaa higháḡo, dziḡ Olives holzéhi si'aḡḡé hayaa iditingee biki' náḡseeḡi ízisgo áná'ol'íiḡi daayiḡsaḡhíi bighḡ biḡ daagozh'óḡo

Bik'ehgo'ihinaan ya'ahedaanzigo nadaadidilghaazhgo gadaanii nkegonyaa:

38 Ízigo Nant'an, nohweBik'ehn bizhi' yee higaahn ba'ahegosini at'ee: yaakayú ilch'igont'ee, da'tise goz'agee idindin.

39 Nnee bináat agot'iidii la' Phárisees daanlini Jesus gadaayinii, Ilch'igó'aahii nlini, níké' náseehí, Doo daagonlch'aad da, daabini.

40 Áiná' gadaayinii, Ái doo daagonlch'aad dayúgo dá tsée ndi nadaadidilghaash go'ínohwildishni.

41 Ahanéé' higaahná' kih goznili yiltsaago yaa hichag.

42 Gániigo, Díi jii ndi hat'ii bee niyi' ilch'igont'ee doleehi bigonlsiyúgo nkt'ee doleel ni! Áiná' naa ch'anal'i.

43 Nik'edaannihii ninaa leedaagodigeedgo leezh ninaa leedn'aago doo hwaa ch'igot'i' da doleehi bich'i' goldoh.

44 Nkinádaanidikt'eeh doo, ni la'ii nichagháshé niyi' daagolínii; doo la' hayú tsée ilk'idaanasdláago ádaanile' da; Bik'ehgo'ihinaan naa nyáaná' doo bigonlsi dahii bigha.

45 Da'ch'okqah goz'agee yune' Jesus ha'ayáago akone' baa nada'iniihii ch'inihiyood nkegonyaa lé'e;

46 Gadaayiniigo, Díinko bek'e'eshchii, Shikihii kih biyi' da'ch'okqahii at'ee, áiná' nohwihii daan'iihii bigowa ádaagosolaa laa.

47 Dawa jii da'ch'okqah goz'agee yune' ilch'igó'aah lé'e. Okqah yedaabik'ehi la'ii begoz'aanii ye'ik'eda'ilchihii la'ii nnee itisgo nadaandeehi daabizilhee hádaat'ii,

48 Ndi doo hago ádaabile' da: nnee nkt'éégo bich'í' ídaayésts'áqhíí bigha.

20

1 Łah da'ch'okqaah goz'aq yune' Jesus nnee yil ch'ígó'aahgo nkt'éégo na'goni'íi yaa nagolni'go okaah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaní ye'ík'eda'ilchíhi, la'íi Jews yánazíni baa hikaigo,

2 Gádaabiñii, Hadn bik'ehgo ánánt'íi, nohwil nagolni', hadn naa godin'áágo ánt'íi?

3 Jesus gádaabiñii, Shíi áldó' dała'a nanohwídishkid; ái shil nadaagoñi':

4 Ya' John baptize ádaagole'íi yaaká'gé'go née, dagohíi nnee bich'á'gé'go née?

5 Łil yádaakti'go gádaakídi'nii, Yaaká'gé'go daan'niihyúgo gánohwíldinih, Áiná' hat'íi bigha doo daaholdlaq da lán?

6 Áiná', Nnee bich'á'gé'go, daan'niihyúgo: nnee nohwil ledaats'ihne': John da'anii Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi nlii ni' daanzihíi bigha.

7 Áik'ehgo, Doo baa nadaagolni' da, daanii.

8 Jesus gánábíldo'nii, Shíi áldó' hadn bik'ehgo ánásht'íi doo nohwil nagoshni' da.

9 Jesus díi ilch'ígót'aahgo na'goni'íi yee nnee yil nanagolni' nkegonyaa; Ła' nnee dasts'aa k'eidnláágo bá yinádaadéz'ini yá ch'ígohet'aqaná lahyú ni' goz'aqyú óyáá, ákú sidaago nzaad begodigháhyú.

10 Da'nest'áágee ngonyáágo la' bána'iziidi bidasts'aa bá yinádaadéz'ini yich'í' oyił'a', binest'a' la' bá náyíné'go: áiná' dasts'aa bá yinádaadéz'inihíi nbída'eshtłizhná' dá dílkqohgo onádaabis'a'.

11 Bána'iziidíí ła'ihí onaayíł'a': án ąldó' nyída'eshłizhgo yiniidaagodezlaaná' dádíłkqoqhgo onádais'a'.

12 Áígé' taagigee onaayíł'a': án ąldó' yinída'desnihgo ch'ídaist'e'.

13 Dasts'aa hentííníí bíyééhíí, Hago ashłe'? nii. Shiye' shíł nzhónihí dish'aa: án zhą daayiltsąągo daidnłsį doleel shį.

14 Áíná' dasts'aa yinádaadéz'íni án daayiltsąąná' gádaaıłdi'nii, Díí dasts'aa hentííníí bíyéé doleelíí át'éé: hałąą, daazołdee, áígé' bíyéé doleel n'íí daanohwiyéé doleel.

15 Áík'ehgo dasts'aa hentííníí yiyi'gé' ch'ídaist'e'go daizes-híí. Áíná' dasts'aa hentííníí bíyéhi hago ádaabile'shą'?

16 Án nádáhgo dasts'aa bá yinádaadéz'íí n'íí naitseedná' dasts'aa hentííníí ła'ihí yá ch'ínágohet'aah. Nnee áí daidezts'ąąná' gádaanniid, Begolneh hela'.

17 Áíná' yinel'íigo gádaabiłnii, Áíná' díí bek'e'eshchiiníí hat'íí golzeego ágolzee, Tséé kįh ádaagole'íí yó'odaisne' n'íí, ilhagon'áágee da'ıltsé si'aaní silįi?

18 Dahadń áí tséé yiká' nágo'yúgo bizéigo ábile'; áíná' dahadń áí tséé biká' naltq'yúgo ik'án k'ehgo ábile' doleel.

19 Da'áigee begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi ła'íí okąąh yedaabik'ehi itisyú nandeehíí, ilch'ígót'aahgo na'gońi'i yee hadzii n'íí bii ádaabiłniigo yıdaagołsįhíí bighą ha'ádaıłt'e' hádaat'íí, ndi nnee dał'a'dzaahíí yédaaszii'.

20 Daabinel'íigo anadaal'izi bich'į' odais'a', nnee

nzhóni ádaadil'iiigo, Jesus biyati'íi bee daahiiljizh daanzigo, nant'ánchañ baa daankteehgo baa yá'iti' doleelgo.

21 Áík'ehgo nabídaadilkidgo gádaabiñii, Ilch'ígó'aahíi, nkt'éégo yán'ti', la'íi da'áígee ilch'ígón'aahgo bídaagonlzi, nnee doo la' itisgo sínt'ii da, dawa nich'í' dálet'ee, Bik'ehgo'ihí'nañ bich'í'zhinéé goz'aaníi da'aniigo baa ilch'ígón'aah:

22 Ya' Caesar bich'í' nadaach'iniigo begoz'aa née, dah dó'noli?

23 Áíná' nadaach'aahíi yígótsigo gádaabiñii, Hat'íi bigha yashti'íi bee daasho'jizhgo ádaashildoñii?

24 Zhaali, penny holzéhi, la' shaa no'aaahgo nesh'íi. Hadn' be'ilzaa, hadn' bizhi' biká' dah-goz'aa? Caesar bíyéhi laa, daabiñii.

25 Jesus gánádaabildo'niid, Caesar bíyéehíi Caesar baa daanoñii, áíná' Bik'ehgo'ihí'nañ bíyéehíi Bik'ehgo'ihí'nañ baa daanoñii.

26 Nnee biñáál Jesus aníhíi doo bee daahiljizh at'éé da: áíná' t'aa'zhí' hanadzihíi baa bil díyadaagot'eego, doo hat'íi daañii da lé'e.

27 Áígé' la' Sádducees daanlíni, nanezna' n'íi doo naadiikáh da daaníhi, Jesus yaa hikaigo nabídaadilkid,

28 Gádaaniigo, Ilch'ígó'aahíi, Moses gáníigo no-hwá k'e'eshchíi lé'e, La' nnee bik'isn bí'aad yich'á' daztsaa'yúgo, bichagháshé doo la' dayúgo, nneehñ bik'isn n'íi bí'aad yil nnádo'neelgo bik'isn n'íi chagháshé bá ágodolñii, niigo.

29 Lah nnee ilk'isn gosts'idi daanlii lé'e: ái da'íltsehíi nnáágo bichagháshé doo la' dago daztsaa'.

30 Bik'isn nakigeehíí isdzánhíí yíl nnaná'náágo bichagháshé doo ła' dago dananástsaá.

31 Taagigeehíí áldó' isdzánhíí yíl nnaná'náágo dananástsaá; gots'idihíí dawa da'ágánáadaadzaa: bichagháshé doo ła' dago nanezna'.

32 Dá'íké'yú isdzánhíí áldó' daztsaa.

33 Áík'ehgo nanezna'gé' naach'idikáhgee hayíí bi'aad doleeł, ik'isyú gots'idihíí dawa yíl nadaaznaaná'?

34 Jesus gádaabiñii, Nnee díí ni'gosdzán biká' nakaihíí nnádaalse', ndaagohiñiigo nnádaalse':

35 Áíná' yaaká'go yíl da'otagihíí nanezna'gé' naadikaigo doo nnádaalse' da, doo ndaagohiñiigo nnádaalse' da:

36 Doo nanánne' da: Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú daagolíníí k'ehgo daagolí; naadikaihíí itah daanliigo, Bik'ehgo'ihí'nañ bichagháshé daanlii.

37 Nanezna'íí naadiikáhgo Moses, ch'il yaa nagosni'íí bee nohwich'í' dá'ígóziigo ágolaa, gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nañ, Abraham yokaqahñ, da'án Isaac, Jacob áldó' yokaqahñ, yilniigo yozhii.

38 Án doo nanezna'íí yokaqahñ nlii da, daahinaahíí zhá: nnee nanezna' ndi Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee t'ah daahinaa.

39 Áígé' begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi ła' gádaabiñii, İlch'ígó'aahíí, nkt'éégo hándzii.

40 Áí bikédé'go nnee daaste'go doo hadn nabínánkíd da.

41 Jesus gánádaabiłdo'niid, Hago'at'éégo, Christ David biye' nlii, daach'inii áíná'?

42 David dabíí naltsoos Psalms holzéhi biyi'

k'e'eshchijí gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nań sheBik'ehń gáyihńiid, Shigan dihe'nazhińéego sínadaa,

⁴³ Nik'edaannihíí ni'isna' ashle'go nikelł'ááhyú niníłzhj'.

⁴⁴ David, sheBik'ehń bińiigo bozhíí, áík'ehgo hago'at'éégo biye' nlij' áiná'?

⁴⁵ Nńee dawa bídaayést's'ąągo Jesus bitsilke'yu gádaayihńii,

⁴⁶ Begoz'aaní ye'ik'eda'ilchíhi baa daagonońsąą, áí bidiyagé daanneezihí daagolíigo nakaigo, ła'íí na'hinih nadaagoz'ąayú bich'j' ádaach'iniigo zhá bił daagozhóó, ła'íí Jews ha'ánáséh nagoznil yune' nńee yánazini dahnádinbįhyú itah dahnaháztąągo, ła'íí da'adaągee nńee ízisgo ádaat'eehíí dahnádinbįhyú zhá itah dahnaháztąągo bił daagozhóó.

⁴⁷ Áí isdzáné itsaa daanlíni bigową yich'á' nádaagohi'aa ła'íí daazhógo ádaaniigo nzaad gont'i'go da'okąąh: áí itisgo biniigonł'éégo bándaaagodot'aal.

21

¹ Jesus hadag déz'ijigo nńee ízis da'it'iiní zhaali biyi' ohilkaadíí biyi' yuyaa bizhaali odaayihłkaadgo yiltsąą.

² Áígé' isdzán itsaa nlíni tét'iyéhi zhaali naki doo iljí le'at'éhi oyılkaadgo yiltsąą.

³ Áík'ehgo gáníí, Da'aniigo gádaanohwıldishńii, áí itsaa tét'iyehíí nńee dawa zhaali odaiheskaadíí bitisgo zhaali oyılkaad:

⁴ Nńee ízis da'it'iiní bizhaali Bik'ehgo'ihí'nań yaa daayiniłgo zhaali biyi' ohilkaadíí biyi' yuyaa

odaiheskaad: áiná' itsaahń tét'iyé ndi bizhaali da'ái zhá goyilíni oyilkaad.

⁵ Nnee la' da'ch'okaah goz'aanii tsée dénzhónéhi la'íi dawahá dénzhónéhi ndaayiheznilíi be'ágozlaahi yaa yádaakti'ná' Jesus gáníi,

⁶ Díi dao'iinii tsée ilká' dahnagozníi doo la' ilká' dahnast'áá da doleeł, dawa nanehilkaad doleeł.

⁷ Áík'ehgo nabídaadikidgo gádaabihni, Iich'ígó'aahíi, da'os'ah ágonéhi, dawa be'ágon'e'go hat'íi bee bígózí doleeł?

⁸ Áík'ehgo gábihni, Ádaa daagonoldzaa, nnee la' ch'a'onohok'e' hela': láágo shizhi' yee daahikáh doleeł, Shíi Christ nshíi; alk'iná' Christ nádaakíi biká' ngonyáá, daaniigo: ái biké' dahdokáh hela'.

⁹ Áigé' nagonlkaadíi la'íi ilch'í' nadaagont'ogíi baat'ídaanołsi ndi doo ndaaldzid da: ái iltsé begolne'hi at'éé; ndi nnágodáhíi doo dagoshch'í' begolne' da.

¹⁰ Áigé' gánádaabildo'niid, Nnee iltah at'éégo hadaazt'íi ilch'í' nanágonlkaad doleeł, la'íi nnee dała'á binant'a' daagolínihíi aldó' ilch'í' nanágonlkaad doleeł:

¹¹ Da'adzaayú ízisgo ni' nagohi'naa doleeł, shiná' góyéehíi benagowaa doo, la'íi nadaagont'ogíi iltah at'ééhíi benadaagowaa doleeł; dázhó négodzidíi la'íi godiyihgo be'ígóziníi yaaká'gé'go bee ádaagot'íi doleeł.

¹² Ái dawa t'ah doo hwahá begolne' daná' nnee daanohwiłtsodgo nohwiniidaagodile' doleeł, Jews ha'ánálséhíi bich'í' odaanohwił'e' doleeł, la'íi ha'ádaanohwiłkaad doo, la'íi shizhi' bee daanohwich'ozhíhíi bigha ízisgo nant'án

la'íí nant'ánchań biyahzhj' nádaanohwilt'eeh doo, nohwaa yádaakti'go.

13 Dzaagee shá nadaagolni' doleel.

14 Doo iłtsé hat'íí dishniih shjhií baa natséskees dago nohwiini' ładaale':

15 Shíí yati' nohwaa hishniil doo, góyáágo ádaanohwish'ijj doleel, hayíí nohwaa dah-daagoz'aaníí doo nohwitisgo hanádaadziih dago, doo nohwaa daagodiit'aah dago.

16 Dá daanohwitaa, nohwimaa, nohwik'isyú, nohwik'íí, la'íí nohwit'eké ndi nohwaa yáda'iti'go ndaanohwiñiil doleel; la'íí ádaaniigo nohwíí la' nadaanohwiltseed doleel.

17 Shizhi' bee daanohwich'ozhúhíí bigha nnee dawa nohwik'edaanniil doleel.

18 Da'ágát'éé ndi nohwitsits'in biká'gé' nohwit-sizilíí dala'á ndi doo ch'a'odeel da doleel.

19 Daagoyéégo nohwich'i' na'idziid ndi hadag ádaanoł'ee, áík'ehgo nohwiyi'siziiníí bídaagowa'.

20 Jerúsalemyú silááda biınaa łeednt'i'go daol'ijjyúgo, daagołchqohíí biká' ngonáhgo bídaagonołsj doo.

21 Nnee Judéa golzeeyú daagolíníí dził naz'aaníí yich'i' okeeh doo; Jerúsalem yuıe' daagolíníí ch'ínókáh; la'íí da'dányú daagolíníí Jerúsalem yuıe' dáko ha'aokáh hela'.

22 İlk'ínagodildqohíí goldoh biká' ngowaa, baa k'e'eshchiiníí dawa begolıe' doleel.

23 Áígee goldohíí daaltsaaníí la'íí isdzané mé' daabilbe'íí bá góyéé doleel! Ni'gosdzán biká' góyéégo nagowaa doo, díí hat'i'íí áígee biniidaago-didolniil.

24 Besh be'idiltkishé bee nabi'ditseed doo, la'íí

nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí bi'isna' daanlii doo: doo Jews daanlii dahíí Jerúsalem yiká' nakai doleel, doo Jews daanlii dahíí aqal bengonyaazhi'.

25 Ch'ígona'ái, t'é'gona'ái, la'íí ts'iksqsé biyi' godiyihgo be'ígóziníí hit'íí doo; ni'gosdzán biká' nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí hat'íí bigha anágot'íí doo yídaagolsi dago bitah góyéégo nagowaa doo; túnteel la'íí túnteel nádidáhíí díyat'éégo aníí doleel;

26 Ni'gosdzán biká' hago ágonéh shihíí bik'e nnee natsídaalyiz doleel: yaagé' benagowodíí ndi nahi'naa doo.

27 Áígee aníita shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, yaak'os biyi'gé' shinawod bee, la'íí dázhó shich'á'idindláádgo náshdaalgo daashidohtseel.

28 Díí benagowaahíí bee nkegonyaana' hadag yaa daanoht'aago hadag daadeh'íí; hasdánohwidi'niíhíí biká' ngonyááhíí bigha.

29 Ikh'ígót'aahgo na'goni'íí yee yil nagolni'; Fig bitsinií la'íí tsí dawa daanoht'íí;

30 Bit'aq nádaagodleeigo daa'íiná' k'ad shii nágodleeigo bídaagonolsi.

31 Da'áik'ehgo áí be'ádaagone'íí goldohgo daa'íiná' Bik'ehgo'ihina' nant'aahíí biká' nagowaago bídaagonolsi doo.

32 Da'anii gádaanohwídishnii, Díí daakinolt'ííhíí doo nohwee ch'ígonáh da, díí ádaanohwídeníidíí dawa begolzaago zhá'

33 Yáá la'íí ni'gosdzán bilgo bech'ígonáh doleel, áiná' shiyati'íí doo bech'ígowáh da doleel.

34 Ídáadaadesól'íí, daazhógo anákeehíí, bil nádaagodiyisíí, la'íí ni'gosdzán biká' ágot'eehíí doo bee ádaanoht'ee da le'; ágádaanoht'eeyúgo

dánohwinats'ááná' áí bijjì dánko bee nohwiká ngododaahí at'éé.

³⁵ Áí bijjì be'ijizhé ijizhíí k'ehgo nnee dawa ni'godzáán biká' daagolíníí bee biká' ngowáh.

³⁶ Áík'ehgo dákozhá daado'íí lá'íí da'okqah, áík'ehgo nohwidziilíí nohwá ágolzaahíí bee áí ágone'íí dawa bich'á'zhí' ádaakne' doleel, lá'íí shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shidáhzhí' daado'sjil.

³⁷ Dajjì biigha Jesus da'ch'okqah goz'aa yune' ilch'ígó'aah; t'é'gohíí dził Olives golzéhi si'aa'yú bee náiká'yú onadáh lé'e.

³⁸ Dázhó t'albí nnee dawa da'ch'okqah goz'aa'yú nihikáh lé'e, bídaayésts'aa'yú.

22

¹ Bán benilzoolé da'ádihgo bán álzaahi daadaaníí, bitis hagowáh n'íí bee bíná'goníihgo holzéhi alhánégé' begogaal.

² Okqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí lá'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi Jesus dáhago'at'éégo daayizilheego ch'éh yiká daadéz'ij; nnee yédaaldzidhíí bigha.

³ Áígé' Judas, Iscáriot holzéhi, Satan bihiyáá, án nakits'adáhíí itah nlíni.

⁴ Judas dahnyaago okqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí lá'íí bisilááda yánadaant'aahíí hago'at'éégo Jesus ch'íyí'aah doleelíí yaa yil yádaakti'.

⁵ Áí yaa bil daagozhógo zhaali lá' baa daach'iné'go ndaagoch'is'aa lé'e.

6 Judas bił dábik'ehgo hago'at'éégo Jesus ch'iyí'aahíí yiká déz'ij, nnee dała'at'éehíí doo ła' daná'.

7 Bání benilzoolé da'ádihgo bání álzaahi daadaaníí bijijgee ngonyáá, dibelíí zhaazhé zesdiigo Bik'ehgo'ihí'nań baa hi'né', bitis-hagowáh n'íí bee bíná'goniigo.

8 Jesus Peter ła'íí John oyił'a' gáníigo, Bitis-hagowáh n'íí bee bíná'goniigo da'adaaníí nohwá ilch'į'gole', da'iidaą doleelgo.

9 Áigé' gádaabińii, Hayú ná ilch'į'gohiidle' hánt'ij?

10 Jesus gádaabińii, Kih goznil yune' ha'a'aashgee ła' nnee tús tú beyo'áhi nohwaa higháh doleek; hayí goz'ąą yune' ha'agháhíí biké' ha'a'aash;

11 Áigee bigowa golíńíí gáyıldońiih, Ilch'į'gó'aahíí gáníńii, Gosta' nakaahíí hayú bágoz'ąą, ákóne' bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godinigo shitsilke'yu bił da'ashąą doleel?

12 Áik'ehgo ik'ehyú dahnágost'ąą yune' alk'iná' dawa sinili bił nkáh doleek; ákóne' nohwá ilch'į'gole'.

13 Ákú ó'ááz, áik'ehgo Jesus da'adaabińii n'íí k'ehgo yaa n'ááz: áigee bitis-hagowáh n'íí bee bíná'godinigo da'adaaníí ilch'į'daizlaa.

14 Da'adaągee ngonyáágo bitsilke'yu biłgo dahdinezbih lę'e.

15 Gádaayıńii, Doo hwahá shiniigodılne'é díí bitis hagowáh n'íí bee bíná'goniigo da'adaaníí dážhó nohwıł daashąą hásh'ıı ni':

16 Doo naanáshdáá da, Bik'ehgo'ihí'nań bilakt'áhgee goz'ąayú díí bee bíná'goniíí

begolzaago zhá, nohwĩdĩshĩii.

17 Idee yee náidnkąągo ya'ahénzigo oskaądǵé' gáníi, Díi nádaadoł'aahgo daanołtĩjǵee ła' da'oldlaąh:

18 Gánohwĩdĩshĩii, Kogé' godezt'i'igo dasts'aa bitoohíi doo naanáshdláą da, Bik'ehgo'ihĩ'nań nant'aa doleełi begodeyaago zhá.

19 Áigé' bání náidn'ąągo ya'ahénzigo oskaądná' ilk'idaizné'go bitsilke'yu yitaizniih gáníigo, Díi shits'í át'éé, nohwaa hi'né'hi: díi be'ánádaakt'ĩł, bee shínádaadołnĩhgo.

20 Da'áik'ehgo ąldó' da'ch'iyáání bikédé'go idee beda'iskaání náidnkąągo gáníi, Díi idee besikanihíi shidil nohwá idijoołi bee ánídégo Bik'ehgo'ihĩ'nań ła'íi nnee bilgo ląngont'aahi at'éé.

21 Ła' ch'ishĩ'aahíi kú bil ishaą, biká'da'adáne yiká' dahdésnii.

22 Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, dá shá ngolchíiníi shegodolnii: áiná' ch'ishĩ'aahíi bá góyéé doleeł!

23 Bitsilke'yu nałdaadilkidgo nkegonyaa, gádaakildi'niiigo, Hadń nohwitahyú nlíni ágąne'?

24 Łada'dit'áh nkegonyaa, Nohwitahyú hadń itisgo at'éhi baa ch'inii doo? daakildi'nii lé'e.

25 Jesus gádaabilnii, Doo Jews daanlii dahíi ízigo binadaant'a'íi isná ádaayilsiigo yá nadaant'aah; ła'íi nnee yánadaant'aahíi ich'odaanĩhi daaholzee.

26 Ái k'ehgo doo ádaanoł'ee da: nohwitahyú ła' itisgo at'éehíi dá'iké'yú nagmaahíi ga'at'éé le'; itisgo nandeehíi kánada'iziidíi ga'at'éé le'.

27 Hayíihíi itisgo at'éehíi, biká'da'adáne yich'į' dahsdáhihíi née, ya' bána'iziidhíi née?

Biká'da'adáné yich'ì' dahsdáhihíí go'íí. Áíná' shihíí nohwá na'iziidhíí k'ehgo nohwitah nshíí.

28 Góyéégo shich'ì' nagowaa ndi nohwíí da'akú shíł daanołíí ni':

29 Beshik'eh doleełíí shiTaa shaa gon'áání k'ehgo, benohwik'eh doleełíí nohwaa dinsh'aah;

30 Nansht'aayú ná'ishdìíhíí nohwíł da'ashaą doleeł, ła'íí nant'án dahsdaagee dahnadaasółtaą doleeł, Israel nakits'adah hat'í'íí bá nadaanoł'aah doleeł.

31 Simon, Simon, ch'iidn nant'án, Satan holzéhi, nánohwidnił hat'íí, t'oh naghái ch'íłch'íhíí k'ehgo ádaanohwidoliłgo:

32 Áíná' ni ná osékaąd ni', ni'odłá'íí doo bee yó'ogonáhgo da: shich'ì' nnándzaago nik'isyú nłdzilgo ánádaandle'.

33 Peter Jesus gáyíłni, SheBik'ehń, nił ha'ánshteeshgo, nił shidizideego ndi ałk'iná' naa ádinsht'ąą.

34 Jesus gánábıłdo'niid, Peter, tazhik'áne doo hwahá ádí'niih daná' taadn, Áń doo bígonsı da, shıłdıńnił, niłdishni.

35 Jesus gádaabiłni, Nohwibestso bizis ła'íí izis bena'iltiníí ła'íí nohwikee ik'e'anhíí da'ádihgo odaanohwıł'a'ná', ya' dahat'íhıta bídaanołđih lá née? Doo hat'íí da, daabiłni.

36 Áígé' Jesus gádaabiłni, K'adíí hadń bibestso bizis ła'íí izis bena'iltiníí gólííníí daidoné': hadń bibéshbe'idiltkshé da'ádiníí bi'íıcho baa nahóniihgo ła' nayóhıh.

37 Díí bek'e'eshchiiníí dá be'áshı'dılne' goz'ąą, nohwıłdishni, Begoz'aaníí doo yikísk'eh

ádaat'ee dazhì' bìl da'ch'óltag lé'e: hat'íí baa shak'e'eshchiiníí dawa begolne'go goz'aa.

³⁸ Bitsilke'yu gádaabihñii, NohweBik'ehñ, dín'ij, kúnko bésh be'idiltlshé naki silaa. Jesus gáníí, Dá'aał.

³⁹ Da'ch'iyáágé' ch'ínyáágo dził, Olives holzéhi, si'aaýú onadáhíí k'ehgo ákú onádaa; bitsilke'yu biké' onákai.

⁴⁰ Akú nyááyú gádaabihñii, Nakída'dintaahíí bídaanołzil doleełhíí bigha da'olkaah.

⁴¹ Tséé bee its'idesne'i hayú naltq' shihíí dávik'ehyú yich'á' nyááyú hilzhiizhgo okaah gáníigo,

⁴² ShiTaa, ni hánt'ijyú anágot'ijlyúgo, díí hishdlaa doleełhíí shich'á'zhì' anle': áiná' shíí doo beshik'eh da, ni zhá benik'eh.

⁴³ Yaaká'gé' Bik'ehgo'ihinań binal'a'á bìl ch'í'nah adzaago, nłdzilgo anábiidlaa.

⁴⁴ Dázhq' biniigodelzaago dázhq' nłdzilgo okaah lé'e: áik'ehgo bidihíí biká'zhì' dasta'go ni'yú nahikaad.

⁴⁵ Okaahgé' nádiidzaago bitsilke'yu, doo bìl daagozhq' dahíí yik'e da'ilhoshgo, yaa nyáágo,

⁴⁶ Gádaayihñii, Hat'íí bigha da'olhosh? Nádołkáhgo, nakída'dintaahíí bídaanołzil doleełhíí bigha da'olkaah.

⁴⁷ Jesus t'ah yałti'ná' nnee baa náńtsáá lé'e, nnee Judas holzéhi, nakits'adahíí bìl itah nłnihi, bádñ higaalgo, Jesus yit'ahzhì' nyáágo yizts'qs lé'e.

⁴⁸ Jesus gábihñii, Ya' shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shizaa nınt'aaqo ch'ishín'aah née?

⁴⁹ Jesus yit'ahzhì' naziiníí hago ágone' shihíí bìl ídaagozigo gádaañii, NohweBik'ehñ, ya' bésh

be'idiltłishé bee da'ntłish née?

⁵⁰ Okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni binal'a'áhi ła' yóntłizhgo dihe'nazhineégo bijaa naidnłgizh lé'e.

⁵¹ Jesus, Dákozhı' áshle', daabilni lé'e. Án bijaa'íi yedelniigo náyilzii.

⁵² Áigé' Jesus okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíi, ła'íi siláada yánadaant'aahíi, ła'íi nnee yánaziinií nádaabidilteehgo baa hikaihií gádaayilni, Ya' bésh be'idiltłishé ła'íi tsı be'idiltłishé dahdaanołniigo nánolsąą née, in'ıhií daach'iltsoodhií k'ehgo?

⁵³ Dawa jıi da'ch'okąąh goz'aą yune' nohwitah nashaa ni', ndi doo hago ádaashole' da ni': k'adıi bee nohwik'eh, godilhií bee nohwinawod gozłıi.

⁵⁴ Áigé' daayiltsoodgo onádaizt'e'go okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikıhyú yıl hikai. Peter da'anahgé' iké' higaal.

⁵⁵ Okąąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikıh bınaa lé'dit'ıh yune' ilni'gee dedaach'idishjeego ch'ídinezbıh, Peter ákú itah nezdaa.

⁵⁶ Isdzán na'iziidií Peter kọ'zhı' nezdaago yıltsąą, yinel'ıigo gánıi, Dın nneehń Jesus yıl na'aash ni'.

⁵⁷ Áiná' Peter isdzánhií gáyilni, Dah, án doo bıgonsı da.

⁵⁸ Áigé' dé'tıhé hik'e ła' nnee biiltsąągo gánabildo'niid, Ni aldo' ái itah nlıı. Áiná' Peter nneehıi gáyilni, Doo ái itah nshłı da.

⁵⁹ Dala'á lenádihikee hak'e ła'ihıi gánabildo'niid, Da'anıigo dın nneehń Jesus yıl nlıı ni'; Gálileegé' nneehi nlıı.

⁶⁰ Áiná' Peter nneehıi gánayıldo'niid, Shıi hat'ıi nniigo ánni shıhií doo bıgonsı da. T'ah yałt'igo

tazhik'áné ánniid.

61 Áík'ehgo Jesus Peter yich'ì' nánēsne'go yinel'íid. Peter Jesus, Tazhik'áné doo hwahá ádí'niih daná' taadn, Doo bígonsì da, shíldinniił, bilñii n'íi yénálniih.

62 Áíge' ch'ínyáágo dázho doo bil gozhógo dago hichag lé'e.

63 Nnee Jesus yinádaadéz'iinihíi baa daadloh la'íi ndaabinłhaal lé'e;

64 La'íi bináa nada'ist'i'go biniyú nádainkts'íná' nayídaadiłkid gádaaniigo, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yánłti'yúgo, hadn'íninkts'ì shíhíi nohwil nagólñi'.

65 Dayúweh ncho'go yich'ì' yádaakti'go daayoch'íid lé'e.

66 Hayilkááyú nnee báyaníi, okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi, la'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ikłhíi dała'adzaagé' yánádaaltihíi bich'ì'yú Jesus odaist'e'ná' gádaabilñii,

67 Ni Christ nłi' née? nohwil nagólñi', Áiná' Jesus gádaabilñii, Shíi nohwil nadaagoshñi'yúgo doo daashołdłaq da doleel go'íi:

68 La'íi shíi nanohwídaadishkidyúgo doo shich'ì' hanádaadołdziih da, doo ch'ínádaashidoł'aa da go'íi.

69 Kogé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nañ binawodi dihe'nazhinéego shíi nnee k'ehgo Niyááhíi dahnshdaa doleel.

70 Dawa gádaabilñii, Ya' Bik'ehgo'ihí'nañ biye' nłi' née? Áík'ehgo gádaayilñii, Da'áígee ádaashołdołñii.

71 Hat'íishq' bighq' la' nnee baa yánánalti' doleel? Alk'íná' dabii bizé' yee ánniidhíi daadesiits'aq, daañii.

23

1 Nnee dała'adzaahíi dawa nádiikaigo Pílate bich'í'yú Jesus yił onalsáá.

2 Áigé' baa dahdaago'aa nkegonyaa, gádaaniigo, Dín nneehń dénchq'égo ilch'ígó'aahgo nnee ch'a'oyihikaad, Caesar doo bich'í' nadaahołniil da, nohwihńii ła'íi, Shíi Christ, ízisgo nant'an nshłi, nii.

3 Pílate Jesus nayidilkid gáyihniigo, Ya' ni Jews ízisgo binant'a'i nłi née? Da'áigee anńii, biłńii, Jesus.

4 Pílate okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíi, ła'íi nnee dała'at'éehíi yich'í' hadziigo gáníi, Dín nneehń doo nagontł'og ye'at'éé dago bigosłsłid.

5 Ndi dayúweh gádaani, Gálileegé' ilch'ígó'aah godeyaa lé'e, Jews daagolııgee nnee dahot'éhé yił daagoshkish, áigé' kú bengonyaa.

6 Pílate díi yidezts'aąná' na'ódilkid gánııgo, Ya' dín nneehń Gálileegé' nagháhi née?

7 Hérod yánant'a'íi yiyi' naghaa lągo yıgolsłid, áigé' Hérod bich'í' obidol'aad, Hérod k'adıi Jerúsalemyú naghaa lé'e.

8 Hérod Jesus yiłtsaąná' dązhq yaa bił gozhqó: ląągo baat'ınzihi bighą doo aníná' yiłtséh hát'ıi da lé'e; godiyıhgo aná'ol'ıi k'ıi ła' hostséh nzıgo.

9 Áık'ehgo na'ódilkidgo nzaad godeyáa ndi Jesus doo hat'ıi biłńii da.

10 Okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehíi ła'íi begoz'aaníi ye'ik'eda'ilchíhi bit'ah nazı, baa dahdaagoz'aaníi yee nawode ádaaniigo.

11 Hérod ła'íi bisiláadahíi Jesus yaa daadlohgo yedaandı'ıh lé'e, áigé' dązhq nł'éégo yik'e da'ılaago Pílate bich'í'yú onádais'a'.

12 Hérod ła'íi Pílate díi dabi'íltsená' dázho doo ilch'í' at'éé da n'íi, áníita ái bijii ilt'eké silii lé'e.

13 Pílate okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi ła'íi nadaant'aahíi ła'íi nnee dała'áyíilaago,

14 Gáyihni, Dín nneehń nnee ch'a'oyihilkaad daadołniigo shaa bił nołkaihn nohwińáát nahódéłkid ndi baa yádaakti'ihíi doo da'anii dago bi'at'e' nt'éégo bígosłsjiid:

15 Hérod bich'í'yú odaanohwił'a' ni'; áiná' Hérod díi k'ehgo bígosłsjiid: doo hat'íi yighą zidee bik'eh da, doo hago ánát'ijł da.

16 Áík'ehgo habi'íltsaasgé' ch'ínánshteeh.

17 (Da'adaqagee kogo goz'aqá lé'e, nnee ła' ha'ásitini bich'í' ch'ínáltee.)

18 Nnee dála' nádidilghaazhgo, Ái nneehń yúwehyú, Barábbas nohwá ch'ínánłtee, daanii lé'e:

19 (Nnee Barábbas holzéhi kih goznilií biyi' nant'an agohet'aa nkegonyaa, ła'íi nnee nastseedhíi bighą ha'ábi'dolt'e'.)

20 Nnee dała'adzaahíi Pílate bich'í' hananádzii, Jesus ch'ínáyiltee hat'íigo.

21 Áiná' nnee dawa daadilwoshgo gádaanii, Tsi'ılna'áhi bíhołkałgo zodéé, tsi'ılna'áhi bíhołkałgo zodéé.

22 Taadngee Pílate gánado'niid, Hat'íi bighą, hat'íi bee ncho'go adzaago? Shíi dín nneehń doo hat'íi yighą datsaah dago bígosłsjiid: áík'ehgo habi'íltsaasgé' ch'ínánshteeh.

23 Áiná' nnee dała'at'éehíi nawode daadilwoshgo gádaanii, An tsi'ılna'áhi bíhołkałgo datsaah dávik'eh: daadilwoshíi bee nnee dała'at'éehíi ła'íi okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíi itis okai.

24 Áík'ehgo Pílate n̄ee dahádaat'iiníí begolne'go ngon'áá.

25 N̄ee nant'án agohet'aa nkegonyaa n'íí, n̄ee nastseedhíí bigha ha'ábi'dolt'e'ihíí ch'ínáínktíí, n̄ee nádaabokeedhíí bigha: áigé' Jesus n̄eehíí dahádaat'íyyú ádaabile'go yaa yidin'áá.

26 Siláada Jesus yił dahnasááyú ła' n̄ee Simon holzéhi, Cyrénegé' gólíni, k'edolzaagé' nadáhi yiká ádaanniidgo tsj'ılna'áhi yiká' dahdaistaą, án Jesus bine'gé' yá yogheelgo higaal.

27 N̄ee dážhó łąągo biké' nalseel, isdzáné aldo' Jesus yaa chał daadilwosh lé'e.

28 Jesus bich'j' adzaago gádaabih̄ni, Isdzáné Jerúsalemgee daagonołni, doo shíí shaa daalchag da, dánohwíí ła'íí nohwichągháshé baa daalchag.

29 Isdzáné doo da'ılchii dahíí, bibishch'id biyi' doo mé' daagoleeh dahíí, doo daabi'dilbe' dahíí biyaa daagozhóq doleel, daach'ididooñiikíí dahadíí bijjı́ biká' ngowáh.

30 Ła'íí gádaañi doleel, Dził nchaa'i, nohwiká'zhj' nahigeeh le'; ch'ínáık'idíí, nohwik'i goziid le'.

31 Ch'il daadotł'izhná' díí ye'ádaadzaayúgo, náhisgąyúgohíí hago ágone'?

32 Ła' n̄ee naki nchq'go ádaadzaahíí biłgo kił on-azáą lé'e, nadaaki'ditseedyú.

33 Akú Cálvary golzeeyú kił nánzááyú tsj'ılna'áhi bídaahaskał, n̄ee nchq'go ádaadzaahíí aldo', Jesus ba'ashhahgé' dá'ał'an, ła' dihe'nazhińéego, ła'íí be'eshganzhińéego.

34 Jesus gáníí, ShiTaa, díí nchq'go ádaat'j̄híí bigha baa nádaagodín'aah; doo yídaagołsj̄ dago ádaat'j̄i. Áigé' bidiyágéhíí ilta'isñiigo yigha da'diljoł.

35 Nnee bit'ahgé' nazjigo daabineł'íí. Nant'án daanliiníí áldó' Jesus yaa yádaakti'go yaa daadloh gádaaniigo, Ła' nnee hasdádaayiníílná' bíí áldó' hasdá'ádólteeh le'at'éhi, bíí Christ, Bik'ehgo'ihí'nań habiłtiiníí nliyyúgo.

36 Silááda áldó' bedaanít'jijhgo nk'ózhi, vinegar holzéhi, bich'j' dahyída'ołtsi lé'e,

37 Gádaabiłniigo, Ni Jews ízisgo biNant'a'i nliyyúgo, dáni hasdá'áńłteeh.

38 Jesus bik'ehgee Greek, Latin, ła'íí Hebrew k'ehgo k'e'eshchjii lé'e, gágolzeego, DÍÍ JEWS ÍZISGO BINANT'A'I NLIJ.

39 Nnee nchq'go ádaadzaahíí, áígee tsj'ılna'áhi yídaayiskalıí dała'á beńdít'jijhgo gábiłnii, Christ nlií lé'eyúgo hasdánohwiléh, ła'íí ni áldó' hasdá'áńłteeh.

40 Áíná' ła'ihíí aí áńíhíí gáyıłnii, Ya' doo Bik'ehgo'ihí'nań beńłdzid da, ni áldó' dákoh niniigonłt'éé, dáłekt'eego nohwá ngot'áá?

41 Nohwíí da'ánohwidılne' dábik'ehyú ánohwi'delzaa: áíná' dín nneehń doo nagont'og ye'at'éhi da.

42 Áíge' Jesus gáyıłnii, SheBik'ehń, nant'ááyú nıyaago shénálniih doleeł.

43 Jesus gábiłnii, Shíí da'aniigo gánıłdishnii, Díí jji dážhó gózhóq goz'ąayú shıł nlií doleeł.

44 Dáha'iz'ąągé' taagi nehenkéézgo dahot'éhé godiłhił gozłjii lé'e.

45 Ch'ígona'ái bich'á'idindíiníí ásdjıd, kįh biyi' da'ch'okąąhíí biyi' yune' daadintsoozi ilk'edłáád lé'e.

46 Jesus nádidilghaazhgo gáníí, ShiTaa, shiyi'siziiníí naa nshné': díí yee áńniidná' dá'iké'yú

nádeyol.

⁴⁷ Silááda yánant'aahi díí ánágot'íídíi yiltsaąąná' Bik'ehgo'ihí'nań yich'į' ahénzigo gáníí, Da'aniigo díń nneehń nnee nłt'éhi nliį lẹ'e.

⁴⁸ Nnee daadéz'įigo ląągo dała'adzaahíi dawa ánágot'íińi daayiltsaąągo bijíiláhzhį' nádainłts'ina' onáskai.

⁴⁹ Jesus yídaagołsiníi dawa la'íi isdzáné Gálileegé' biké' hikai n'íi ańahgé' nazįigo díí ánágot'íińi daayiltsaą lẹ'e.

⁵⁰ Ła' nnee Joseph holzéhi, nnee yánadaaltihíi itah nłni; nnee nłt'éhi, dávik'ehyú át'éhi nliį:

⁵¹ (Nnee yánadaaltihíi nadaagoshchįigo ánada'ol'íińi Joseph doo hwaa itah ánát'íiđ da:) án Jews daanłni bikįh goznł Arimathéa golzeegé' gólíni; Bik'ehgo'ihí'nań nant'aa doleehíi ya'ohí lẹ'e.

⁵² Díń nneehń Pílate yich'į' oyáá, Jesus bits'ihíi yíyókeedgo.

⁵³ Tsį'ılna'áhi yiká'gé' nanáidnłtįigo nak'a'ligaihi yik'íyidesdiz, áigé' tsébi'í'áńgo ágolzaa yuńe' nyinłtį lẹ'e, doo hwahá hadń ákóńe' nnilteehi da.

⁵⁴ Jews daagonłsiníi bijįi bee nkegonyaago ilch'į'golńe'íi bijįi lẹ'e.

⁵⁵ Isdzáné Gálileegé' Jesus yil hikaihíi tsébi'í'ányú Joseph yiké' hikaigo Jesus bits'ihíi hago'at'éégo nnilłtį shįhíi daayiltsaą lẹ'e.

⁵⁶ Onákaiyú hkaąolchini la'íi ik'ah yil ilch'į'daizlaa; áigé' Jews daagodnłsiníi bijįi hádaayoł, dąngot'aą lẹ'ehíi k'ehgo.

24

¹ Ái iskaą hik'e godilziníi bijįi dážhó t'albigo tsébi'í'ányú hkaąolchini ilch'į'daizlaa n'íi odaizné',

la'i ałdó' yił hikai.

² Tsébi'i'ányú hikaigo tséé daadin'áá n'íi yó'olyiz lé'e.

³ Ákóne' ha'ákaigé' Jesus nohweBik'ehń bits'íhíi doo hwaa da lé'e.

⁴ Hayúshá' daanzina' nnee naki bidiyagé dážhó bik'enadidlaadi bit'ahgé' nazii silii:

⁵ Isdzané tsídaadolyizgo hayaa ádaadzaa nt'éego nneehíi gádaabiłnii, Hat'íi bighá hińáhi nanezna'íi bitahyú hádaadeł'íi?

⁶ Án doo hwaa da, naadiidzaa: t'ah Gálileeyú naghaaná' gádaanohwiłnii n'íi bėnádaalńiih shi,

⁷ Shíi, nnee k'ehgo Niyááhíi, nnee bincho' daagolíníi baa shich'ilteehgo ts'iłna'áhi biká' dastsaa, áiná' taagi jii hileehgo naadiishdáh.

⁸ Áík'ehgo ái áńii n'íi yėnádaalńiih.

⁹ Tsébi'i'áńgé' nákaiyú łats'adahíi la'íi la' Jesus biké' hikahíi ałdó' bił nadaagosni'.

¹⁰ Mary Mágdalene, Jóanna, la'íi Mary, James bimaa, la' isdzané biłgo nadaal'a'á díi yił nadaagosni'.

¹¹ Ndi daazhógo ádaanńii daanzigo doo daayodłaa da.

¹² Áiná' Peter nádiidzaago tsébi'i'ányú nádilwod; hayaa adzaago ákóne' déz'iid, nak'a'ligai n'íi daazhógo sinilgo yiltsaa, áík'ehgo t'aazhi' gowayú onádzaa, hagosha' ágodzaa nzigo.

¹³ Da'ái bijii la' naki dilt'eego Jerúsalemhíi da'dányú gosts'idi dahgostó'yúshigetah, Emmáus golzeeyú dezhaazh.

¹⁴ Díi áńagot'iiłi dawa yaa lił nagolńi'go goldoh.

15 T'ah yádaalti'go ɬɪ nagolnɪ' nt'éégo Jesus bit'ah nyáágo biɬ dahiskai.

16 Áíná' daineɬ'jɪ ndi hadń át'íníí doo bídaagoɬsɪjɪd da alzaa lé'e.

17 Jesus gádaabiɬnii, Hat'íílá baa ɬɪ nagolnɪ' goldoh, doo nohwɪɬ daagozhóq dago?

18 Daɬa'á, Cléopas holzéhihíí, gábiɬnii, Ya' dani zhá Jerúsalemyú asta'nyáhi, áníí áígee ánágot'jɪhíí doo bígonɬsɪ da née?

19 Hago ágolzaahi átdoɬnii? nii, Jesus. Áík'ehgo gánádaabiɬdo'niiid, Jesus, Názairehgé' níníhi, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi, dázhó ízisgo áná'ol'jɪhi, biyati' nɪdzili, Bik'ehgo'ihí'nań ɬa'íí nnee dawa bińáálihi áɬn'nii.

20 Án dánohwíí nohwi'okáqah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí ɬa'íí nohwá nadaant'aahíí bángot'aahgo bidizideego ndaistjɪ, áíge' tsɪ'ɪna'áhi yiká' daizes-hjɪ:

21 Áíná' nohwíí Israel hadaasiit'i'íí hasdánohwiniɪɪ ɬáq daandzɪ: n'íí díí ánágot'jɪɪ n'íí yúshdé' taagi jɪɪ siljɪ.

22 Nohwitahe' ɬa' isdzáné nohwɪɬ díyadaagot'eego ádaanohwizlaa, áń dázhó t'áɬbɪná' tsébi'i'ányú okai ɬáq;

23 Ndi Jesus bits'ihíí ákú doo hwaa da ɬáqgo, t'áqzhɪ' nakai gádaaniigo, Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á yaaká'gé'hi nohwich'ɪ' ch'í'nah ádaadzaago gádaanohwiɬnii, Jesus hińaa.

24 ɬa' biɬ nahikaihíí tsébi'i'ányú okai, isdzáné da'ádaanii n'íí k'ehgo yaa hikai: ndi Jesus doo hwaa daayiltsáq da.

25 Áíge' Jesus gádaabiɬnii, Nohwíí nnee

doo daagoyáni daanołínihi, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi nadaagosni'íi doo dáhah daahołdlaąh da:

²⁶ Christ áík'ehgo biniigodilne'go áígé' yee ízigo at'ééhíi baa godidot'aałgo dávik'eh láą née?

²⁷ Mosesgé' godezt'i'go Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi ádaaniihíi dawa, ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'eda'ashchiiníi dahot'éhé dabíi baa k'e'eshchiiníi hat'íi golzeego ágolzeehíi yil nadaagosni'.

²⁸ Gotah dezh'aazh n'íiyú dák'ad nikáh: Jesus bádń dayúweh dahiyaa nt'éégo,

²⁹ Nił nahátąą le', daabilniigo nádaabokaąh; alk'iná' o'i'ąą, k'ad t'é' goleeł, daabilni. Áík'ehgo yil ha'ákaiyú yil nahátąą.

³⁰ Da'iyąągo bil dinezbilgo bán náidn'ąągo ya'ahénziigo oskaądná' ilk'íyiné'go baa daizné'.

³¹ Aníita áígee hadń at'íi shihíi nzhogo daayiltsąą; nt'éégo Jesus dádainel'íizhi' yit'ąą tsídaazghal.

³² Gádaałdi'ni, Nohwijíi dážhó diltki' ngonoligo at'éé, itínyú nohwich'í' yałti'ná', án Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'eda'ashchiiníi hat'íi niigo aníihíi baa nohwil nagolni'ná'.

³³ Áígé' dagoshch'í' nádiit'aazhgo Jerúsalemyú onát'aazh, ákú łats'adahíi ła'íi nnee ła' ishah dała'adaat'eego baa n'áazh,

³⁴ Nt'éégo gádaabilni, NohweBik'ehń da'anii naadiidzaa lá, Simon bich'í' ch'í'nah ádilzaa alód'.

³⁵ Nnee aníi n'áazhíi itínyú hago ágodzaahíi, ła'íi hago at'éégo Jesus bán ilk'íyiné'gee yínadaagosdzíidíi yaa nadaagosni'.

³⁶ Gádaaniiná' Jesus dabíi ái bitah sizíi silíigo

gádaayih̄nii, Ih̄ch'ì'gont'ééhíí bee nohwich'ì' goz'ąą le'.

37 Ndi bił díyadaagodzaago tsídaadesyiz, ch'iidn daahiiltsąą daanzigo.

38 Jesus gádaabih̄nii, Hat'íí bighą tsídaadołyiz? Hat'íí bighą na'ódikidíí nohwiini' biyi' begoz'ąą?

39 Shigan ła'íí shikee daané'íí, da'anii shíí ásht'íí: shídaadołnih, áík'ehgo bídaagonołsijh; ch'iidn bits'í ła'íí bits'in doo gołí da go'íí, daał'íí go'íí nkoh, shíí shits'í ła'íí shits'in gołíí.

40 Ánniidná' bigan ła'íí bikee yił ch'í'nah áyíílaa.

41 Dážhó bił daagozhóó ła'íí bił díyadaagot'ee ndi t'ah doo da'odlaą daná' Jesus gádaabih̄nii, Dihat'íhíta hidaąhíí ła' daasomé' née?

42 Łóg sit'éédhíí ła'íí gosnih yaa daizné'.

43 Náidnné'go bińááł yíyąą lẹ'e.

44 Áígé' gádaayih̄nii, T'ah nohwił nshłjına' díí bee nohwił nadaagosisni' go'íí, Moses ngon'ąą lẹ'ehi shaa k'e'eshchiiníí, ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí k'eda'ashchiiníí, psalms holzéhi ndi, biyi' dábegołne' goz'ąą, daanohwiłdishnii ni'.

45 Áígé' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiiníí hat'íí niigo aníí shihíí bił ídaagozigo ádaabizlaago,

46 Gádaabih̄nii, Shíí Christ nshłni, shini-godilne'go taagi jji hileehgo naadiishdáh golzeego shak'e'ashchijj, áík'ehgo dábik'ehyú ágodzaa:

47 Ła'íí Jerúsalemgé' godezt'igo shizhi'íí bee yá'iti' nnee dahot'éhé hadaazt'íí bitahyú, bidaanchó'íí yich'ą'zhj' ádaane'go binchó'híí bighą baa nádaagodit'aah golzeego.

48 Díí daał'íí go'íí ákoh baa nadaagołni'.

49 ShiTaa nohwaa yiné'go ngon'ááníí nohwaa

dishné': Jerúsalem yuné' nahísółtąą, yaaká'gé' nawodíí bee nohwaa ngonyáázhi'.

⁵⁰ Áíge' Jesus Jerúsalemgé' binadaal'a'á yil ch'ékai, Béthanyzhí', yádn ninyáágo, áígee hadag yaa dilniigo yá da'oskaąad, Nohwiyaag gozhóó doleel, nii.

⁵¹ Yá da'oskaąadná' yich'á' yaaká'yú hadag be'ogoyáá.

⁵² Binadaal'a'á daaboskaąadgé' Jerúsalemyú onákai, dázhó bil daagozhóógo:

⁵³ Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' ahédaanzigo da'ch'okąąh goz'ąą yuné' dáda'okąąh nt'éé lé'e.

**The New Testament of our Lord and Saviour
Jesus Christ
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049